

Lpravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
K ženi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo
78.180; Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Avstrija za osnovanje evropske unije

**Avstrijska vlada pozdravlja Briandovo akcijo in jo bo
podpirala brez pridržkov — Odgovor Danske in Češko-
slovaške**

Dunaj, 12. julija s. d. Avstrijski poslanik je izročil danes v Parizu odgovor avstrijske vlade na Briandovo spomenico. Odgovor pozdravlja Briandov načrt in pristaja na ustanovitev evropske unije v okvirju organizma Društva narodov.

V odgovoru naglašja zvezna vlada, da je rada pripravljena za najboljšimi močmi sodelovati v korist rešitve in evropske solidarnosti pri velikem delu za organiziranje Evrope. Prepričana je, da je to odkrito-srčno in lojalno sodelovanje dolžna neskončnim žrtvam, ki jih je zahtevala komaj pozabljena preteklost evropskih narodov, kakor tudi bodočim generacijam, ki smejo od naše sedanjosti pričakovati, da jim bo pripravila jasnejšo in čistejšo bodočnost.

V nasprotju z nemškim odgovorom ne vsebuje avstrijski nobenih posebnih pomislekov in zahtev. Tako ni tudi z besedico omenjena kakšna potreba po reviziji z mirovnimi pogodbami ustvarjenega stanja, niti želja, da bi se načelo vprašanje priključitve Avstrije k Nemčiji še pred osnovanjem evropske unije. Seveda pa je to pripisovati predvsem izjemnemu položaju Avstrije, ki se zaveda, da ne more voditi nobene aktivne zunanje politike ter da mora v lastnem interesu ohraniti pri sedanjem pokretu za ustvarjanje fronte revizionističnih držav najstrožjo nevtiralnost. Ne malo je pripomogel k formulaciji avstrijskega odgovora tudi zaključek pogajanj za najetije investicijskega posojila, ki ne bi bilo skoro gotovo presimpatično sprejeto v francoskih krogih, če bi načela tudi Avstrija vprašala revizije mirovnih pogodb.

Praga, 12. julija d. Odgovor češkoslovaške vlade na Briandovo spomenico bo izročen francoskemu poslaniku najbrže 14. julija, nakar ga bo ta odnesel s seboj v Pariz, kamor se bo podal na dopust. V odgovoru pozdravlja čl. vlada z oduševljenjem Briandovo akcijo ter obljublja vsestransko podporo Češkoslovaške pri njeni izvedbi. Vendar pa pripominja, da je potreba pri izvajanju tega načrta velike previdnosti in da naj se izvede postopoma.

Kodanj, 12. julija d. Danska vlada je izročila francoskemu poslaniku odgovor na Briandov memorandum, v katerem se izrek za osnove evropske unije. Navaja pa gotove pridržke za svoje sodelovanje. Ti pridržki se tičejo predvsem razmerja med bodočo evropsko unijo in Društvom narodov, ki mora ohraniti vse svoje pozicije.

Grški odgovor na Briandov načrt

Atene, 12. julija. AA. Včeraj se je sestal ministrski svet pod predsedstvom Venizosa. V glavnem je razpravljalo o odgovoru Grčije na Briandovo spomenico. Odgovor je sestavljal minister zunanjih zadev Mihalakopulos in bo predan še nočjo francoskemu poslaniku v Atenah ter grškemu poslaniku v Parizu. Istočasno bo objavljen v tisku.

Odgovor Bolgariji

Sofija, 12. julija. AA. Minister zunanjih zadev Burov je pripravil odgovor bolgarske vlade na Briandov memorandum, ki bo predan najkasneje do 15. t. m. Burov je čakal samo na vrnitev predsednika vlade Ljapčeva, da tudi on prouči vsebino odgovora.

Protižidovski pogromi v Rumuniji

Ogorčeni spopadi med demonstranti in orožništvom v Borzu — Strogo odredbe notranjega ministra za preprečenje protižidov. izgrediv

Bukarešta, 12. julija g. Protižidovski nemiri v Rumuniji so kljub strogim oblastnim ukrepom še vedno na dnevnem redu. V okolici Borze je prišlo do spopada med močno protižidovsko skupino in oddelki orožništva, ki pa so bili prešibki, da bi jo razklopili. Demonstranti so porušili do sedaj ohranjene židovske trgovine in jih izropali. Mnogo židov so pretepli, tako da je med njimi zelo mnogo ranjenih. Protižidovske skupine nameravajo prirediti slične demonstracije tudi v Kološvaru.

Bukarešta, 12. julija. AA. Rumunski mi-

nister notranjih zadev je po poskusih, da se priredijo protižidovske demonstracije v Bukovini, izdal naredbo, da se uporabi najenergičnejše mere proti organizatorjem teh neredov. Vse osebe, ki se bodo udeleževale pri neredih bodo aretirane. Vsa zborovanja in demonstracije, ki bi mogle povzročiti nered, so zabranjene. Zandarmerija bo stalno pripravljena, da nastopi na ukaz oblasti. Generalni tajnik ministrstva notranjih zadev je odpotoval zvečer v Suceavo, da tam izvede vladine navedbe.

99 trupel na mrtvaškem odru

**Presunljivi prizori pred in v neuroski mrtvašnici, kjer leže trupla
ponesrečenih rudarjev — Ogromen naval občinstva na mrtvašnico**

Neurode, 12. julija. S. Že v zgodnjih jutranjih urah so pričele prihajati iz vsega neurodskega okrožja množice rudarjev in žena ter dece k mrtvašnici, kjer je položenih 99 trupel na mrtvaških odrih.

V ozadju stoji velik križ, ki nekoliko omiljuje brezupen pogled na nepregledno vrsto krst. Kljub temu, da je bila mrtvašnica odprta že od 8. zjutraj, se je že pred to uro zbralo pred vhodom na stotine obiskovalcev. Pet krst je že zabitihi, ker so trupla v njih tako strážno razmesarjena, da hočejo na ta na-

čin svojem prihraniti žalosten pogled nanje. Med obiskovalci so stalno na poslu bolniške sestre, ki skušajo lajšati tugo preostalih. Naval na mrtvašnico je tako velik, da morejo le po 50 in 50 oseb naenkrat puščati v njo.

V Neurode je prispela uradna komisija, ki zbira podatke o katastrofi ter zaslišuje preostale žrtve strážne rudniške katastrofe. S strani raznih socialnih institucij so bili poslani svojem ponesrečenih rudarjev za prvo pomoč manjši zneski denarja.

Silna požara v Parizu in Budimpešti

**V Parizu je ogenj uničil do temeljev
Galerie» in povzročil 50 milijonov
pa je pogorela velika tovarna žarnic — Strašna eksplozija v Nemčiji**

Pariz, 12. julija. S. Gasilci so po velikem naporu šele danes proti večeru popolnoma pogasili ogromni požar, ki je izbruhnil ponoči v veliki pariški trgovski hiši »Nouvelle Galerie». Poslopje je pogorelo do tal in so ostali le temeljni zidovi, za katere pa se tudi boje, da se bodo porušili. Stvarno škodo cenijo na 50 milijonov frankov, ki pa je krita pri 25 zavarovalnih družbah. 550 nameščenecv trdke bo razdeljenih na ostale podružnice. Kakor domnevajo, je požar nastal zaradi kratkega stika v oddelku za pohištvo.

V trenutku, ko se je zrušil prednji zid, so se nahajali pred njim trije ognjegasci, ki so bili lažje ranjeni.

Budimpešta, 12. julija. AA. Snoči je v Ujpestu v okolici Budimpešte izbruhnil velik požar v tvornici žarnic, ki pripada družbi dr. Just. Požar je uničil 10 milijonov žarnic in je zajel tudi sosedno tovarno Standardne električne delniške družbe. Ognjegasci so bili prisiljeni pri gašenju požara uporabljati maske proti plinom. Škodo cenijo na 2 in pol milijona pengov (22 milijonov Din). Osem oseb, nekaj ognezgascv in nekaj tovarniških delavcev je bilo lahko ranjenih. Požar se je šele ob 3. zjutraj posrečilo lokalizirati.

Essen, 12. julija. s. Danes dopoldne je

veliko trgovsko hišo »Nouvelle Galerie» in povzročil 50 milijonov frankov škode — V Budimpešti pa je pogorela velika tovarna žarnic — Strašna eksplozija v Nemčiji

nastala v kemičnem laboratoriju rudnika »Zollverein I — II« v Katernbergu eksplozija, ki je poglala ves laboratorij z ogromnim pokom v zrak. Do sedaj so potegnili izpod ruševin tri laborante in eno služkinjo s strašnimi opeklinami. Nesreča je nastala najbrže zaradi tega, ker je iz slabo zaprtega voda uhaljal plin, ki je eksplodiral.

Požar uničil zalogo starih vin

Bordeaux, 12. julija. AA. V okolici mesta je požar upepelil starinski gradič. Uničene so bile ogromne zaloge starih vin. Škoda znaša 7 milijonov frankov.

Protiparlamentarni pokret na Poljskem

Varšava, 12. julija. g. List »ABC« pri naša obsežna razkritja o prevratnih načrtih organizacije »Beli orle«, ki je vdana Piłsudskemu. Organizacija bi pričela začetkom jeseni delovati in bi sklicala velik politični kongres v Varšavi. Kongresu bi sledila demonstracija, nakar bi predložili zastopniki organizacije oblastvom spomenico z naslednjimi zahtevami: 1. Da se razpusti Sejem in senat, ne da bi bile razpisane nove volitve, 2. da se imenuje Narodni svet, ki naj bi izdelal novo ustavo in 3. da se okolišnja nova ustava in se stavi vlada močne roke.

DVA VAŽNA STANOVSKA KONGRESA

V Sarajevu so se zbrali na svoja kongresa jugoslovanski železničarji in poštarji — Mučen incident pri otvoritvi Poštnega doma

Sarajevo, 12. julija k. Jutri se bo vršil tukaj vsedržavni kongres Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev. Še tekem minule noči in današnjega dopoldneva so prispeli iz vseh krajev s posebnimi vlaki številni delegati te najmočnejše stanovske organizacije, da sodelujejo pri razpravah. Ob pol 2. zjutraj so se pripeljali delegati beograjske in subotičke oblastne organizacije, skupno okrog 350 delegatov. Kljub pozni nočni uri so jih sprejeli sarajevski tovariši z godbo na čelu ter jih v povorki spremili v pripravljeno prenočišča. Zjutraj ob pol 8. je prispel poseben vlak iz Ljubljane in Zagreba, s katerim je prispelo okrog 400 delegatov iz dravske in savske banovine. Delegacijo dravske banovine vodi oblastni predsednik g. Deržić. Na kolodvoru jih je pozdravil predsednik sarajevske oblastne organizacije inž. Gospodnetić. Obenem z delegati so prispeli tudi železničarski pevski zbori in godbe, in sicer »Drava« iz Maribora, »Sloga« iz Ljubljane, »Sava« iz Zagreba ter železničarski nogometni klubi iz Ljubljane, Maribora, Zagreba, Osijek, Subotice, Beograda in Velikega Bečkerek. Skupno je prispelo na kongres okrog 1000 delegatov, ki zastopajo okrog 25.000 članov.

Danes dopoldne ob 9. se je vršila v prostorih kina Rdečega križa predkonferenca, na kateri so bile rešene vse zadeve, nanašajoče se na jutrišnje plenarno skupščino kongresa. Na današnji predkonferenci so bila odobrena poročila o delovanju centralne uprave, ki sta jih podala predsednik inž. Šreplavac in centralni tajnik Jovan Bakić. Prav tako je bilo na predkonferenci odobreno tudi poročilo blaginajnika in nadzornega odbora, tako da bo jutriš-

nji kongres samo še formalno odobril vse referate. Sestavljen je bil tudi kandidacijski odbor, ki bo sestavil kandidatno listo za novo centralno upravo, ki bo izvoljena jutri. Vse razprave so se vršile v duhu solidarnosti in najlepše stanovske sloge.

Popoldne so se vršile na sarajevskem igrišču nogometne tekme med železničarskimi nogometnimi klubi. Tekmovanje se vrši po kup-sistemu. Zmagovalec bo jutri nastopil proti reprezentanci sarajevskih nogometnih klubov. Rezultati današnjih tekem so bili naslednji:

Hermes (Ljubljana) : Železničar (Osijek) 5:0 (2:0); Železničar (Sarajevo) : Železničar (Beograd) 1:0 (1:0); Sloga (Sarajevo) : Železničar (Maribor) 1:0 (1:0); Železničar (Zagreb) : Železničar (Subotica) 4:4 (2:2).

Jutri dopoldne ob 9. bo povorka udeležencev kongresa skozi glavne mestne ulice pred Narodno gledališče, kjer se bo vršilo nato plenarno zasedanje kongresa. Popoldne ob 3. se bodo nadaljevale nogometne tekme. Jutri zvečer ob 9. prirede železničarska glashena društva vokalni koncert v Narodnem gledališču; sodelovalo bo okrog 200 pevcev. Po skupnem nastopu se bodo vršili nastopi posameznih društev.

Sarajevo, 12. julija k. Danes je zasedal kongres Udruženja jugoslovanskih poštinih uradnikov. Udeležuje se ga okrog 200 delegatov iz vseh krajev države. Ljubljansko delegacijo vodi predsednik oblastne organizacije g. Campa. Kongres je otvoril predsednik udruženja g. Tomo Jovanović s pozdravnim nagovorom, nakar so bile med burnim odobravanjem odposlane pozdravne brzojavke. Nj. Vel. kralju,

ministru javnih del, njegovemu pomočniku, banu drinske banovine in drugim. Ministra javnih del je zastopal direktor sarajevske poštne direkcije Milan Nikolić, ki je v imenu ministra želel kongresu uspešno delo v dobrobit poštne oseboja in v procvit poštne stroke. Za predsednika kongresa je bil izvoljen Toma Jovanović, nakar je kongres takoj prešel na dnevni red. Po običajnih formalnostih je podal obširen referat o potrebi reorganizacije poštne stroke predsednik ljubljanske organizacije g. Campa. Zborovalci so pazno sledili njegovim izvajanjem ter je želel referent ob koncu splošno odobravanje. Ob 11. je bilo kongresno zborovanje prekinjeno, nakar so se udeleženci korporativno podali k svečani otvoritvi novega Poštnega doma v Sarajevu.

K slavnosti so se zbrali tudi predstavniki oblasti s komandantom armije generalom Kalafatovičem na čelu, zastopniki mestne občine ter mnogi drugi gostje. Cerkvene obrede so opravili pravoslavni, muslimanski in židovski svečenik, dočim je katoliški duhovnik, sarajevski župnik Pekavac odklonil blagoslovitev z motivacijo, da ne more sodelovati, če blagoslovijo dom tudi predstavniki drugih ver. Kljub temu, da se je posebna deputacija podala še tik pred pričetkom slavnosti k njemu in ga prosila, naj pride, ker bi odsotnost katoliškega duhovnika napravila na katoličane zelo mučen vtis, je župnik vztrajal na svojem stališču.

Po cerkvenem opravilu je imel predsednik Jovanović lep govor o kulturnem in socialnem pomenu novega doma. Popoldne je kongres nadaljeval strokovne razprave. Zvečer se je vršil na čast udeležencem banket v novo-otvorjenem poštnem domu.

Naš Sokol definitivno sprejet v mednarodno federacijo

Kongres federacije v Luxenbourgu — Danes se začne mednarodne tekme — Prihodnje bodo v Parizu

Luxembourg, 12. julija. AA. Danes se je vršil kongres mednarodne federacije gimnastov, na katerem je bil Sokol kraljevine Jugoslavije definitivno sprejet v redno članstvo.

Na kongresu je bilo dalje sklenjeno, da se 50-letni jubilej ustanovitve federacije praznuje v Parizu o priliki zleta francoskih gimnastov, združenega s

tekami za svetovno prvenstvo.

Jutri zgodaj zjutraj se začne mednarodne tekme na novem stadionu. Mnogo pričakujejo od Francozov, ki jim nekateri prerokujejo prvenstvo. Najnevarnejši tekmeči so jim češkoslovaški in jugoslovanski Sokoli, za njimi pa pridejo Madžari, Belgijci in luxembourgski gimnasti.

Neurje v Hercegovini

**V noči od petka na soboto je besnela nad Hercegovino
strašna nevihta — Toča je uničila vse nasade — Plazovi
so onemogočili železniški promet**

Mostar, 12. julija k. V pretekli noči je zadela skoro vso Hercegovino strašna katastrofa. Divjala je taka nevihta, kakršne še ne pomnijo. V mnogih krajih je prebivalstvo uničeno vse, tako da je dobesedno izročeno največji bedi in pomanjkanju. Že sinoči so se začeli zbirati nad Mostarjem in okolico črni, nič dobrega obetajoči oblaki. Nihče pa ni mislil, da bodo postali ti oblaki tako usodni. Proti polnoči je začela nad mestom besneti strahovita nevihta. Bliskalo in treskalo je na vseh straneh tako, da so ljudje v strahu pred najhujšim zapuščali domove in zbežali kljub strašnem nallivu na prosto. Nad mestom se je vili taka ploha, da so se ulice mahoma spremenile v hudournike, ki so odnašali seboj vse, kar se jim je stavilo v bran. Naval vode je bil tako silen, da je podirala brzojavne drogeve, rušila plotove in odnašala lesene kolibe, ki so služile za stojnice. Med nallivom in besnenjem orkana se je vsula še izredno debela toča, ki je uničila vse nasade v mestu in na deželi. Ne samo posevki, tudi drevje je uničeno. Toča je oklestila vse listje in zoreče sadje, tako da so ostale gole veje. Najhujše so

prizadeti kraji. Malo polje, Gubarica, Hotbina, Litkiči, Depčiči, Popoviči, Otočci, Paška gora, Čitluk, Široki breg in okolica. Reka Una je na mnogih krajih prestopila bregove in poplavlja okolico. Med nevihto je na mnogih krajih udarila strela in zažgala okrog 10 domov, kar je paniko med prebivalstvom še povečalo. Se le proti jutru se je nevihta nekoliko poglobila ter se pretvorila v poveljen dež.

Mostar, 12. julija k. Med nocojšnjo nevihto se je utrvalo nad železniško progo med km 145 in 146 v bližini postaje Raška gora več ogromnih plazov, tako da je bila proga docela zatrpana in onemogočen vsak promet. Železniške oblasti so takoj pritegnile k očiščevalnim delom vse železniško oseboje, na pomoč pa je prihitelo tudi okoliško prebivalstvo. Na progi je bilo okrog 100 vagonov zemlje in kamenja. Do danes opoldne so progo tako daleč očistili in popravili, da je bil opoldne vzpostavljen promet s prestopanjem. Kamenje je na več mestih tako skrivilo tračnice, da jih bodo morali zamenjati. Promet je bil 12 ur popolnoma prekinjen.

Ljapčev o svojem potovanju

Sofija, 12. julija AA. Po povratku iz Prage in Budimpešte, je predsednik bolgarske vlade Ljapčev dal izjavo »Svobodni reči«. V tej izjavi pravi, da so mu razgovori z dr. Benešem in dr. Masarykom dali priliko pojasniti mnogo vprašani jugovzhodne Evrope. Dalje pravi Ljapčev, da je ugotovil, da kaže Češkoslovaška ljubezen do Bolgarije, ki jo želi pokazati tudi v dejanju, v kolikor je to mogoče. V Budimpešti, zatrjuje Ljapčev, so se vodili razgovori v prvi vrsti o kovanju bolgarskega denarja. V obče je bilo v Budimpešti in Pragi največ govora o stvarih, ki so v glavnem gospodarskega značaja. Ljapčev je svojo izjavo sklenil: »V Budimpešti se mnogo govori o dogovoru poljedelskih držav Madžarske, Rumunije in Jugoslavije in mi je bilo obljubljeno, da bo Bolgarija informirana o poteku teh pogajanj.«

Avstrijsko-italijanska finančna pogajanja

Rim, 12. julija. AA. Finančna konferenca avstrijskih in italijanskih delegatov je zaključila svoja posvetovanja. Konferenca je sprejela pogodbo, ki dokončno likvidira razne finančne obveznosti in gospodarske odnošaje med obema državama. Italija je pristala na znatno znižanje in olajšavo avstrijskega dolga za podpore, ki jih je organizirala Italija leta 1918. in 1919. Naposled so určena vprašanja privatnih dolgov. Pogajanja so potekla v prijateljskem duhu.

Poraz kurdskih upornikov

Carigrad, 12. julija. Po zadnjih vesteh iz Vana je bilo ubitih več tisoč upornih Kurdo, ki so jih obkolile turške čete v zadnjih dneh v dolini Zeylan, severno od jezera Van. Večje skupine Kurdo še vedno napadajo na perzijski meji posamezne turške vasi.

Ministrski predsednik v vrbarski banovini

Beograd, 12. julija. Ministrski predsednik general Peter Zivković je 11. t. m. odpotoval z avtomobilom iz Tesliča preko Vlahu v Trnjevar. Spozna se je ustavil na orožniški postaji v Dragovcu. V Trnjevaru mu je sreski načelnik Mitrović Predrag referiral o stanju javne varnosti in o pisarniških poslih ter prilikah v srezu, nadalje je sprejel referenta za telnična dela, ki mu je poročal o stanju cest v srezu, sreski veterinar dr. Petar Strubić mu je poročal o stanju živine in zdravstvenih razmerah med živino. Sreski ekonom Lafenko Peter je referiral o stanju posevkov, ki je dobro. Sadej bo prilično dobro obrodilo. Ob 18.30 se je ministrski predsednik vrnil v Teslić.

Ministri na oddihu

Beograd, 12. julija č. Finančni minister dr. Švrljuga je snoči odpotoval v Zagreb, odkoder bo v dveh dneh odšel v Karlove vane na oddih. V času odsotnosti ga bo nadomeščal minister dr. Oton Frangeš. Snoči sta odpotovala na oddih tudi ministri Juraj Dementrović in dr. Stjepan Šibenik, ki je šel v Karlovac. Minister dr. Drinković je že pred tremi dnevi odšel na oddih.

Premestitve v železniški službi

Beograd, 12. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so postavljali pri direkciji državnih železnic v Ljubljani v II-2a za šefa postaje Poljčane Leopold Gruden, dosedaj šef postaje Hrastrnik, po potrebi službe; v II-2b za šefa postaje v Hrastrniku Ivan Vidović, dosedaj šef postaje v Poljčanah, na prošnjo. Pri postaji v Mariboru je postavljen Vekoslav Medvešček, dosedaj pri železniški delavni v Mariboru, po potrebi službe.

Kongres bolgarskih Junakov

Sofija, 12. julija. AA. Včeraj je bil otvorjen sedmi kongres bolgarskih Junakov, kateremu je prisostvovalo 10 tisoč bolgarskih članov tega udruženja, grupa švicarskih gimnastov, 200 češkoslovaških Sokolov in Sokolice ter skupina ruskih Sokolov. Med drugimi so bili prisotni kralj Boris ter celokupni diplomatski zbor, med njimi osobe jugoslovenskega poslanstva v Sofiji. Metropolit Stefan je imel svečano službo božjo. Obenem je imel kratek govor. Za njim je spregovoril kralj Boris, ki je naglasil, da je organizacija Junak manifestacija moralnih simpatij za bolgarskega Junaka in vedno jačjih mednarodnih sportnih zvez.

Zagrebski nadškoj v inozemstvu

Zagreb, 12. julija. n. Nadškoj dr. Ante Bauer je odpotoval s svojim tajnikom v inozemstvo.

Poslednja pot Conan Dovia

London, 12. julija. d. Pogreb znamenitega pisatelja detektivskih romanov Conan Doyle se je vršil zelo priprosto. Na grobu na bo spomenika.

Ugotovitve preiskave

„Karadjordje“ se ni mogel bolj umakniti, kakor se je — Izgovori italijanskega tiska — Ranjenci — Jadranska plovdba je odklonila odškodninsko ponudbo

Sušak, 12. julija r. Z največjim zanimanjem zasleduje vsa jugoslovenska javnost preiskavo, ki se vodi z naše in italijanske strani o krivdi na katastrofi v Pašmanskem prelivu. Kakor smo že včeraj poročali, je komisija naših pomorskih oblasti že zaključila na licu mesta svojo preiskavo in odposlala prometnemu ministru izčrpno in obširno poročilo o poškodbah na »Karadjordju«, kakor tudi svoje mnenje o krivdi. To poročilo pa bo objavljeno šele potem, ko bodo končane tudi preiskave, ki se vodijo z italijanske strani na parniku »Morosiniju«. Pomorska komisija je zaslila oba kapetana in vso posadko »Karadjordja« o podrobnostih katastrofe kakor tudi o njihovih opazovanjih iz prejšnje dobe, zlasti se glede na to, da so se naši kapetani že čisto pritoževali nad tem, da se »Morosini« ne drži točno pomorskih predpisov ter da večkrat spravlja v nevarnost druge parnike, ki ga srečujejo.

Sodna komisija, ki jo je odredilo šibeniško okrajno sodišče kot pristojna sodna oblast, svojega dela še ni dokončala. Vsekakor pa bo tudi ta komisija v nekaj dneh gotovo, kakor bo lahko takoj izrečena definitivna sodba o krivdi, če bodo z enako točnostjo poslovali tudi italijanske komisije.

Preiskavo na parniku »Morosiniju«, ki se nahaja še vedno v zadarski luki, vodi posebna komisija, ki je pristajala iz Rima in ki ji načeljuje polkovnik Cremonese. V komisiji so italijanski pomorski veščaki ter zastopniki italijanskega vojnega in mornariškega ministristva. Komisija je najprej zaslila poveljnika »Morosinija« kapetana Olivotto in ostale člane posadke, včeraj pa se je s parnikom »Jadera« odpeljala na kraj nesreče, da tam prouči vso zadevo in ugotovi dejanski stan. O rezultatih preiskave čuvajo italijanske oblasti najstrožjo tajnost. Sodna komisija v Zadru je zaslila tudi vse ranjence, ki se nahajajo še v zadarski bolnici. Italijanski tisk o preiskavi sami ničesar ne poroča, objavlja pa mnenja raznih laških pomorskih strokovnjakov, ki skušajo omiliti krivdo »Morosinija«, poudarjajoč, da je vozil po predpisani poti in da bi se bil moral umakniti »Karadjordju«. To mnenje pa je ovrgla preiskava na licu mesta, ker je ugotovljeno, da se je »Karadjordje« umaknil do skrajne meje in bil nedvomno nasedel, če bi bil krenil le še malo na desno, dočim je imel »Morosini« na razpolago še kakih 900 m široko prosto pot, ker je Pašmanski preliv na tem mestu širok okrog 1100 m. Preiskava je tudi ugotovila, da bi se bil »Morosini«, če bi bil »Karadjordje« vozil le malo hitreje, nedvomno zaletel na pečine ob obali otoka Galešnjaka.

Vsi pomorski veščaki priznavajo junaštvo in prisebnost poveljnika »Karadjordja« kapetana Prodana, čigar za sluga je, da je s pomočjo prav tako hladnokrvne posadke rešil parnik pred potopom in s tem ohranil življenje tudi stoterim potnikom. Z vseh strani dobiva »Jadranska plovdba« kot lastnica »Karadjordja« izraze priznanja. Med drugimi so izrazili brzojavno svoje sožalje povodom nesreče in priznanje hrabri posadki prometni minister inž. Radivojevič, načelnik pomorskega oddelka prometnega ministristva Pečarič, Jadranska Straža v Beogradu, Trgovska zbornica v Zagrebu, ljubljanska mestna občina in mnogi drugi. Prometni minister je brzojavil:

„Povodom žalostne nesreče, ki je zadela našo obalno plovbo in čije žrtve je postal parnik »Karadjordje« in, žal, tudi ljudje, oplakovani od vsega naroda, sprejmite moje sožalje z željo, da si družbo po tej težki nesreči čim prej opomore v korist napredka našega pomorskega prometa.“

Sušak, 12. julija. Italijanska in jugoslovenska komisija, ki sta rekonstruirali nesrečo v Pašmanskem prelivu, sta ugotovili, da bi italijanski parnik »Francesco Morosini« sploh ne smel pluti po poti, po kateri je šel. Parnik »Karadjordje« je plul ob skrajni meji prehoda in ako bi samo še malo krenil bolj na desno, bi nasedel na plitvino. Italijanska parobrodna družba »San Marco« ponuja odškodnino 1 milijon lir, ker pa je uradna komisija ugotovila, da znaša škoda 2 in pol milijona lir, je »Jadranska plovdba« to ponudbo odklonila. Razen materialne škode, ki je bila povzročena na »Karadjordju«, bo italijanska parobrodna družba morala plačati tudi rente ranjencem in sorodnikom mrtvih žrtve.

Sušak, 12. julija. r. Sušaska mestna občina je prejela iz Zadra obvestilo, da je v tamkajšnji bolnici še 17 ranjencev, žrtve nesreče v Pašmanskem prelivu. V zadarski bolnici se nahajajo: Gregor Ferdinand, Gruzinski Branišavl, Gašparek Vaclav, Pahurkova Ljudmila, Blaževićeva Mary, Hortnik Karel, Pakturkova Bohumila, Baranek Viktor, inž. Natuska, Bojicohavski Josip, Borčić Albert, Pijerotič Luka, Lozić Gjura, Lutman Ljudevit, Mizgur Josip, Fanton Sergije in Viggatto Angelo. Slednja dva sta bila strojnika na »Morosiniju«.

Zahvala praškemu tisku

Praga, 12. julija. h. Podružnica Jadranske Straže v Pragi je poslala vsem češkim listom priručno zahvalo za ponašanje tiska o priliki nesreče jugoslovenskega parnika »Karadjordje«. Posebno priručno pozdrave in srčno za-

hvalo pošilja »Jadranska Straža« iz Prage kapetanu Romanu Prodanu ter častnikom in vsaj posadki »Karadjordja«.

Pripovedovanje češkega Sokola

Praga, 12. julija. Odvetnik v Bloviceh dr. Zahorik, ki se je vrnil v terek iz Jugoslavije, kjer se je udeležil kot član bloviškega Sokola vsesokolskega zletja in se peljal s parnikom »Karadjordje« opisuje katastrofo takole:

15 Sokolov iz Blovice in Nepomuka pri Plzni je priredilo izlet v Dubrovnik. Po izletih v okolico smo se odpeljali v Split, kjer smo se ukrcali na parnik »Karadjordje«. Sedem članov in članic nepomškega Sokola je kupilo vozne listke I. razreda, mi bloviški Sokoli smo pa dobili štiri mesta na krovu I. razreda in štiri v kabinah I. razreda. Jaz sem dobil z ženo kabino. V usodni noči me je zbudil močan sunek. Planil sem na krov. Tam sem videl, kaj se je zgodilo. Htel sem v kabino pomiriti ženo. Dejal sem ji, da se ni zgodilo nič hudega in da se odpeljemo takoj naprej. Potem sem hitel nazaj na krov iskat za ženo rešilni pas. Na krovu mi je tovariš iz našega Sokola zaklical da je

sestro Novotno vrglo v morje

in da je mnogo ranjenih. Poljaki so povzročili na parniku paniko. Kričali so, molili, nosili skupaj svojo prtljago in ovirali s kašom reševalno delo. Vrnil sem se v kabino, čeprav je bil parnik že nagnjen in se vrata kabine, v kateri je bila moja žena, niso več dala odpreti. Moral sem jih s silo odpreti. Potem sva hitela z ženo na krov. V tistem hipu sem videl, da pluje parnik, ki je zavozil v nas, s polno silo nazaj. Šele pozneje sem se zavedel, da

kapitan tujega parnika ni pravilno ravnal. Njegovemu parniku, ki je imel več kot dvakratno nosilnost »Karadjordja«, 2800 ton proti 1200, ni pretila nevarnost, da bi ga mi poškodovali. Naš kapitan se je držal zelo dobro. Kakor se je pozneje izkazalo, smo bili v trenutku nesreče poldrug kilometra od obale. Zato je zavozil naš parnik na skalnati otoček, oddaljen samo pol kilometra. Sprejdeni del parnika je ležal na dnu, zadnji se je pa nekoliko potopil in potem je parnik mirno obstal. Parnik »Francesco Morosini« je poslal čolne, ki so začeli prevažati naše potnike.

Ranjence smo položili na varen sprednji del našega parnika, kjer so jih privzorično obvezali. Ljudmila Novotna je bila onesveščena. Bila je na krovu baš tam, kjer je zavozil tuj parnik v našega. Pozneje se je izkazalo, da jo je vrglo na tuji parnik, kjer je

padla že mrtva na krov.

Soseda Novotna s. Spolova si je pretresla živce. »Francesco Morosini« na je odpeljal v Zader, kjer smo bili internirani. Vedeli smo, da je s. Novotna mrtva in hoteli smo ji vzeti v spomin njeni materijalni stan in šop las. Italijani, ki so nas očiščili z detektivji, pa nam tega niso dovolili. Ko smo izposlovali dovoljenje za noset ranjenega brata Kašperka, ki je ležal v zadarski bolnici, so nam

dali na pot detektive.

Slednjič so nas prišli zasliševati še mornariški častniki. Ker so ravnali Italijani z nami zelo grdo, nismo hoteli direktno odgovorjati.

Nas, ki nismo bili ranjeni, so odpeljali iz Zadra z jugoslovenskima parnikoma »Slovenec« in »Beograd« na Sušak. Tam so nam dali brezplačne vozne listke za jugoslovenske železnice, a v Zagrebu so adli vsakemu 200 Din. Prispeli smo pa brez prtljage.

O vzrokih in poteku trčenja obeh parnikov ne vem iz lastnega opazovanja, ničesar, ker sem v usodnem trenutku spal. Vem pa, da je izjavil neki brat, ki je bil med katastrofo na krovu v Jugoslaviji, na protokol: Ko se je »Karadjordje« blizal otočku, je pridrvel iz preliva tuj parnik brez luči in brez signalov s sireno. To je napravilo nanj vtis, kakor

da je dotični parnik prežal.

Popraviti moram eno prvih potočil v tovinah. Luna med katastrofo že ni več sijala. Noč pa je bila jasna in morje popolnoma mirno.

Mednarodni kongres mest

Beograd, 12. julija. Snoči je odpotoval v Amvers prvi podpredsednik beogradske občine dr. Miroslav Stojadinović, da se udeleži mednarodnega kongresa mest in samoupravnih korporacij, ki bo 18. in 19. t. m. Dr. Stojadinović bo zastopal beogradsko občino in zvezo mest kraljevine Jugoslavije.

Avtoobus povozil v Beogradu šestletno dekletce

Beograd, 12. julija. Danes dopoldne se je pripetila pred kavarno »Ruski car« težka nesreča. Občinski avtoobus št. 319 je povozil preko glave šestletno dekletce Jeleno, hčerko tiskarja Živojina Blagojevića. S svojo sestrico in nekim dečkom je deklica hotela iti preko ulice in prišla tako pod avtoobus. Šofer se zagovarja, da nesreče ni kriv. Truplo strašno razmesarjenega dekletca so prenesli v prosekuro.

Poplave na Koreji

London, 12. julija. d. Listi javljajo iz Tokija o velikih poplavah na Koreji, ki so zahtevale mnogo človeških žrtve. Več tisoč hiš se je porušilo. Vsi poljaki prišli so uničeni. Promet je prekinjen.

Stabilizacija dinarja

Važne izjave finančnega ministra — Za stabilizacijo so dani že vsi pogoji — Tečaj dinarja bo ohranjen za vsako ceno na sedanji višini

Beograd, 11. julija. p. Finančni minister dr. Stanko Švrljuga je dal za posebno izdajo uglednega ameriškega lista »Chicago Tribune« obširno izjavo o stabilizaciji jugoslovenske valute. V svoji izjavi naglašja med drugim:

„Stabilizacija valute je najvažnejši problem, ki ga bo morala v bližnji bodočnosti rešiti jugoslovenska vlada, ker je čas za legalno stabilizacijo dinarja že nastopil. Jugoslovenska valuta je stvarno stabilizirana že od leta 1925 in gospodarsko življenje se je že popolnoma prilagodilo sedanji vrednosti dinarja. Tudi s stališča sedanje gospodarske položaja je stabilizacija dinarja docela na mestu, ker je jugoslovenska plačilna bilanca povoljna. To se vidi tudi po rezervah deviz v Narodni banki, ki so se v zadnjih mesecih znatno povečale; ob koncu minulega meseca je znašala zaloga deviz Narodne banke nad pol drugo milijardo. Skupno kretje v kovinski rezervi vred znaša 2.760 milijonov, kar predstavlja 48,49 odstotkov skupne denarne cirkulacije.“

Reforma, ki je potrebna za stabilizacijo, ne pomeni uvedbo nove valute, niti izpremembe tečaja dinarja. Stabilizacija

mora sloneti na legalnem priznanju sedanje stani, ki traja že štiri leta. Jugoslovenska vlada je že ob mnogih prilikah napovedala svoj trden sklep, da hoče ohraniti tečaj dinarja na sedanji višini. Ta svoj sklep želi vlada še enkrat afirmirati z izjavo, da bo ostal tečaj dinarja absolutno neizpremenjen. Cilj stabilizacije je, da se uvede stalna zakonita relacija monetarne enice do zlate in da se uvede konvertibilnost novčanic Narodne banke. Cirkulacija, ki po stabilizaciji ne bo reducirana, znaša danes pri nad 13 milijonih prebivalcev le okrog 5,5 milijard, kar ima nedvomno zelo ugoden vpliv na zadovoljivo rešitev tega problema.

Pogoj za stabilizacijo dinarja predstavlja v prvi vrsti odplačilo državnega dolga pri Narodni banki. Ta dolg, ki izvira iz dobe inflacije, znaša okrog 4 milijarde Din. Da se omogoči stabilizacija, se mora ta dolg znižati na polovico sedanje višine. Eno milijardo bo morala država efektivno plačati, približno ena milijarda pa odpade na delež države pri valorizacijskem dobičku banke. Ostanek državnega dolga se bo odplačal v letnih obrokih.

Nenaden zaključek francoske zbornice

Na včerajšnji seji zbornice je Tardieu med ogorčenimi protesti opozicije prečital dekret o zaključku zasedanja

Pariz, 11. julija. s. Zasedanje francoske poslanske zbornice je bilo danes docela nepričakovano in na splošno presenečenje vseh političnih krogov zaključeno. Zatrjuje se, da je bila neposredni povod za ta korak vlade interpelacija socialistov o nedavni tavki poštinskih uradnikov in ukrepih, ki jih je podzvela vlada proti stavkojučim. Tardieu je poslal v boj več govornikov desnice, boječ se da bi mu levičarji ušli v opozicijo. Ko je prvi govornik stopil na tribuno, je nastal v dvorani tak trušč, da je moral predsednik sejo prekiniti. Po zopetni otvo-

ritvi je zbornica izglasovala vladi zaupnico, na kar je vstal Tardieu in prečital dekret, s katerim se zaključuje zasedanje zbornice. Že med čitanjem dekreta je opozicija silno protestirala, razbijala po klopih, žvižgala in delala medklice, tako da nihče ni mogel slišati. Herriot in Leon Blum sta zelo ostro napadala ministrskega predsednika ter mu očitala, da zlorablja svoje ustavne pravice. Ko je Tardieu prečital dekret, je na čelu celokupne vlade zapustil dvorano, na kar je predsednik sejo kratko zaključil.

Tragičen polet zagonetnega letala

Nad Milanom je krožilo neko tuje letalo in metalo na mesto protifašistične in protimilitaristične letake — Letalo je nato strmoglavilo pri Sv. Gothardu na zemljo in se razbilo

Milan, 12. julija. s. Kakor se je naknadno izvedelo, je včeraj neznan letalo vrglo nad mestom velike množice protifašističnih letakov. Ljudje so jih čitali v mnenju, da gre za reklamo. Letaki so pozivali prebivalstvo v imenu svobode in pravičnosti, naj se dvigne proti fašizmu in obračuna s sedanjimi vlastodržci. Priporočali so dalje, naj ljudje ne kadijo več tobaka, da bi s tem zmanjšali dohodke fašistične države. Policija je o tem takoj obvestila prefekturo, ki je odposlala z milanskega letališča nekaj aparatov, da bi zasledovali skrivnostno letalo. Kakor domnevajo, gre za inozemsko letalo, ki je menda priletelo iz Švice.

Letalo je krožilo nad mestom v veliki višini in približno pol ure metalo za-

voje s protifašističnimi in protimilitarističnimi letaki, posebno v bližini vojašnic. Šest kilogramov težak zaboj letakov je padel na neko hišo, kateri je prebil strop.

Bern, 12. julija. s. V petek zvečer se je v okolici Sv. Gotharda zrušilo letalo, ki je last ravnatelja pariskega lista »Avion« in ga je vodil neki Passanesi. Letalo se je popolnoma razbilo, težko ranjenega pilota pa so spravili v bolnico.

V zvezi s to nesrečo krožijo govoriče, da je letalo priletelo iz Milana, kjer je metalo protifašistične manifeste. Na povratku se je najbrže nad Sv. Gothardom izgubilo in strmoglavilo na zemljo. Pod raztrešenimi deli letala, so v resnici našli nekaj protifašističnih letakov.

Po slovanskem dijaškem kongresu

Beograd, 8. julija.

Končana je krasna manifestacija naših srednješolcev: prvi vseslovanski srednješkoliški kongres je zaključen. Nad 3500 udeležencev, Čehoslovakov, Poljakov, Rusov ter Jugoslovenov, se vrača te dni iz Beograda na svoje domove. Naši omladini, ki je sama dala inicijativo za veličastno manifestacijo vseslovanstva, je kongres uspel nad vse pričakovano.

Krasen je bil pogled v veliko dvorano nove univerze. Bila je nabito polna mladih živahnih ljudi. Kongres je otvoril rektor g. Čeda Mitrović, pozdravili so ga zastopniki češkoslovenskega in našega prosvetnega ministristva, zastopniki slovanskih poslanskih v Beogradu, delegata jugoslovenskega in češkoslovenskega profsorskega društva. Tudi brzojavno so mnogi pozdravili kongres, med njimi gosp. Ljuba Davidović.

Kongres je poslal vdanostne brzojave kralju Aleksandru, prezidentu Masaryku ter poljskemu prezidentu Mosickemu. Tisoč mladih sre so dali duška svojim svetlim idealom. Z gromkimi vzkliki navdušenja so pozdravljali sprejem brzojav ter prirejali ovacije imenovanim vrhovnim reprezentantom treh slovanskih narodov.

Kongresni odbor je bil sestavljen iz 7 članov. Predsednik je bil tovariš P. Pejičević iz Beograda, podpredsednika pa tov. Kurtha iz Bratislave in tov. Kalan iz Celja.

Glavno delo kongresa je bilo v sekcijah. Prva sekcija se je bavila z idejno bazo zblizanja slovanskih srednješolcev, druga je sestavljala statute, tretja načrt za izdajo časopisa, ki se bo imenoval »Obzorje«, v četrti pa so se omladini dogovorili za bodoče izlete, ferjalne kolonije, skupne ekskurzije itd. Slovenci, katerih je bilo na kongresu preko 80, so se pridno udeleževali pri delu. V prvi sekciji je župo SJSU za Slovenijo v Celju zastopal tov. T. Prekoršek, v drugi tov. B. Kalan, oba iz Celja; v tretji tov. R. Grmova iz Novega mesta in v četrti sekciji tov. B. Namestnik iz Maribora. Na svečani seji je imel tov. Boris Kalan uspel referat o temi »Omladina in vseslovanstvo«.

Sekcije so svoje zaključke predložile plenumu kongresa v obliki resolucij, ki jih je kongres soglasno sprejel. Sedež Vseslovanske zveze srednješolcev bo za leto 1930./31. v Beogradu, prvi predsednik mu je znani omladinski voditelj jurist Dragiša Dj. Denković. Prihodni kongres bo v Bratislavi.

Ob tej priliki se je vršil tudi kongres Saveza jugoslovenskih srednješkoliških udruženj. Iz poročil je razvidno, da je naša mladina marljivo delala tudi izven šolskih prostorov. V kongresnem odboru je Slovenijo zastopal kot prvi podpredsednik tov. T. Pre-

Eksplodizija turške munijske tovarne

Berlin, 12. julija. V bližini Carigrada je prišlo v četrtek ponoči v vojni luki Ismid do težke eksplozije. Munijska tovarnica Derindže je deloma zletela v zrak. Razširjene so govoriče, da je eksplozija zahtevala 30 človeških žrtve. Podrobnosti še manjkajo.

Kolera na Filipinih

Manilla, 12. julija. Na otoku Zebu in na nekaterih manjših otokih Filipinskega otočja divja kolera, ki je doslej zahtevala 1500 človeških žrtve. Istočasno trpi prebivalstvo hudo lakoto, zaradi katere je tudi že umrlo mnogo oseb.

Strelna udarila v letalo

Newyork, 12. julija. d. Ameriško prometno letalo je v bližini soteske Aransas v Teksasu tresčilo na tla, ker ga je najbrže zadela strelna. Vsi pasažirji, ki so bili na povratku z izleta v Mehiko, so bili ubiti.

Hmeljski trg

Zatec, 12. julija. h. (Tedensko poročilo.) V preteklem tednu je bila tendenca na trgu čvrsta. Promet je bil zaradi pomanjkanja blaga majhen. Povpraševanje je nespremenjeno. Za zateški hmelj plačujejo 625 do 750 Kč. Prodajal se je tudi hmelj iz drugih krajev republike.

Novi hmelj je zaostal v rasti. V nekaterih krajih je sicer konec preteklega tedna deževalo, vendar pa je v splošnem vsa zateška okolica ostala brez dežja. Treba je nujno dežja, ker bo sicer letina slaba.

Akcija za ustanavljanje banovinskih denarnih zavodov

Banska uprava dravske banovine je po svojih sreskih načelnikih nedavno pozvala z okrajnih občinskih odborov, da se izrečejo glede načrta ustanovitve banovinskih denarnih zavodov, ki bi se podvrgli kontroli banovinskega denarnega zavoda in bi bili z njim v čim tesnejši zvezi. Banska uprava poudarja v okrajnih, da obstoja potreba, da občine v vsakem srezu ustanovijo regulativne hranilnice in prevzamejo jamstvo za nje s svojim imetjem in svojo davčno močjo, češ da se je ta organizacija banovinskih denarnih zavodov že izvršila v bivši mariborski oblasti kjer postanejo okrajne hranilnice občinske.

K tej akciji objavlja včerajšnji »Trgovski list« iz hranilniških krogov zanimiv dopis z značko J. H. Pisec pravi, da je umljivo, če se na bivšem Stajerskem preosnovale okrajne hranilnice v občinske, ker so tam prenehali okrajni zastopi in je postalo jamstvo za okrajne hranilnice dvomljivo. Ni pa umljivo, zakaj se zahteva ustanovitev »banovinskih denarnih zavodov« na bivšem Kranjskem, kjer je itak obstojala občinske (mestne) regulativne hranilnice. Ali se hoče že obstoječe občinske hranilnice, ki večinoma že več desetletij uspešno delujejo v korist občin, in širšega okoliša, zdaj naenkrat preosnovati v »banovinske denarne zavode« in zakaj? Gospodarske potrebe za to ni. Ali se naj to zgodi samo zaradi tega, da bodo ti zavodi v čim tesnejši poslovni zvezi s centralnim banovinskim denarnim zavodom? Kdo je ta centralni banovinski zavod, ali Kranjska hranilnica? To bi pomenilo, da se naj po srezih ustanovijo nove hranilnice, po katerih bo denar dotekal v Ljubljano. Če pa se obstoječe hranilnice ne misli preosnovati, zakaj so bili potem pozvani tudi predstavniki občin, v katerih občinske hranilnice že obstoje, da se izrečejo za ustanovitev novega zavoda.

Končno pravi pisec, da ima Slovenija že dovolj denarnih zavodov in da gospodarske potrebe ustanovitve novih ne zahtevajo. Ker je centralna vlada v Beogradu osvojila načrt, da se regulativne hranilnice osnujejo tudi v onem delu države, kjer še ne obstajajo, ni povoda, da bi se v Sloveniji te vrste hranilnic odpravile, saj so se v skoro stoletni praksi pri nas izkazale kot najboljše za malega človeka, ki hoče štediti in si hoče pomagati s čenem kreditom. Če se morda smatra, da so novi denarni zavodi potrebni z ozirom na večje štedenje, potem naj se snujejo nove hranilnice po hranilničnem regulativu, ki bodo imele v poslovnem oziru proste roke in ne bodo vezane na centralni banovinski denarni zavod, ker le tako bodo lahko delovale v korist občin, ki bodo za nje jamčile. Tam, kjer hranilnica v srezu že obstoja, pa se mora ustanovitev novega zavoda odkloniti. Pisec poziva občinske odbore naj do predpisane termina (31. t. m.) v tem smislu izrečejo svoje mnenje.

Desetletnica plebiscita v Vzhodni Prusiji

Varšava, 12. julija. M. Dne 13. julija poteče 10 let, odkar se je vršil na delu Poljske plebiscit, po katerem sta pripadli Nemčiji Mazurska in Gvornija, ki sta bili stoletja integralni del poljske republike. Pri tem se ne sme pozabiti, v kakih neprimernih razmerah se je vršil ta plebiscit. Nemška uprava je z nasiljem vplivala na prebivalstvo, ki je hotelo glasovati za Poljsko, razen tega se je vršil plebiscit v trenutku, ko so se na Poljskem vršili najsrditejši boji proti navali boljševikov in ko je grozila nevarnost, da bodo zmagali boljševiki. V takih razmerah je bilo nenavadno lahko voditi agitacijo za nemško stvar. Izid plebiscita pa ni izpremenil ničesar na dejstvo, da sta Mazurija in Gvornija otoka poljske matere. (Plebiscit v Vzhodni Prusiji ima frapantno sličnost s plebiscitom na Koroškem, kjer so nam Nemci z enakimi sredstvi kakor Poljaki vzeli del našega naroda.)

Tekmovanje za srednjeevropski pokal

Praga, 12. julija. g. Danes se je nadaljevalo tekmovalstvo za srednjeevropski pokal. Prva tekma v tem tekmovalstvu se je vršila pred dnevi v Pragi med FTC in Slavijo ter je z 2:2 ostala neodločena. Danes se je v Budimpešti vršila revanšna tekma med imenovanimi kluboma ter je zmagal FTC z 1:0. FTC pride torej v drugo kolo. Drugo srečanje se je vršilo v Pragi med Sparto in Vienno. Sparta je zmagala z 2:1 (0:0). Gole so dali v drugi polovici za Sparto v 15. min. Silny, v 42. min. pa nova akvizicija Sparte Belgijanc Braine, za Vienno v 28. min. Schweidl. 20.000 gledalcev.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Hladno, spremenljivo in deževno vreme bo ostalo — z morebitnim začasnim zboljšanjem.

Domače vesti

* Vse stalne in priložnostne dopisnike prosimo ponovno, da nam vse vesti, namenjene za nedeljsko »Jutro«, pošljejo tako, da jih bomo že v petek prejeli. V soboto došle vesti lahko objavljamo le v omejenem obsegu in se zato ponovno dogaja, da jih moramo celo vrsto odložiti, ker jih zaradi poprejšnjega zaključka nedeljske številke v to številko ne moremo več uvrstiti.

* **Izpremembe v železniški službi.** Premeščen so: zvančičnik II. kategorije Železnik Alojzij, Celje, za premikača na Zidani most; Rudolf Ludovik, Trbovlje, za kretničarja k Sv. Lovrencu na Drav. polju; dnevnica: Paternost Josip, Breg, za prometnika v Trbovlje; Hrovatin Franc, Ponikva, za prometnika v Škofjo Loko. Upokojeni so: ukazni uradniki III. kategorije: Dougan Franc, strojevodja, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; zvančičnik II. kategorije: Pr. mo. žič Jernej, skladiščnik, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Ramovš Valentin, premikač, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; za kretničarja Kokalj Rudolf, premikač kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; za blokarnika Štebih Ignacij, tovarni sp. evodnik, Maribor glav. kol. Administrativno-pravni izp. za I. kategorijo uradnikov je napravil uradnik II. kategorije Drovnik Matko pri obnem oddelku. Za stalne so postavljeni: zvančičnik II. kategorije Rajčl Ivan, brzojavec, Zidani most; Fegic Ivan, prometnik, Bistrica; zvančičnik II. kategorije: Capuder Matija, sklad sluga, Ljubljana glav. kol.; Škoda Ivan, sklad. sluga, Ljubljana glav. kol.; Podobnik Anton, kurjač, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Simončič Albin, kretnik, Zidani most; Perše Viktor, sklad. desetar, Poljčane; Zidan Valentin, kretnik, Zalog; Kočvar Franc, sklad sluga, Trbovlje; Wurcer Andrej, kretnik, Gor. Radgona; Černež Nikolaj, kurjač kurilnica Maribor; Grobelnik Jakob, kretnik, Gor. Dolje; Frece Ivan, premikač Zidani most; služilci: 2. skupine: Škubic Jakob, čuvaj, Ljubljana glav. kol.

* **Imenovanje v lavantinski škofiji.** Dosedanji kaplan v Ljutomeru Joško Presnik je imenovan za župnika v Šmilhelu nad Mozirjem.

* **Vojaška vest.** Kakor javlja »Vojni list«, je dosedanj intendant komande dunavske divizijske oblasti intendantski major Ivan Janc imenovan za upravnika dunavskega intendantskega skladišča.

* **Odvetniški izpit** sta napravila pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani gg. dr. Miha Krek in dr. Fran. Jarc. Čestitamo!

* **Službeni list kraljevske banke uprave Dravske banovine** objavlja v 13. številki pravilnik o organizaciji, notranjem delu in vzdrževanju službe v državnih bolnicah ter pravilnik o zaščitem cepitju zoper osepnice.

Ob 3., pol 5., pol 8. in 9.!

Tim Mc Coy

v filmu senzacij in pustolovščin

Zakon divjega Zapada

Novo! Znižane letne cene!

KINO IDEAL

* **Mladinska vprašanja v »Naši dobi«.** Vse pravnike, profesorje, učitelje in drugo razumništvu opozarjamo na pravkar izšlo 10. številko »Naše dobe«, ki prinaša tri zanimive članke o mladinskih vprašanjih: »Zaščita dece in mladine kot zakonodajni problem« (dr. Franc Goršič), »Država in družba v borbi zoper zločinstvo mladine« (univ. prof. A. Maklešov) in »K vprašanja spolne vzgoje« (dr. Božo Škerlj). Slednji članek bo zaradi svojih »revolucionarnih« nazorov o spolni vzgoji mladine v šoli in izven šole brez dvoma odmeval v širokih krogih. Vrh tega se v 10. številki »Naše dobe« nadaljuje diplomatska korespondenca o Strossmayerjevi borbi za glasloško bogoslužje, dr. N. P. pa je prišel spaval življenjske ruskega samodržca Stalina. Zanimive članke najdeš tudi v rubrikah »Kulturni obzorje«, »Iz revij«, »Politični pregled« in »Zapiski«. Posamezna številka »Naše dobe« stane 8 Din, četrtletna naročnina 30 Din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

* **Zanimiva statistika prebivalstva Dravske banovine.** V Dravski banovini se je kakor poroča »Zdravje«, leta 1929, rodilo

27.356 živih otrok, umrlo pa je 19.138 oseb. Na 1000 prebivalcev je bilo 27. živorojenih in 17 umrlih, na vsakih 100 umrlih je bilo v teku leta rojenih 156. Največ rojstev je bilo sorazmerno v mariborskem okraju levi breg (38,8 na 1000 prebivalcev), najmanj v mestu Ptuj (10,9 na 1000 domačinov). Naša večja mesta (Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj) imajo zelo majhno umrljivost, a tudi rojstva zelo malo, tako da si države rojstva in umrljivost ravnotežje in se prirastek meščanov rekrutira le iz dežele in tujcev. Prave meščane čaka izumiranje. Na tisoč prebivalcev odpade 8 porok. Srednja življenjska starost umrlih je znašala 42,9 let, najnižja v okraju Laško 37,6. Srednja življenjska starost pa se pri nas od leta do leta zboljšuje. Dojenčki do prvega leta kažejo največjo umrljivost. Vendar tudi umrljivost dojenčkov pri nas v zadnjih letih pada in se v tem oziru približujemo Nemčiji in Franciji, kjer je umrljivost dojenčkov srednja.

* **Uspeh Ljubljancev.** Po svojih uspehih pri javnih natečajih za projekte velikih zgradb že znani arhitekt g. Aco Lavrenčič iz Ljubljane si je priboril kljub veliki udeležbi strokovnjakov iz vse države zopet najboljšo nagrado za projekt palače Dunavske banovine v znesku 40.000 Din. Stavbni stroški za to ogromno stavbo so preračunani na okrog 60 milijonov Din. Poleg nagrad za centralno Državne hipoteke banke v Beogradu in njene podružnice v Sarajevu, oficirskega kazina v Zagrebu itd. je to najboljši uspeh imenovanega arhitekta v poslednji dobi. G. Lavrenčič prakticira že tretje leto v inozemstvu. Čestitamo!

* **Državna razstava šolskih izdelkov.** Med glavno skupščino Udruženja jugoslovenskega učiteljstva 20., 21. in 22. avgusta v Beogradu bo prirejena razstava risarskih, pismenih in ročnih izdelkov narodnih šol iz vse države. Da bo pregled šolstva popolnejši, so potrebne tudi fotografije vseh šolskih poslopij, ki naj jih vsi šolski upravitelji nemudoma pošljejo na poverništvo UJU v Ljubljani, ki zbira vse material iz Dravske banovine za to razstavo.

* **Gostovanje članov mariborskega Narodnega gledališča.** Po zelo uspehih gostovanjih v Rušah, Prevaljah, Konjicah itd., nastopijo člani Narodnega gledališča iz Maribora, in sicer Štefica Fratrikova, Stjepan Ivelja, Franjo Tovornik in obenem kot vodja Pavel Rasberger v nedeljo 13. t. m. v Vojniku, v torek 15. t. m. v Brezjah, v sredo 16. t. m. v Laškem. Na sporedu bodo koncertne operne in operetne arije ter kratke komedije.

* **Domači prijatelj** in »Naš obzor«. Izšla je 7. številka družinske revije »Domači prijatelj« z mladinsko prilogo »Naš obzor« s tole vsebino: Iv. Vuk: Ne podcenjuj moči slabotnega; K. Balmont: Prod (prevedel Alojz Gradnik); Campomoro: Opravičba (prevedel Alojz Gradnik); Tihon: Žalost; E. Heltai: Žepni tat; Selma el Kassab: Zvenele krizanteme; I. Peruzzi: Desetletnica Sentjakobskega gledališkega odra; Gledališki pregled: O boju proti tuberkulozi; Kako se pomladimo; Frederic Maizens: Živa blagajna (prevedel dr. A. Debeljak); Pri filmskih zvezdnikih; Negovana žena; Led in krop; Praktični nasveti; Smešnice. »Naš obzor« pa ima nadaljevanje povesti I. Kučere: Janko in Vera (v prevodu dr. Frana Bradarč), Julija Nardina: Čarovnik, Leona Lambryja: Nepriprtni kozak, Stanka Mencingerja: Atene, Delfi in še kaj. Ali so živeli zmagali ali niso. Chicago. Tetoviranje in še druge zanimivosti. Obalita sta bogato ilustrirana. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Prule 11.

* **Dva absolutna trg.** Akle išče neka tovarna v Moravski banovini. Zahteva se znanje nemščine. Reflektanti naj se zgledajo pri direktorju državne trgovske akademije v Ljubljani.

* **Smrtna kosa.** Včeraj zjutraj je preminila vdova po davčnem nadzorniku g. Marija Mekuševa, mati policijskega nadsvetnika g. dr. Josipa Mekuša. Pokojnica je dosegla visoko starost 91 let. Pogreb se bo vršil danes v nedeljo ob pol 18. iz hiše žalosti v Kersnikovi ulici 7. — V Trzinu je umrla g. Alojzija Kavčičeva rojena Logarjeva, stara 75 let. Pogreb pokojnice bo danes ob pol 18. — Pokojnikova blag spomin, žalujemo naše sožalje!

* **Tovarišem borcev.** Glavni odbor ZSV nam je poslal: Dne 10. avgusta prižgemo zopet plamteč kres ljubne, bratstva, zvestobe na Brezjah. Ne bo več našega Colariča, upajmo pa, da Vam predstavimo namesto njegovega vrednega naslednika, moža neoporečne preteklosti, docela nestranskega, ki bo odločno pazil, da ostane Zveza naša velika družina neustrašenih borcev za svetle naše domovinske ideale. Trikratni hura naj zadoni takrat iz naših prs domovini in kralju. Nazor vsakega posameznika nam bodi svet, v kolikor se strinja s poštenostjo, plemenitostjo in koristjo za državo. Tovariši, 10. avgusta naj nihče ne manjka.

* **Msgr. Toma Zupana sklad.** CM moška podružnica Novo mesto je poslala za msgr. Toma Zupana sklad 550 Din

* **Sprejem gojencev v strežniško šolo.** Kakor nam poročajo, je razpisn natečaj za sprejem gojenk in gojencev v strežniško šolo v Ljubljani za šolsko leto 1930-31. Pouk, ki se prične 10. septembra, bo teoretičen in praktičen ter bo trajal dve leti. V šolo se sprejmejo osebe redovnega in prešvetnega stanu, ki so že sedaj zaposlene v banovinskih zavodih; sprejemajo pa se tudi osebe, ki še niso bile zaposlene v bolnišniško nego, o katerih pa se more pričakovati, da se bodo posvetile temu poklicu. Gojenci in gojenke se bodo vzgajale za bolnišniško strežbo v javnih in zasebnih bolnicah. Sprejemajo se kandidati in kandidatke v starosti od 18. do 30. leta, ki so fizično usposobljeni za tako službo ter so z dobrim uspehom dovršili najmanj osemrazredno osnovno šolo ali pa meščansko šolo.

Prošnje za sprejem naj se pošiljajo do 25. avgusta strežniški šoli v Ljubljani, kjer se dobe tudi natančna navodila v dopoldanskih urah.

* **Usmiljenim srcem.** Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju odda 6 mesecev staro ubogo nezakonsko deklico v brezplačno oskrbo ali pa za svojo. Otrok je zdrav. Natančnejši podatki se dobe pri državni zaščiti dece in mladine v Celju.

* **Iz Maribora v Zagreb pod vagonom.** »Jutarnji list« poroča, da je v petek popoldne revizor, ko je na zagrebškem glavnem kolodvoru pregledoval mariborski osebni vlak, opazil pod nekim vagonom dečka, ki se je v tem položaju pripeljal iz Maribora. Deček, star približno 12 let, je bil ves blaten in onemogel. Revizor je dečka odpeljal v pisarno, kjer je mladi potnik dobil hrane, ki jo je hlastno zavžil. Ko se je lačni potnik okrepčal, je povedal navzočim uradnikom, da se je pod vagonom pripeljal iz Maribora, kamor je bil prišel iz Ptua. Ime mu je Anton Drevenšek. Od doma je pobegnil, ker je dobil v šoli slabo izpričevalo. Nameraval je potovati v Beograd. Policija ga je odpravila k starišem v Ptuj.

* **Grozna nesreča naših Primorcev v Kanadi.** Kakor poročajo s Sušaka, je občinsko poglavarstvo v Hreljinu iz Brockvillea v Kanadi prejelo obvestilo, da se je na reki St. Lawrence ponesrečilo trideset delavcev, večinoma priseljencev iz naših primorskih krajev. Podrobnosti te velike nesreče še niso znane. Znano je le, da je skupina delavcev bila zaposlena na obali omenjene velerake. Ob priliki eksplozije dinamičnih min je zračni puh vrzel delavce v reko. V valovih je našlo smrt trinajst delavcev iz hreljinske občine, težko ranjeni pa so štirje delavci iz primorske vasi Zlobina. Grozna vest je vznemirila vse naše Primorje. Ponesrečeni delavci so večinoma rodbinski očetje, ki so s svojim zaslužkom skrbeli za svoje žene in neposredne otroke.

* **Tatvina denarja v Slovenski Bistrici.** V stanovanju v bližini sodnega oficijala g. Franceta Ferencika v Slovenski Bistrici je vdrl 7. t. m. ponoči neznan zlikovec. Tat se je splazil tudi v sobo poslovođe Josipa Nagodeta, kjer je našel na nočni omari Nagodetovo listino. Ukradel je 18.960 Din, narkar je v temni noči brez sledu izginil.

* **Vlom v gostilno na Vrhniki.** V gostilno Josipa Jurca na Vrhniki je vlomil te dni neznan tat. V gostilno je prišel skozi okno, kjer je našel v kuhinji nekaj jedil. Prilastil si je tudi 3 kg sladkorja ter usnjati potni kovčeg z raznimi vzorci. Ta kovčeg je tat pozneje odvrnil v žito ob poti blizu Vrhnike, kjer ga je našel neki domaćin. Drznega tatu zasledujejo orožniki.

* **Nepojasnjen zločin na Praprotnem.** Na Praprotnem pri Radečah so našli te dni utropljenega v Savi s hudimi telesnimi poškodbami 30 - letnega železniškega službenca Janeza Mavca. Raztelesen je pokazalo, da je dobil nesrečni Mavec po glavi s steklenico hude poškodbe, ki pa niso bile smrtno. Morilec je potem ranjenega Mavca zavlekel k Savi in ga vrzel v vodo, kjer je nesrečni »utonil. Kdo je ubijalec, še ni ugotovljeno. Na zadevna časopisna poročila nam pišejo z Vrhpolja: Fantje, med katerimi je bil tudi pokojni Mavec, niso popivali na Vrhniki in tudi ne v Radečah na gasilski veselici - temveč v vinoču na Praprotnem, kjer sta se tudi začela prepir in tepež. Bilo je to v nedeljo zvečer. V časopisnih vesteh se omenja tudi France Sušin, s katerim se je pokojni Janez Mavec sprl. Sušin je bil v nedeljo ves dan v službi, proti večeru pa se je s svojimi tovariši ogledal najprej za malo časa v Radečah, nato pa se je podal na Praprotno, ki je od Radeč oddaljeno 1 in četrt ure. Bil je popolnoma trezen. Kdo je zakrivil zločin, je še popolnoma nejasno. Mirni vrhovski fantje samo prosimo, naj nas ne mečejo vse v en koš. Obsojamo tak zločin in zato odklanjamo obrekovanje in očitke, ki leto na nas vse, ker se je zločin zgodil slučajno pri nas.

* **Vlom v Hošnici pri Poljčanah.** Pred nekaj dnevi je bilo vlomljeno v hišo posetnika Ivana Kauklerja v Hošnici. Vlomilec je odnesel knjižico Konzumnega društva v Peklu z vlogo 4000 Din, dalje 7 paketov cigaretnega tobaka »Sava«, razno posodo, nekaj žgane kave in 2 kg masti. Storilec je naslednji dan dvignil v Ljubljani pri Prvem delavskem konzumnem društvu na ukradeno knjižico 2600 Din in nato spet izginil. V konzumnem društvu se je predstavil za Stanka Levičarja iz Celja. Neznavec je star okrog 20 let ter je bil oblečen v temno obleko.

* **Avto zadet ob voz.** Ko je peljal po mestni Feliks Hubad iz Zapuž pred dnevi skozi Dravljje voz senu, je privozil mimo neznan avtomobilist in zadet v Hubadov voz. Pri tem je avto pokvaril Hubadov kovček.

FOTO-KINO-APARATI

in potrebne naprave

in drogerije

KANC, LJUBLJANA

KANC (Waltham), MARIBOR CENIK GRATIS!

Izvršujemo vsa amaterska dela.

* **Kako se najlepše uživa solčno luč,** popisuje obširno knjiga »Solčenje« (Ivo Zor), ki stane v vseh knjigarnah 12 Din.

* **Darujte Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod Tranco 2-III.**

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Sokolska loterija.** Dne 10. junija se je vršila v Beogradu I. sokolska loterija, katere čisti dobiček je namenjen za gradbo Sokolskega doma v Beogradu. Odbor za gradbo sokolskega doma v Beogradu poziva vse prizadete, ki doslej še niso poslali

Prihranite si bivanje v zdravilišču!

Ako trpite na protinskih in revmatičnih bolečinah, znakov arterioskleroze (poopneža žil), če se Vas polasta nespečnost, šumenje v ušesih in omotičnost, potem uporabite **RADIOSCLERIN KURO**. Zdravniško priporočeno, prosto prodajno, radio-dium vsebuječo **RADIOSCLERIN TABLETE** pospešujejo obtok krvi v žilah odvod-

nica in utripalnicah, s čimer se odvrnejo vsi pojavi starosti in ostane delavna moč nezmanjšana. — Vsebinska radija uradno ugotovljena. — Dobiva se v vseh lekarnah. Zaloge in pošljila: Drogerija na veliko »EMBECKUS«, Beograd, Zrinjskega 37. — Prospekte gratis in franko. 162

za vse kar se nosi po letu

li končnih obračunov za prodane sokolske srečke, da to čim prej store brez nadaljnjih opominov. Oficijalna lista dobitkov se bo razposlala vsem na zahtevo brezplačno Beograd, Krunska 22.

* **Okuženja se najbolje ubranite s sredstvom SANOFORM.** Zahtevajte v drogerijah in lekarnah le zaščiteno znamko trdke »CHEMOTECNA«, Ljubljana, Mestni trg 10.

* **Javno zahvalo** izrekava po tem potu primariju krške bolnice, dr. Juliju Murgliju ki je najini hčerki Milki s težko, a spretno operacijo rešil življenje. — Josip in Marija Krivec, Krško.

* **Tarmol** najboljši štiti Vašo obleko in kožo pred škodljivimi moli. Tarmol izdeluje »CHEMOTECNA«, Ljubljana, Mestni trg 10, in se dobi v vseh lekarnah in drogerijah.

* **Opozorjamo na današnji oglas Vinka Kokalja iz Kranja.**

* **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Josip Reich.**

* **Zoper moli TARMOL!** V vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajalec: »CHEMOTECNA«, družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Iz Ljubljane

— **Opozorilo davkoplačevalcem.** Davčna uprava za mesto Ljubljano razglašča, da je razpored zemljarine za davčno leto 1930 razgrnjen na vpogled davčnim zavezancem med uradnimi urami v času od 15. do vstega 22. t. m. pri davčni upravi Ljubljana-mesto, Vodnikov trg 5-I soba 3. Zemljari zavezane stranke lahko podajo v zgoraj označenem 8 dnevnem roku eventuelne pismene ugovore računskega značaja zoper odstotek dopolnilnega davka pri navedeni davčni upravi.

— **Poroka.** V farni cerkvi na Viču sta se poročila g. Vinko Robežnik, bančni uradnik in gđ. Angela Kodelova, oba iz znanih narodnih rodbin. Bilo srečno!!

— **Sokolsko društvo Ljubljana III.** bo imelo svojo prvo redno sejo 14. t. m. ob 20. v stranski sobi g. Kačiča, Ljubljana, Dunajska cesta 58. Udeležba dolžnost.

— **Čebelarji ljubljanske podružnice Čebelarstva društva** ne plačajo po novi odredbi trošarine od panjev, kadar se vračajo z njimi s paše, ako se izkažejo s podružnično legitimacijo, ki jo je vidiralo ravateljstvo mestnega dohodarstvenega urada.

— **Avto zadet ob voz.** Ko je peljal po mestni Feliks Hubad iz Zapuž pred dnevi skozi Dravljje voz senu, je privozil mimo neznan avtomobilist in zadet v Hubadov voz. Pri tem je avto pokvaril Hubadov kovček.

Primarij dr. Ješe

ne ordinira do 14. avgusta.

OGLEJTE SI

vedno bogato zalogo **KUHINJSKE POSODE**, in sicer modre, sive, rjave ali aluminijaste, pri trdki z železino

Stanko Florjančič, LJUBLJANA,

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 35. 8952

Autotaksi M. Juvan

Kocenova ul. 5. Telefon 2821

Iz Celja

— **Nedeljski počitek** v Celju. Gremij trgovcev v Celju sporoča, da je prejel vlogo, podpisano od več članov gremija, z željo, naj se skliče načelstvena seja, na kateri naj se obravnava vprašanje nedeljskega počitka. Kar se bo v začetku prihodnjega tedna tudi zgodilo.

— **Plačilo mestnih naklad.** Mestno načelništvo v Celju naznaja, da je zapadel 1. t. m. v plačilo že III. obrok občinskih s mostojnih naklad (8% najemniški vinar, 2% kanalska pristojbina in 10% vojarina). Hiski posestniki, ki so v zaostanku s plačili, se pozivajo, naj zapadle obroke plačajo pri mestni blagajni najpozneje do 15. avgusta, da se izognejo ekskutivnemu postopanju.

— **Smrtna kosa.** V celjski javni bolnici je umrl 23letni krojaški mojster Josip Sipek iz Štor pri Celju.

— **Negoda.** Med gunganjem je padla z cestroške gugalnice v mestnem parku devet-

— **Pri številnih nadlogah ženskega spola** povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinika za bolne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefove« vode, zlasti pri otročnih z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerjskih trgovinah.

letna Erika Hribnikova in si zlomila nogo, obenem pa je dobila tudi več drugih poškodb na raznih delih telesa. Bila je prepeljana v javno bolnico.

e— **Tatvina koles.** Trgovskemu slugi Vinu Mejaku je neznan tat odpeljal 11. t. m. iz veže hiše št. 1 v Kovski ulici 1300 Din vredno kolo.

Vsega zdravilstva
Dr. Stane Vrhovec
zobozdravnik
CELJE, Vrazov trg 6/l.
zopet redno ordinira
od 8. do 12. in od 3. do 6. pop.

e— **Areiran tat.** Celjska mestna policija je aretirala 20letnega delavca Vinka P. iz Celja, ker je osumljen, da je odnesel v noči med 31. majem in 1. junijem iz šrambe poselnice Jazbinskove v Gaberju več kosov in cel s tiki vred. Izročen je bil sodišču.

Iz Maribora

a— **Ugleden Dunajčan v naši državi.** Včeraj je prišel v Maribor ravnatelj G. Oto Ronge, dunajski mestni šolski svetnik in vodja šol domov, kjer se v zadnjih letih bile deležne izrednega gostoljubja neštete študijske skupine jugoslovenskih dijakov, učiteljev in profesorjev. Vlada v Beogradu se je s simpatično gesto oddolžila g. Rongemu in mu je potom dunajskega poslanstva poklonila za letošnje počitnice prosto vozovnico II. razreda za potovanje po Jugoslaviji. G. Ronge — so-trudnik dunajskih listov — je znan pobornik šolske reforme in je že več let v prijateljskih stikih z našimi učitelji. Že lanske počitnice je preživel v Dubrovniku in v Rogški Slatini, katerih krasote ne more dovolj prehladiti. Uglednemu šolniku in prijatelju našega naroda je mariborska Pedagoška centrala priredila lep sprejem. Zvečer se je g. ravnatelj odpeljal proti Beogradu.

a— **K poročilu o seji sreskega kmetijskega odbora za Maribor** — levi breg minul petek nam poročajo, da so se predpovedovanju nekaterih članov kmetijskega odbora zares vršila v uradni sobi g. načelnika okrajnega cestnega odbora, vendar pa ne v njegovi navzočnosti in ne na njegovo inicijativo ter brez njegovega sodelovanja. G. načelnik okrajnega cestnega odbora je, kakor se nam poroča, bil navzoč na seji sreskega kmetijskega odbora samo v začetku, ko je v imenu okrajnega cestnega odbora pozdravil sreski odbor, kateremu je dal prostore za seje na razpolago in ob koncu seje, ko je poročal v imenu okrajnega cestnega odbora o nekem posvetu, ki bo sedaj predvidoma prešlo v upravo sreskega kmetijskega odbora. Objavljamo to poročilo, da se ugotovi resnica.

a— **Mešanje tujškega prometa in dobrodelnosti s politično parado.** Včeraj bi imeli priti v Maribor graški delavski otroci pod okriljem društva »Kinderfreunde«. Tukajšnji socialistični listi so delali za pridobitev otrok, s katerimi pa so imeli priti tudi odlični funkcionarji avstrijske socialne demokracije, veliko reklamo in ime bi se vršili velike sprejemne slavnosti v Mariboru in obeh mariborskih srezih v središčih socialističnega gibanja — vse pod lepo krinko »Detoljuba« in tujškega prometa. S kolodvoru je bil namenjen obhod v osnovno šolo IV., potem bi bila pogostitev v novi ljudski kuhinji Delavske zbornice, katere otvoritev je bila v ta namen namenjena prvotno za včeraj itd. Skratka vse je bilo pripravljeno kot velika socialnodemokratska manifestacija. Le eno je manjkalo: vse te prireditve niso bile pravočasno prijavljene in jih je morala zaradi tega policijska oblast prepovedati ter graškemu društvu prijazno nasvetovati, da za enkrat izlet v taki obliki opusti. Vključno velikemu razumevanju potreb tujškega prometa za Maribor vendar ne moremo razumeti, zakaj bi pod krinko dobrodelnosti in detoljubja trebalo voditi v Maribor med naše itak že v velikem obsegu nemško orientirano delavstvo zastopnike nemške socialne demokracije iz Gradca, zakaj bi bilo potrebno pogoščenje graških otrok in zakaj bi se ne povabilo lačnih delavskih otrok iz Trbovlj in Hranstina.

a— **Ponovni strogi pregled motornih vozil.** Zaradi ponovnih nesreč, ki so jih povzročili neizkušeni vozači brez izpitov in voznih dopustil na eni in pokvarjeni vozovi na drugi strani, je oblast odredila zopet strogi pregled vseh motornih vozil. V sredo in četrtek je bilo v Mariboru pregledanih 26 avtobusov, od katerih sta bila dva kot defektna izločena iz prometa. Včeraj je bil pregled v Celju, 15. t. m. bo v Rogški Slatini, 16. t. m. zopet v Mariboru, 17. t. m. v Celju, 19. t. m. v Murski Soboti, 21. t. m. v Prevaljah, 23. t. m. v Mariboru, 24. t. m. v Gornji Radgoni in 26. t. m. v Ptuj. V Mariboru in Celju je pregled avtobusov v garažah mestnih avtobusnih podjetij. Komisija insistira na tem, da pridejo vsi vozovi čisti, da se lahko vidi morebitne napake, ker bodo sicer zavrnjeni in se bo zahtevalo, da pridejo ponovno k pregledu. Vsi vozovi, ki so namenjeni za javni promet, pa ne bodo prišli ob določenih dnevih k pregledu, bodo izločeni iz prometa.

a— **Občni zbor mariborske podružnice SLD.** Poročilo v včerajšnji številki objavljamo v toliko, da je knjižničarjevo poročilo podal prof. dr. Fiudernik, ne pa prof. Rakusa.

a— **Potrijene poravnave.** Okrožno sodišče v Mariboru je potrdilo poravnavo trgovke Justine Kern v Gosposki ulici in dvignilo konkurz nad njeno imovino ter prisilno poravnavo trgovca Alojzija Gnuška na Glavnem trgu.

a— **Gradnja palače OUZD v Mariboru.** Z zemeljskimi deli pričnejo jutri, v ponedeljek. Začetna dela so bila oddana tvevdam Kiffmann in Nassimbini.

a— **Smrtina kosa.** V Krčevini v Tomšičevem drevoredu je umrla včeraj jutraj

Marlja Schönegger, žena žel. nadsprevednika v p., stara 64 let. Prepeljali jo bodo v ponedeljek v Hajdino. — V splošni bolnici pa je umrl v petek zvečer 30 letni Franc Pisar iz Tolstega vrha.

a— **Letovanje v Marinišči pri Sušaku.** Skupina letovalščnikov za avgust odide iz Maribora 31. t. m. v vlakom ob 17.20. Za avgust se sprejemajo deklaracije iz srednjih in meščanskih šol ter otroci ljudskih šol obojega spola. Prijave se še sprejemajo. Zdravstveni dom v Mariboru.

a— **Sanatorij v Mariboru.** Gosposka 49, telefon 2358. Najmoderneje urejen za operacije in zdravljenje z zdravilnimi aparatii (višinsko sonce, diatermija, tonizator, žarnica »Hala«). Lastnik primarij dr. Mirko Černič, specialist za kirurgijo.

a— **Bela zastava na mariborski rešilni postaji.** Včeraj je vladal na mariborski rešilni postaji tak ljubi mir, da ni bilo ves dan niti enega prevoza, niti kake nezgode ali nesreče, da bi moral intervenirati rešilni oddelk, kar je v Mariboru zelo redek primer.

Iz Kamnika

ka— **40letnico svojega obstoja** bo praznovalo prostovoljno gasilno društvo v Mengšu v nedeljo 27. t. m.

ka— **Posta.** Poštni lokali so v poletnem času prava muka za uradništvo in za stranke. V majhnem, nizkem prostoru je vročina neznosna. Kaj bo s poslopijem, za katero je občina že odstopila prostor? Svoječasno se je govorilo o kreditu v ta namen. Treba bo slejkoprej za poštne lokale večjih prostorov.

ka— **Vreme.** Po izredno vročih dneh je pričelo v četrtek zvečer deževati. Deževalo je vso noč in tudi še v petek. Kmetje so prav zadovoljni, kajti suša jim je delala res že skrb.

ka— **Nezgod.** V četrtek zvečer se je vračal iz Podgorja v Kamnik voz, močno naložen s snopi vrhu snopov so sedele žančice. Pred čuvajnico ob kolodvoru se je voz malo zamajal in ker je bil preveč naložen, so s snopi vred padle z voza tudi žančice, od katerih se je ena precej poškodovala.

ka— **Neprestano deževje.** Od četrta naprej imamo v Kamniku neprestano deževje. Dela na kopalšču so se morala ustaviti ter se bo s tem gradba nekoliko zavlekla.

Iz Kranja

r— **Kolo jugoslovenskih sester,** podružnica v Kranju, je darovala ljubljanski šolski polikliniki večji znesek v gotovini, da je tako omogočila bolehnim in slabotnim otrokom iz našega mesta, da so bili sprejeti preko poletja v okrevališče šolske poliklinike na Rakitni.

r— **Boj proti cestnemu prahu.** Pod tem naslovom je poročalo »Jutro« iz Trčiča, da bosta tamošnja mestna občina in predilnica napojili 2 km dolgo državno cesto na mestnem teritoriju s cestolom. Dopisnik pripominja, da je bil že skrajni čas, da se je nekaj ukrenilo, ker prah ni delal mestu preveč časti. Vse to velja v podvojeni meri za naše mesto, ki postaja že naravnost »slavno« po svojem neznanem prahu, ki prav nič ne zaostaja za prosulo ljubljansko večno meglo. V našem mestu, kjer podjetni zasebniki osebno v poslednjem času toliko žrtvujejo za pospeševanje tujškega in letovičarskega prometa in olepšavo mesta, bi bil pač že skrajni čas, da storijo činitelji, katerih dolžnost je skrb za državno cesto, higijeno in tujski promet, končno enkrat svojo dolžnost. Krediti za vzdrževanje cest so na razpolago in naj se z njimi ne štedi v škodo zdravja prebivalstva in ugleda mesta!

r— **Rokoborbe v Kranju.** Skupina rokoborcev, ki je sedaj nastopala v Mariboru in Celju, je prispela pretekli petek v Kranj. Javne nastope prirejajo v gledališki dvorani Narodnega doma. V petek zvečer so nastopili prvič trije pari in je premagal Kawan iz Avstrije Jugoslovena Bosniča, Machowicki iz Poljske pa Sterna, židovskega prvaka. Borba med Kawanom in Belom Weissom, madžarskim prvakom, je ostala neodločena. Včeraj so prispeli v Kranj še trije rokoborci. Rokoborbe se zaključijo že danes. Poslednji pari bodo nastopili ob 15., ako pa ne bo tekmovaljevala še zvečer ob pol 21. Kot sodnik je fungiral v petek g. Pečl iz Kranja.

r— **Zdravnik dr. Josip Bežić** se je vrnil ob orožnih vaj in zopet redno ordinira, Kranj, Glavni trg v hiši g. Hlebsa.

Z Jesenic

s— **Priprave za gasilski kongres.** Radovljiska gasilska župa pridno vežba vaje s sekirami ter se pripravljajo za gasilski kongres. Pri društvih se vadijo posamezni člani brez godbe. Zato pa v nedeljo 20. t. m. na Jesenicah glavna skušnjava vse radovljiske župe z godbo. Gasilci se bodo sestali ob 14. pred kolodvorom, ker pridejo ob istem času od vseh smeri vlaki na Jesenice. Od tam odkorakajo za osnovno šolo, kjer bo glavna skušnjava. Istočasno pa priredi gasilno društvo veselico na občinskem prostoru na Zalah pred trgovino g. Sitarja na Jesenicah. Tam bodo tudi gasilci telovadili javno nastopili ter izvajali vaje s sekirami. Najvidnejše vabimo vse gasilce kakor tudi vse občinstvo, da se te prireditve udeleže v polnem številu.

s— **Vodstvo akademskega kroška na Jesenicah** javlja, da so odšli pristopili v krošek kot starešine gg.: okrožni zdravnik dr. Frančišek Kogoj, privatni zdravnik dr. Viktor Marčič, zdravnik bolnišnice glavne bratovske skladišnice dr. Viljem Schwab, zobozdravnik dr. Jože Ludvig in dr. Anton Levč, prokurist in generalni tajnik KID dr. Maks Obersnel, lesni industrijar dr. Ernest Rekar, obmejni policijski komisar Nino Batagelj, odvetnik dr. Janko Vovk, odvetnik dr. Ivan Štepihar, upravitelj posestva KIG inž. Mirko Šušteršič, obratovodja KID inž. Konstantin Rebek, šef progovne sekcije inž. Riko Saplja, gradbeni komisar inž. Ivan Golob, mag. pharm. Jože Zabkar, drogerist Jože Peharec, mestni župnik duhovni svet-

nik Anton Kastelic in župnik pri Sv. Križu Franc Krašna. Kot redni člani pa so navedeni pristopili gg.: stud. pharm. Ivo Koželj, stud. pharm. Ferdinand Hudina in stud. iur. Leon Bagelj.

s— **Sportni dan na Jesenicah.** Sportni klub »Bratstvo« na Jesenicah priredi danes skupno s triglavskim pododborom Koturskega saveza iz Ljubljane velike kolesarske medklubske in klubske tekme. Prva proga je iz Ljubljane na Jesenice, druga Jesenice-Lesce in obratno. Klubska dirka je prosta za vse kolesarje z Jesenic. Po dirki bo sprejeto vseh sportnikov skozi Jesenice, popoldne pa skupen izlet na Bled. Popoldne tega dne bo ob 5. na sportnem igrišču pod Možaklo propagandna tekma hazene; gostovalci bosta dve družini iz Ljubljane. Apellra se na jeseniško javnost, predvsem pa na dekleta, ki jih zanima ženski sport, da poseti to prireditve, ki bo prva te vrste na Jesenicah. V primeru zadostnih prijav in zanimanja se bo tudi na Jesenicah ustanovila družina hazene. Prvo moštvo »Bratstvo« bo igralo tega dne prvenstveno tekmo v Kranju proti sportnemu klubu »Trčič«. Moštvo »Svobode« pa nastopi na igrišču pod tovarno proti SK »Natakarju« iz Ljubljane.

s— **Vprašanje premetstve sodišča iz Kranjske gore** na Jesenice. Kakor zatrjujejo, je ta zadeva za Jesenice sicer že ugodno rešena, toda manjka zaenkrat pri nas priučenega poslopija, v katerem bi se nastanili sodni uradi. Pričakovalo se je sicer, da se bo še v teku poletja gradilo mogočeno poslopije za carinarico, v kateri bi se namestili tudi občinski uradi, a v dosedanjih mestnih hiši bi se imelo nastaniti sodišče. Kaj je vzrok, da se še dosedaj niso razpisala dela za gradbo carinarice, nam ni znano. Na Jesenicah so se v zadnjem času nastanili trije odvetniki: g. dr. Janko Vovk, g. dr. Ivo Štepihar in g. dr. Aleš Stanovnik.

Iz Novega mesta

n— **Desetletnica obstoja prve tovarne perila na Dolenjskem.** Te dni bo preteklo 10 let, ko je pričela obratovati prva tovarna perila na Dolenjskem, znana širom Jugoslavije, ker ni v državi večjega kraja, kamor še ne bi bili prodali in si osvojili tržišča odlični izdelki te domače industrije. Lastnik podjetja je g. Ivan Medić, katerega brat g. Jožef Medić mu je pri podjetju desna roka. Podjetje zaposluje sedaj 150 delavcev ter precejšnje število drugih nameštencev. Tovarna producira perilo vseh vrst in dela s polno kapaciteto. Ves obrat je moderno urejen. Ima električno pogonsko silo. Produkcija sloni na principu najširje delitve dela. Podjetje se obeta še najlepša bodočnost, katero mu ob desetletnici kot mlademu domačemu podjetju tudi mi želimo. Hvale vredno je, da so pri podjetju zaposlene same domače delovne sile, ki si pri podjetju služijo kruh in jim ni potreba hoditi s trebuhom za kruhom.

n— **Staro cesto,** ki vodi preko Grma v Gotno vas, je popravila mestna občina, ki je izpeljala ob straneh lepo kanalizacijo, cesto pa nasula z gramozom in jo zgladila, da je dobila sedaj lepo obliko.

n— **Postavitve spomenika v vojni padlim Novomeščanom.** Akcijo za postavitev tega spomenika je začel tukajšnji odbor Matice živih in mrtvih s svojim predsednikom g. Božom Remihom na čelu. Nadejamo se, da bo ta akcija našla povsod primeren odziv. Spomenik bo postavljen na novem kopalšču ob Ločenski cesti. Za postavitev je potrebno okrog 40.000 Din. Cetrtna te vsote je že nabrala. Darovali so: mestna občina 5560 Din, cvetlični dan 1540, dr. Karel Matko, zdravnik v Radečah 100, dr. Zupančič, odvetnik v Novem mestu 50, dr. Leo Abram, sodnik na Celinju 50, Zlajpah, uradnik v Ljubljani 30, Pintar iz Zagreba 100, Dular, ravnatelj iz Grosuplje 50, Ra mor, železniški uradnik z Zidanega mosta 20, Globevnik iz poravnave 150, Cesar član gledališča v Ljubljani 50, Kastelic, železniški uradnik iz Zagreba 25, inž. Fr. Smolik iz Trčiča 50, Stefan Kraut, carinski uradnik iz Maribora 100, carinik Jarc iz Zagreba 20, dr. Vasič, odvetnik v Novem mestu iz poravnave 50, dr. Fran Ivanetič, odvetnik v Novem mestu, iz poravnave 50, dr. Vasič, odvetnik v Novem mestu, iz poravnave 50, dr. Josip Globevnik, odvetnik v Novem mestu, iz poravnave 250, krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Novem mestu 150 Din. Skupaj 8495 Din. Odbor je poslal prošnje sicer še drugim osebam, ki pa se še niso odzvali. Odbor si je nadel nalogo postaviti spomenik, ki bo v kras vsej Dolenjski, zlasti pa mestu samemu, zato prosí, da prispevajo vsi zaproseni s primernim zneskom k ustvaritvi te ideje. Vsem darovalcem najlepša hvala. Prispevke pobira odbor blaginjak g. Davorin Matko, šolski upravitelj v pokolu, Novo mesto.

n— **Odkritje spomenika v vojni padlim vaščanom iz Prečne** se bo vršilo v nedeljo ob 10. dopoldne s sv. mašo in blagoslovitvijo.

Iz Šoštanj

št— **Slavje gasilnega društva v Družmirju.** V nedeljo 6. t. m. so blagoslovili novo 20-atmosfersko motorno brigzalno, ki si jo je nabavilo gasilno društvo v Družmirju. Ker se je vršil obenem istotam tudi župni zlet Slovenjegrajske gasilske župe, je prireditve dobila še poseben pomen. V Rotnikovih kapeli je bral župnik g. Gril sv. mašo stregla pa sta mu dva gasilca. Kumuvala sta novi brigalni soproga tovarnarja g. Marjana Woschnagova in njen sin g. Walzer. 16 belo oblečenih deklet je bilo kumici za družice. Po blagoslovitvi je bila funkcionarjem prirejena pri Kosanovih mala zakuska. Popoldne so se pa vršile župne vaje gasilcev s sekirami. Ob zvokih godbe »Zarje« se je razvila zvečer in še pozno v noč prav prijetna zabava.

št— **Osebnost vest.** Na višji pedagoški šoli v Zagrebu je diplomiral 4. t. m. za profesorja matematike in fizike sin tukajšnjega upokojenega šolskega ravnatelja g. Joško Trobej. 9. t. m. se je novi profesor poročil s profesorico gđe. Emo Miklavčičovo iz Ljubljane. Iskreno čestitamo!

Iz Trbovelj

t— **Sokol Trbovlje** priredi v nedeljo 13. t. m. ob 3. popoldne na svojem letnem telovadščem javen nastop. Nastopijo vsi oddelki z zletnimi prostimi vajami. Pridite polnoštevilno domačini in sosed!

t— **Tiskarski skrat.** V našem poročilu o

odhodu bolehnih dece na taborjenje se je pripetila tiskarska pomota, katero danes popravljamo. Lekarar g. Peharc je daroval 1000 Din in ne 100 Din kakor je bilo pomotoma navedeno.

t— **Nesreče.** Delavec P. je v sredo popoldne povozil s kolesom pred Lissačovo brvnico 11 letno deklico Ivano Bokalovo, ki je nosila k peku 5 kg moke. Moka se je raztresla po tleh, dekletce pa je dobilo precejšnje poškodbe na desni roki in levi nogi. — Delavec Dolanc Martin se je pri delu na separaciji s sekuro vsekval v levi komolec. Poškodba sicer ni posebno huda, vendar pa bo trajalo precej časa, da bo ponesrečenec zopet za delo. — Stopartu Antonu, kovaču državne železnice, je pri delu na progi odletel v oko kosček železa in mu ga tako poškodoval, da bo najbrže izgubljen. Prvo pomoč mu je nudil tukajšnji zdravnik g. dr. Baumgarten, ki je odredil prevoz poškodovanca v bolnico v Ljubljano.

Iz Rajhenburga

rb— **20-letnica Sokola** in 5-letnica Sokolskega doma se bo proslavila danes, 13. t. m. Igrala bo domača gasilska godba, zato ne bo manjkalo zabave.

rb— **Savsko kopalšče** privablja dnevno številne kopalce v svoje valove, posebno pa nedeljske izletnike iz Zagreba. V nedeljo je bil gotovo rekorden poset. Tudi vožnja s čolni je dokaj razvita. Hvale vredna je precej visoka skakalnica v vodo, na kateri nikoli ne manjka smelih skakačev. Plavalni mošter pa skrbno čuva nad kopalci in jih z opominu varuje nesreče. Da je kopalšče tako dobro razvito, gre za sluga tukajšnjemu Društvu za tujski promet, osebno njegovemu agilnemu predsedniku.

rb— **Nov brod.** Poleg kopalšča je vozil do sedaj lesen brod, ki je že pričel razpadati. Zato si je broderska zadruga nabavila nov železen pontonski brod, ki bo najbrže na motorni pogon z vijakom. Kakor zatrjuje brodnik, bo na brodu razeta obsežna antena, tako da bodo imeli potniki prav zabavno vožnjo čez Savo ob zvokih radijske glasbe.

rb— **Gasilska slavnost.** V nedeljo je priredilo domače gasilno društvo uspešno vrtno veselico. Bogato založeni šotori so nudili vsega na izbiro. Domača gasilska godba pa je vztrajno do julja dvigala animirano. Ves aranžma je bil v spretnih rokah domačega delavnega načelnika, ki je vrnil društvu disciplino in red, kar je bilo posebno opaziti pri dopoldanskem nastopu z novo motorno brigzalno. Le tako naprej!

Iz Braslovč

br— **Smrt uglednega trgovca.** Na poti v Gradec je tni nenadoma postalo v vlak pred Celjem slab 38letnem trgovcu iz Kranja, g. Košenini, ki je zaradi tega moral v Celju izstopiti in se podati v celjsko bolnico, kjer je podlegel bolezni. Imel je hudo srčno hibo, ki si jo je nakopal v svetovni vojni. Pokojnika so prepeljali 8. t. m. v njegov rojstni kraj Gomilsko, kjer so ga pokopali na tamkajšnjem pokopališču. Bodi mu ohranjen blag spomin!

br— **Po karambolu uspeh.** Dolgo časa se je obljubljalo, da bo župnišče dalo porezati živo ograjo ob cesti pod cerkvijo. Šele karambol, ki je skoro zahteval žrtve, je dovedel do uresničenja obljube in so porazili grmovje, ki je zastiralo na ovinku pogled po cesti. Treba bo menda še enega karambola, da se bo cesta tudi malo razširila.

br— **Naši zvonovi prav milo pojo...** Dne 10. t. m. je zopet začelo ob 3. zjutraj zvoniti. Vse pritožbe ne užeženo navdušenega zvonarja. Ali se mu je res vrv tako priljubila, da se ne more ločiti od nje? K nam prihajajo tujci, da bi uživali prirodne lepote in mir, pa bodo morali zaradi samega strastnega zvonjenja pobegniti, z njimi pa bodo šli tudi dohodki, ki se nam v našem počasi se razvijajočem tujkem prometu že po malem odpirajo. Prosimo ponovno zvonarja, naj zvoní ob pravem času. Pa ne samo letoviščarji, tudi mi, ki delamo pozno v noč, ljubimo ponoči mir, ki smo ga hudo potrebni.

Iz Slov. Bistrice

sb— **Izprememba posesti.** Tukajšnji posestnik in mesar g. Anton Stampfl je kupil bivšo Grželjevo krčmo na Pragerskem. V začetku avgusta se namerava tja preseliti in otvoriti gostilno, dotim je njegova hiša na Glavnem trgu v Slovenski Bistrici na prodaj.

sb— **Neznatna nezgoda,** ki se je končala s smrtjo, se je te dni primerila v Juršni vasi na Pohorju. Kmetica Jesenkova si je z rjavim žebeljem ranila nogo. Zdravniško pomoč pa je poiskala šele takrat, ko ji je noga že močno zatekla. Po navodilu zdravnika g. dr. Jagodiča je bila sicer takoj prepeljana v mariborsko bolnico, vendar pa prepozno. Po dveh dneh je podlegla zastrupljenju. Ta primer naj bo ponoven resen opomin zlasti kmetičkim ljudem, ki tako radi odlašajo z zdravniško pomočjo vse dotlej, da ni več pomoči.

sb— **Nasilnik.** Večkrat zaradi tepeža ni poverbe predkaznovani pekovski pomočnik Franc Kos se je 6. t. m. mudil v družbi peka g. Resmana na dvorišču posestnika g. Tomažiča na Zgor. Bistrici. Tjakaj je prišel tudi kmetijski fant Franjo Kangler, ki je Kosa nagovoril. Brez povoda je Kos skočil vanj in mu je nato med prerivanjem prizadel z nožem več opasnih ran. Kanglerja sta pred hujšim obvarovala Resman in Tomažič, ki sta nasilnika prišla. Kosa so orožniki aretirali.

sb— **Tatvina in prevara.** 3. t. m. sta se mladenič Godec in Dreo domenila za mal izlet v tuji svet. V ta namen sta si izposodila kolesi pri trgovcu Vezjaku in krčmarju Frelihu, nato pa sta popeljala preko Maribora v Avstrijo. Že v Ehrenhausnu sta preko 2200 Din vredna kolesa prodala v neki krčmi za celih 20 šilingov. 8. t. m. sta se proti večeru vrnila v Slovensko Bistrico z namenom, da si priskrbita polne listine in da si po možnosti zopet izposodi kolesa za daljino pot preko meje. To namero pa jima je preprečilo orožništvo, ki ju je slučajno opazilo. Tiča že premišljajeta svojo pregrešno avanturo v zaporih. Godec, ki je bil kot prodajalec sladoleza nameščen pri slaščičarju Ferlinu, je svojemu gospodarju poveril tudi izkupiček za prodano blago v znesku 250 Din.

SOKOL

Naša letovanja

Skoraj vsa naša društva posvečajo počitniškemu delu, taborjenju in izletom sokolske mladine mnogo premalo pazljivosti. Zato opažamo v poletnih mesecih že več let, da niti v telovadnicah, niti na telovadiščih ni onega števila dece in doraščajočih mladine kakor ostali del leta. Pač pa čitamo v dnevnihki pogostoma, kako prirejajo razne druge organizacije svoja taborjenja, ki jim dobro uspevajo. In menite, da ni med njihovimi taboriščnimi tudi sokolskih naraščajnikov in naraščajnic? Kako naj se to opraviči, da izostane mladina od sokolskih telovadnih ur in ni nepretrgoma deležna one vzgoje, ki si jo je zamislil nesmrtni naš Tyrš in ki mu slede vsi vodniki narodov slovanskih?

Delo v sokolskih telovadnicah je sicer ravno med počitniško dobo v največjem razmahu, saj prirejajo v tem času svoje javne nastope vendar pa se da tudi v tem oziru najti prav dober izhod in urediti stvar tako, da se lahko vrši i javna telovadba i letovanje mladinskih oddelkov. Vsekakor pa moramo v splošnem podčrtati, da se naša društva premalo brigajo za vprašanje počitniške sokolske vzgoje poverjene jim mladine. Deloma je temu vzrok pomanjkanje vadiateljev, finančnih sredstev; toda mnogokje je tudi prevelika misla za take prireditve, ki so v češkoslovanskem Sokolstvu popolnoma udomačene, v nesokolskem inozemstvu pa takorekoč na dnevnem redu. Končno pa ne smemo prezreti tudi tradicionalne naše napake, da se vse preveč tiščimo telovadnice in njene ustroja, že mnogo premalo posećamo letno telovadišče in je statistika izletov vsako leto piclejša. Že nekako iz tradicije se tudi v vprašanju počitniških sokolskih kolonij ne pride prave naprej. Ako priredi izmed skoraj 500 jugoslovenskih sokolskih društev letovanje komaj 5—10, še nikakor ne smemo trditi, da jih prirejajo vsa društva.

Prehajajoč na drugo plat tega vprašanja, opuščamo vsako nadaljnjeto ugotavljanje dosedaj storjenih napak ter samo apeliramo, naj se vsaj v bodoče glede počitniških kolonij pri sokolskih društvih uredi toliko, da bodo omogočene vsaj po okrožjih in župah, ako to sploščetoma po društvih ne pojde povsod. Saj vemo, da se zaenkrat Sokolstvo še vedno bori v finančnem oziru težko za obstanek, prepričani pa smo, da bo tudi v tem pogledu kmalu nastal preokret na bolje. Končno pa ni potrebno, da bi vsako društvo peljalo svoj prvo leto deca na Jadran ali kamorkoli daleč od doma, temveč se da doseči izredno lepe uspehe tudi pri taborjenju v bližnji okolici domačega kraja. Mimogrede bodi omenjeno, da se je popolnoma pozabilo tudi na izmenjavo naraščajca med posameznimi društvi iz različnih žup.

Prepričani smo, da se bodo sokolska društva v vprašanju ferjalnih kolonij zagnala in že za prihodnje leto priredila vsaj v skromni meri letovanje za svojo mladino. Mnogokje pa naj se poskusi tudi že letos. Sedaj še ni prekasno!

Manj razmišljanja o delu drugih in več dela v domačem društvu ne bo škodilo niti nam, bo koristilo naši mladini in ojačilo naše vrste.

Že dosedanja javni nastopi posameznih društev so pokazali, kako silno veliko je pomanjkanje vadiateljev po naših enicah. Povečini sloni povsod delo samo na ramah kakega posameznika, brata ali sestre, ki vodita vse moške oziroma ženske oddelke; mnogi pa stoji ob strani v brezdelju. Še več pa jih je, ki bi radi pomagali pri delu, pa ne vedo kako. Nastala je izredna potreba po vadiateljskih tečajih skoraj po vseh društvih. Ni je menda sokolske župe, kjer se ne bi občutilo tega. Zato smatramo kot zelo uместno, da že danes opozorimo župe, zlasti pa vsa društva, naj prirede takoj po končani seziji javnih nastopov društvene prednjače tečaje oziroma župne vadiateljske šole in že sedaj pripravijo predavatelje, prostore in sredstva v ta namen.

Skrb za mladino in naraščaj ne sme v našem Sokolstvu nikakor ponehati. Vendar pa šteje naša organizacija mnogo premalo sokolske mladine. Po zadnjih podatkih je bilo v jugoslovenskem Sokolstvu le okrog 13.000 naraščaj in 17.000 dece obeh spolov. Nehote se nam vsiljuje vprašanje, kje je ostala mladina? Po zakonu o Sokolu kraljevine Jugoslavije bi se morale vpisati v sokolske vrste cele šole, ki štejejo mnogo tisočev mladine. Kakšen je dosedaj efekt v dravski banovini? Čitali smo, da se je pridružilo sokolskemu pokretu le nekaj šolskih zavodov. In ostali? Besede, ki so bile izpregovorjene na zletu v Beogradu glede bodočega dela v Sokolstvu ne puščajo nikakega dvoma, kaj bodo morali ukreniti prizadeti faktorji v tem pogledu. In to dosledno in brez oklevanja!

Sokol Velike Lašče priredi 20. t. m. svoj letni nastop z naslednjim sporedom: ob 10. telovadne skušnje za popoldanski nastop; ob pol 12. promenadni koncert; ob 14. sprejeto; ob pol 15. telovadba in po telovadbi prosta zabava s plesom. Pri prireditvi bo sodelovala železniška godba »S

Naši kraji in ljudje

Tri smrtne nesreče v krogu „Jutrovih“ naročnikov

Skupna vsota doslej izplačanih zavarovalnin 160.000 Din

V izredno veliki meri se je lani, v prvem letu, odkar je »Jutro« pri zavarovalnici »Triglav« zavarovalo vse

svoje naročnike za primer smrtne nesreče, pokazala blagodat te prekorsne ustanove. Najrazličnejša nesrečna naključja so 13 možem in fantom preročno utrjala nit življenja ter jih kruto iztrgala iz kroga njihovih dragih. Stari pregovor, da nesreča žal nikdar ne počiva, je dobil veliko potrditev. Taka nenadna smrt ne uniči samo nenadomestljivega in neprecenljivega življenja, temveč se je v večini tragičnih primerov izkazalo, da katastrofalno pretrese tudi gmojni položaj prizadete družine. Take udarce usode naj malo plaša »Jutrovo« zavarovanje, ki z vsoto 10.000 Din nudi težko prizadetim svojem sredstva vsaj za prve in najnujnejše potrebe.

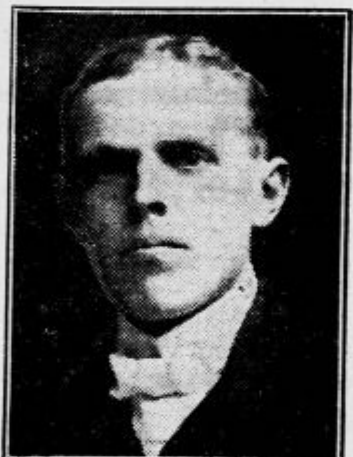
V letošnjem letu, ko je »Jutro« po takih preizkušnjah seveda obnovilo pogodbo z zavarovalnico »Triglav«, je vsoda v krogu »Jutrovih« naročnikov dolgo prizanašala, zato pa je tekom zadnjih dveh tednov neizprosno pokazala svojo temno oblast.

Na Vidov dan je v Savi pri Ježici utonil zvesti »Jutrov« naročnik g. Andrej Otrin, mesar in prekupčevalec z živino v Zgornji Šiški. Tragična smrt

skrbnega, komaj 30-letnega družinskega očeta je bridko presunila njegovo ženo in troje živih otročičkov. Takoj po ugotovitvi formalnosti je zavarovalnica izplačala strašno prizadeti družini 10.000 Din.

Ze par dni nato, 3. t. m., je postal žrtev nesreče g. Joško Flerin, mesar in posestnik v Mengšu. Smrtno se je ponesrečil s kolesom. Zapuščena žena in dva otroka. — Štiri dni nato je enako tragična smrt dohitela g. Matevž Uličarja, gostilničarja in lesnega trgovca na Bledu. Kakor je »Jutro« že poročalo, je pri Podbrezju padel s kolesa, si prebil lobanjo in preminul nato v ljubljanski bolnici. — Uprava »Jutra« je nesrečno smrt obeh zvestih in redno plačujočih naročnikov takoj prijavila zavarovalnici »Triglav«, ki bo zakonitim dedičem te dni izplačala pripadajočo zavarovalnino po 10.000 Din.

Tri smrtne nesreče družinskih očetov v nepolnih 10 dneh — silen dokaz, da neizprosna usoda ne izbira ne žrtev, ne časa. Velik memento!

Skupno z navedenima primeroma, ki sta v likvidaciji, bo vsota »Jutrovih« izplačanih zavarovalnin dosegla 160.000 Din. »Jutro« izpolnjuje napram naročnikom svojo dolžnost, zato vsakogar v njegovem lastnem interesu opozarja k upoštevanju pogojev »Jutrovega« zavarovanja.

Slavje westfalskih Slovencev

Kako so naši rojaki v tujini vzajemno proslavili Vidov dan — Na izlet v domovino odpotujejo letos 25 avgusta — Izletniki iz Maribora

Častni gostje, društveni predsedniki in delegati na vidovdanskem slavlju v Mariju

V sredini (ob kamnu) honorarni konzul g. Paulus iz Essena, desno generalni konzul g. Brana Marković in izseljeniški komisar g. Berislav Deželič, levo predsednik ZJDPD g. Pavel Bolha in voditelj zveze društev sv. Barbare g. Anton Koncilja.

Essen, v juliju.

Jugoslovenska kolonija v Nemčiji pridedi letos skupni izlet v domovino. Odpeljemo se iz Oberhausena dne 25. avgusta, prispemo na Jesenice naslednji dan in se podamo najbrž na Bled, od tam pa v Ljubljano, kamor pridemo predvidoma 27. avgusta. Vrnili se bomo skupno iz Ljubljane dne 9. septembra. Udeležba na izletu v domovino obeta biti prav številna. Eno prosimo vnaprej: Kdor ima odveč kako knjigo, glasbilo, note, narodno nošo, dobre slike iz naših krajev, naj jih blagovoli žrtvovati za rojake v tujini. Vsega tega nam zelo manjka. Vzeli bi to s seboj na povratku v Nemčijo. Kje naj se stvari oddajo, bo pravočasno objavilo »Jutro«.

Na nedeljo dne 29. junija smo praznovali Vidov dan v Marlu na Westfalskem. Za proslavo je dala iniciativo Zveza jugoslov. delavskih podpornih društev ter je povabila tudi katoliška slovenska društva sv. Barbare. Slavje je poteklo uprav veličastno, pri najlep-

šem vremenu in ob udeležbi do 1000 Slovencev. Prisostvovali so: generalni konzul Marković, honorarni konzul Paulus iz Essena in izseljeniški komisar Deželič. Povabilu se je odzvalo več društev sv. Barbare, ki so poslala svoje predsednike. Navzoča sta bila tudi predsednika Zveze kat. slov. društev v Nemčiji g. Ivan Lindič iz Meerbecka in g. Anton Koncilja iz Gelsenkirchena, predsednik Slovenske pogrebne blagajne v Nemčiji. Svirala je na velikem vrtu češka godba iz Recklinghausena, slovita in visoko cenjena po prav lepem sviranju. Pričetek je bil ob 15., uradna otvoritev proslave pa ob 16. z velikim govorom predsednika Bolhe. Sledili so govori gg. generalnega konzula in izseljeniškega komisarja o pomenu narodnega praznika, nakar je izpregovoril še predsednik katoliške zveze g. Lindič. G. Bolha je izrekel v govornih pozdrav našemu kralju in predsedniku naše države, godba je odsvirala obe državni himni. Ob 18. se je pričela prosta zaba-

va, ki je trajala pozno v noč. Harmonik je bilo nad 20. Plesalo se je v dveh dvoranih. Za to gre zahvala gospem Zajčevi, Arličevi in Kodoljevi ter društvu v Marlu, ki je vse najlepše pripravilo.

Rojaki so dopotovali na proslavo s tovornimi avtomobili iz oddaljenih krajev, drugi peš ali s kolesi ali s cestno železnico. Marl leži oddaljen od železniške proge in že prav v severnem delu industrijskega okraja. O naši proslavi je prinesel prav simpatično poročilo tudi veliki dnevnik »Essener Volkszeitung«.

Ne smemo pozabiti pripomniti, da je slovenska kolonija na Westfalskem na Vidov dan poslala tudi Sokolstvu v Beograd toplo pozdravno brzojavko.

V ponedeljek, 7. julija, so dospeli v Düsseldorf maturantje Trgovske akademije v Mariboru. Naš generalni konzulat v Düsseldorfu jim je seveda izkazal največjo gostoljubnost. Naslednji dan so se mladi izletniki pripeljali tudi v Essen. Zadržani so od mogočnih vtisov v teh velikih industrijskih središčih.

Desetletnica požiga Narodnega doma v Trstu

Danes pred 10 leti so fašisti v Trstu uničili slovenski Narodni dom — hotel Balkan. Dogodki so se vrstili takole:

Fašistična zveza je za 17. napovedal svoj shod, ki pa je bil končan že v pol ure. Po shodu je odkorakala skupina mladih fašistov proti Narodnemu domu. Na Trgu Edinosti je bila že zbrana velika množica, ki je pozdravljala došle fašiste ter med te pozdrave vpletala klice proti Jugoslovenom. Fašisti so splezali na vodnjak pred Narodnim domom, od koder je govoril kapetan Dandino iz Milana ter pozival množico, naj z dejanji odgovori na protifašistične demonstracije, ki so se vršile par dni prej v Splitu. Za njim je govoril

profesor Conforto, končno pa odvetnik Giunta, nakar je množica udrila po Korzu čez borzni trg v ulico Mazzini, kjer je imela jugoslovenska delegacija svoj urad za vidiranje potnih listov. Od rojstnega dne kralja Petra je bila razobešana na tem poslopju naša zastava. Ko je pridirjala množica pred hišo, so se začuli klici: »Doli Jugoslavija. Smrt Jugoslovenom!« in oddanih je bilo proti hiši tudi več strelav, nakar se je vsula toča kamenja. Ko so demonstranti udrili čez balkon v urad in zažgali našo zastavo, so prišli karabinjerji. Demonstranti so pretepli vsakega, o katerem so mislili, da je Jugosloven. Težko so ranili dva Slovence, potoma pa tudi več svojih ljudi.

Iz ulice Mazzini je drvela množica, ki je vedno bolj naraščala, proti Narodnemu domu. Ura je bila 19. Narodni dom je bil popolnoma zapuščen, vsa okna zaprta, enako tudi kavarna in restavracija. Množica pa je razbila železna vrata ter vdrla v poslopje. Začela je povsod polivati petrolej in nato poslopje zažgala. V par minutah je bil ves pomemben Narodni dom v plamenih.

Strašen je bil pogled na goreče poslopje, ki se je spreminjalo v razvaline. Med dimom in plameni sta se pojavili na oknu v tretjem nadstropju dve postavi, ki sta prosili na pomoč — moški in ženska. Ženska je obupno klicala, za njo pa je stal starejši gospod, miren in molčeč. Množica je divjala dalje, ko je skozi okno skočila najprej ženska, za njo pa moški. Ta, Hugon Roblek, znan lekarnar z Bleda, je obležal mrtev, njegova spremljevalka pa se je smrtno nevarno poskodovala. Ko je bil Narodni dom že ves v ognju, so prispeli ognjegaši, katerih pa množica ni pustila blizu, in so zato omejili svoje delo le na lokalizacijo požara.

Med požigom in razdejanjem so posamezni oddelki pustošili tudi razna slovenska stanovanja in lokale slovenskih trgovcev. Tako je bila razdejana pisarna dr. Rybarša, dr. Wilfana, dr. Voduška, stanovanje dr. Okretiča in dr. Kimovca, gostilna Lenče, slovenska kavarna Commercio in skoro vse slovenske trgovine. Okrog 20. pa so napadli še tiskarno »Edinosti«, v katero so streljali z revolverji. Tu je prvič nastopil aktivno oddelek karabinjerjev in zabil pustošenje. Istočasno je bila razdejana tudi srbska šola v ulici Rosini, malo pozneje pa je skupina demonstrantov vdrla v naš konzulat, vlomila hišna vrata ter pometala vse, kar je našlo skozi okno.

Fašisti niso nikdar prikrivali, da je bil požig Narodnega doma njihovo delo in današnji visoki fašistični voditelj Giunta ga odkrito prišteva med svoje največje uspehe. Današnja desetletnica bodo proslavili v Trstu na svečan način. Prišel je tja iz Rima Francesco Giunta, ki je sedaj podtajnik v notranjem

Preizkušena na mnogih dirkah

prednjači Continental - pnevmatika pri motornih vozilih. Tisoči sportnikov vozijo samo s to znamko.

ministrstvu, in danes se bo sestal v Trstu s svojimi tovariši iz l. 1920. V Trstu se bodo k proslavi desetletnice požiga Narodnega doma zbrali tudi zastopniki vseh fašističnih organizacij iz Julijske Krajine. Tržaški tisk proslavlja ob tej priliki z navdušenimi članki Giunta in njegov čin.

Učitelj med narodom

Kmetijski odbori in učiteljstvo. — Delo učiteljstva v Prekmurju.

Dolnja Lendava, 10. julija. Zakon o narodnih šolah nalaga učiteljstvu poleg rednih šolskih dolžnosti tudi dosti dolžnosti izvenšolskega delovanja med narodom. Pod izvenšolskim delovanjem misli zakon zlasti delovanje pri »Sokolu«, pri prostovoljnih društvih, pri zadrugištvu, za učiteljstvo na kmetih pa zlasti delovanje za povzdigo kmetijstva in kmetijske izobrazbe.

Naše učiteljstvo se po ogromni večini ni nikdar izogibalo dela med narodom in bo tudi v bodoče zastavljalo svoje sile za dobrobit naroda. Napredek na vasi je najtesneje zvezan z narodom in njegovim gospodarskim in kulturnim življenjem; učitelj na vasi je vodnik, svetovalec, pomagač in sodelavec kmeta; on najbolje razume njegovo dušo. Vsega tega se kmet tudi zaveda, zato spoštuje in zaupa svojemu učitelju.

Kako se učiteljstvo udejstvuje med narodom?

V prvi vrsti je treba poudariti, da je večina učiteljstva na vasi nositelj sokolskih idej, ki so danes važen del državne politike. Prav tako je večina našega učiteljstva bila in je še nositelj nacionalnih idej ter pobornik državnega in nacionalnega edinstva. Narodna prosveta sloni v veliki meri na ramenih učiteljstva. Razne čitalnice in knjižnice, prosvetna, pevška in godbena društva so večinoma ustanovljena od učiteljstva in učiteljev, so tudi njihovi najboljši delavni člani. Gasilna in druga humanitarna društva (Rdeči križ, protialkoholna društva itd.) bi marsikje le težko obstojala ako jih ne bi vodilo učiteljstvo in jim ne nudilo svoje pomoči.

Tudi na gospodarskem polju se eminentno odraža učiteljevo delovanje med kmečkim narodom. Razni kmetijski tečaji, gospodarski tečaji, predavanja, širjenje gospodarsko-strokovne literature so večinoma v rokah učiteljstva. Pri raznih gospodarskih društvih (čebelarstvih, sadjarstvih, živinorejskih, kmetijskih društvih) je učitelj vnet sodelavec. Učiteljstvo pa tudi s svojim delom v šoli, s po-

ukom in kpraktičnim delom, lahko kaže pot k izboljšanju gospodarskega položaja.

To je le nekaj primerov učiteljskega delovanja med narodom, ki pa že zadostujejo, da prikažejo delovnega učitelja kot pravega učitelja svojega naroda. Dejstvo je, da je učiteljstvo še danes na višini idealizma in nudi vse svoje moralne, pa čisto tudi fizične in materialne moči, da povzdigne naš narod na nacionalno, gospodarsko, kulturno in socialno.

Tako je ali bi vsaj moralo biti učiteljevo delovanje povsod. V našem Prekmurju, kjer je treba še marsikje in v marsičem orati ledino, je učiteljstvo tudi oni faktor, ki je na delu. Priznati mora vsakdo, da se učiteljstvo v Prekmurju zaveda svoje naloge v popolni meri in da je vsestransko delovno. Konstatirati pa moramo, da naše učiteljstvo — na žalost — ne najde vedno one potrebne moralne podpore, ki bi jo moralo, ampak ga čisto v svojem delovanju ovirajo. S tem je stalše in delovanje učiteljstva zelo oteženo.

Kakor sem že poudaril, je treba v Prekmurju v marsičem orati še ledino. Pri tem ni izvezo niti gospodarstvo, kjer je še posebno treba učiteljeve pomoči in njegovega dela. Res je, da imamo med našimi kmeti dobre gospodarje, toda malo napovpovprečno izobraženih kmetov, ki bi bili sposobni voditi tudi gospodarsko politiko v gospodarskih ustanovah. Zato je samo poziravati, ako se učiteljstvo zanima in hoče sodelovati tudi pri ustanovah, kakor so na pr. kmetijski in cestni odbori.

Ako vse to premislimo, se nam zdi zelo čudno, da učitelji na pr. ne morejo biti redni člani podružnic Kmetijske družbe, pa naj se še tako agilno udejstvujejo na polju razširjenja kmetijske strokovne izobrazbe. Ravno tako se nam zdi neutemeljeno, da bi učitelj ne mogel biti član kmetijskega odbora. Taka razlaga zakona o pospeševanju kmetijstva bi bila zlasti za Prekmurje škodljiva, kjer je na žalost še vedno premalo kmečkih posestnikov, ki bi imeli voljo in sposobnost se udeleževati v kmetijskih strokovnih in javnih organizacijah. Ako kmetje sami izvolijo učitelja v kako tako zastopstvo, s tem pač pokažejo, da mu zaupajo, da vidijo v njem kmetijskega strokovnjaka in svojega prijatelja ter da cenijo njegovo delo na kmetijskem polju.

Da se učiteljstvo ne krati veselje do delovanja za povzdigo kmetijstva in ob enem ne ruši zaupanje kmečkega prebivalstva, bi bilo vsekakor potrebno in koristno, da se to vprašanje pojasni in uredi.

Eksport sisaške mineralne vode v inozemstvo

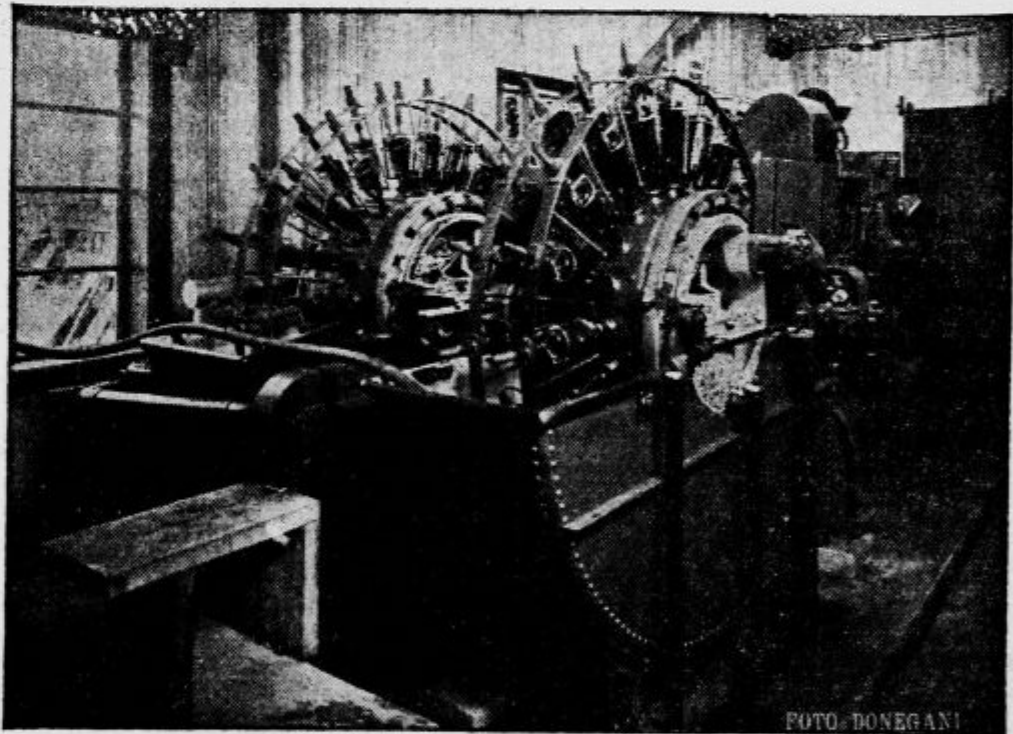
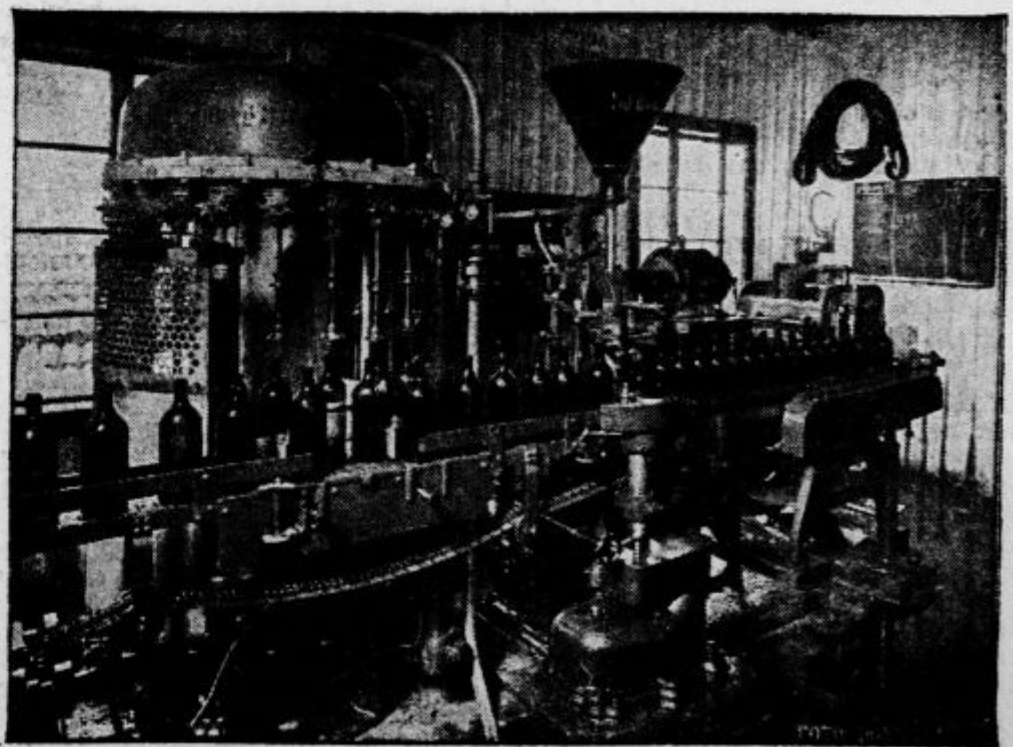

FOTO: BONEGANI

Znani veleindustrialec g. Pero Teslić v Sisku je začel z eksportom svoje sisaške mineralne vode koncem junija in sicer najprej v Rotterdam, te dni pa v Švico in Poljsko ter že sedaj z uspehom konkurira z mineralnimi vodami svetovnega slovesa. Eksport se bo razširil tudi na Severno Ameriko, ker je bila prva poskusna pošiljatev te mine-

ralne vode najboljše sprejeta od strokovnjakov v ameriških krogih. Podjetje g. Teslića pa je v zvezi z raznimi evropskimi državami glede eksporta. Od slik nam kaže prva, kako s posebnim aparatom čistijo steklenice, druga slika pa nam kaže aparat za napolnjevanje in etikiranje steklenic.

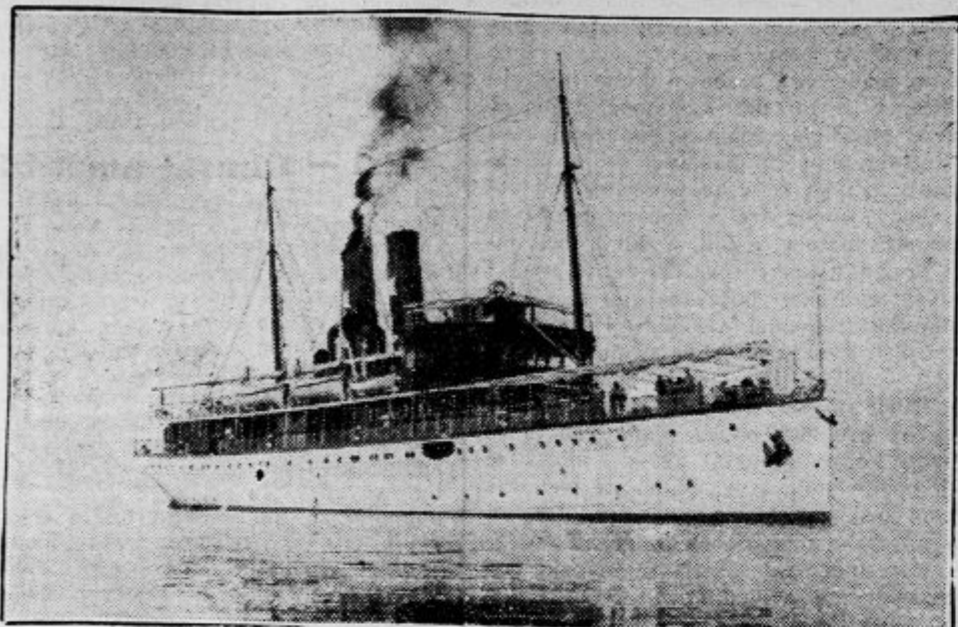

Abiturijenti ljubljanske trgovske akademije v Düsseldorfu

Od leve na desno gg.: Koncilja, dr. Deželič, prof. Prezeli, gospa in g. gen. konzul Brana Marković, gospa Zora dr. Ravnikova iz Maribora in na kraju (stojé) g. Bolha. Za generalnim konzulom arhivar konzulata g. Sava Tucić.

Katastrofa na Jadranu

Kratko pregledno poročilo za čitatelje nedeljskega „Jutra“ o nesreči naše najlepše ladje

Parnik »Karadjordje« — ponos naše potniške mornarice

Ravno teden dni poteče danes od grozne nesreče na Jadranskem morju, vendar pa stoji še vsa jugoslovenska javnost pod vtisom žalostnega dogodka, ki je zahteval življenje petih mladih ljudi in prizadejal celi vrsti potnikov več ali manj nevarne rane. Tudi v tujih državah je vzbudila nesreča veliko pozornost in iskreno sočustvovanje z nesrečnimi žrtvami, zlasti češka javnost je z enako bolečo pozornostjo sprejemala vesti o nesreči in njenih vzrokih kakor jugoslovenska javnost. Za one tisoče čitateljev nedeljskega »Jutra«, ki med tednom niso imeli prilike čitati poročila v listih, naj danes na kratko ponovimo, kako je prišlo do katastrofe.

Preteklo soboto zvečer je odplula najlepša in največja jugoslovenska potniška ladja »Karadjordje« iz Splita proti Sušaku. Bila je, kakor vedno v poletju vsa polna potnikov in izletnikov. Nad 500 ljudi je vozila, med njimi okrog 200 čeških in poljskih Sokolov in Sokolic, ki so šli z vsesokolskega zleta v Beogradu na naše morje in so se sedaj vračali v svojo domovino. Ko se je ladja bližala Zadru, je v prelivu, kjer je morje med celino in otoki zelo ozko, srečala nasproti ji prihajajočo italijansko ladjo »Francesco Morosini«. Ta ladja je precej večja in močnejša od naše, njen kapetan pa je bil našim pomorskim oficirjem znan kot brezobziren voznik, ki se le nerad izogne. Mnogokrat je že spravljal zaradi tega kako jugoslovensko ladjo v veliko nevarnost in poveljniki naših parnikov so se zato že večkrat pritožili proti njemu.

Ko je poveljnik »Karadjordje« v tesnem Pašmanskem prelivu opazil pred seboj »Morosinija«, se je izognil tako daleč na desno stran, kolikor je največ mogel. Z lučmi in s signali iz sirene je opozoril italijansko ladjo na srečanje,

kljub temu se je ta bližala v nesprenmenjeni smeri z veliko brzino. Zaletela se je z vso močjo v levo stran »Karadjordje« in se globoko zarila vanj. Zdrobila je več kabin, kjer so spali potniki, in veliki salon, v katerem je tudi več potnikov prenočevalo. Pri trčenju je bilo ubitih pet oseb, dve češki Sokolici, mlad Dunajčan s svojo ženo in en Jugosloven. Okrog 25 oseb je bilo več ali manj nevarno ranjenih.

Umevno je, da je na parniku »Karadjordje« nastalo silno razburjenje, ki je bilo še tem večje, ker so zaradi poškodb ugasnile vse luči in je bilo od vseh strani slišati obupno in pretresujoče klicanje ranjenih. Skozi odprtino, povzročeno po italijanski ladji je začela dreti v parnik voda in bilo se je bati, da se bo parnik potopil. To je zmedo in strah potnikov še povečalo in mnogi so hoteli skočiti kar v morje. V tem pa se je izkazalo znano junaštvo jugoslovenskih mornarjev. Čeprav je bilo njihovo življenje ravnokot v nevarnosti, ni nihče mislil na sebe. Vsak je ostal mirno pri svojem delu, drugi pa so pod vodstvom oficirjev mirili in bodrili zbežane potnike. Poveljnik je še z zadnjimi močmi, ki so jih imeli stroji, hitro zapeljal ladjo v stran, kjer je bilo morje plitvo, tako da se je ladja vlegla na morskno dno. Oficirji in mornarji so na ta način rešili življenje potnikom, rešili pa tudi dragoceno ladjo, katero bodo sedaj lahko popravili.

Ko se je nesreča zgodila, je tudi italijanska ladja prekinila svojo vožnjo. S pomočjo rešilnih čolnov so nato do jutra vse potnike z mrtvimi in ranjenimi vred spravili s poškodovanega »Karadjordje« na »Morosinija«. Naši oficirji so prosili italijanskega komandanta, naj odpelje v jugoslovensko luko Biograd, ki je bila oddaljena komaj par ki-

lometrov, vendar pa je italijanski poveljnik to odklonil, in je odpeljal v mnogo bolj oddaljeni Zadar, ki je, kakor znano, po vojni prišel pod Italijo. V Zadru so mrtve potnike spravili v mrtvašnico, ranjence pa z avtomobili odpeljali v bolnico. Vseh drugih potnikov niso pustili v mesto, temveč so morali ostati, zastraženi od italijanskih orožnikov, v pristanišču. Okrog polneve sta prišli v pristanišče naši ladji »Slovenec« in »Zagreb«, ki sta potnike naložili in jih odpeljali na Sušak.

Naše italijanske oblasti so tako odredile preiskavo, kdo je zakrivil grozno nesrečo. Preiskava je že zaključena, vendar pa še ni znano, kaj je ugotovila, ker zapisniki še niso objavljeni. Že od vsega početka pa je bilo jasno, da zadene vsa krivda edino poveljnika italijanske ladje, ki se iz neznanega vzroka ni ravnal po pomorskih predpisih, dočim je poveljnik jugoslovenske ladje storil vse mogoče, da bi nesrečo preprečil. Tudi vsi tuji listi pripisujejo krivdo izključno le italijanski ladji. Vsi listi pri tem poudarjajo, da so jugoslovenski oficirji in mornarji storili ne le svojo dolžnost, ampak da so pokazali izredno junaštvo in hladnokrvnost in tako rešili življenje mnogo sto potnikom.

Prvi avtomobil pri Celjski koči (700 m)

Kot prvi avtomobilist je prispel na priljubljeno izletišče Celjanov k 700 m visoko ležeči Celjski koči lastnik avtotakse v Celju g. Drogenik s svojim avtomobilom znamke »Chevrolet«. Kljub silno težavnemu terenu je avtomobil brez defekta dosegel koč v 1 uri 40 minut.

Veslaške tekme na Bledu

Največja letošnja sportna prireditev v Sloveniji — Pokroviteljstvo Nj. Vel. kraljice — Velika udeležba jugoslovenskih in inozemskih klubov

Kakor je »Jutro« že poročalo se vrše v soboto 19. in v nedeljo 20. t. m. na Bledu velike veslaške tekme in sicer prvi dan tekme za državno prvenstvo Jugoslavije, drugi dan pa internacionalne tekme, katerih se udeležijo poleg naših veslaških klubov tudi mnogi inozemskih. Odveč je poudarjati važnost teh prireditev za našo ožjo domovino, posebej se za Bled, ki je postal v zadnjih letih priljubljeno poletno shajališče odlične publike. S temi tekmami bo Bled najuspešneje dokazal, da more nuditi svojim gostom vse, kar se more zahtevati od mondenega letovišča.

Prav posebno pa opozarjamo na veslaške tekme na Bledu našo domačo publiko, ki se ji nudi redka prilika, da si z malimi stroški ogleda veslaške tekme, prirejene v res velikem stilu. Veslanje spada med najelegantnejše sporte; gledalcu nudi obilo užitka, od tekmovalcev pa zahteva temeljito pripravo, da dosežejo v ostrih borbah kolikor toliko ugodne rezultate.

Protektorat nad prireditvijo je prevzela Nj. Vel. kraljica, ki bo po vsji priliki tekmam osebno prisostvovala. Častno predsedstvo tvori več ministrov z ministrskim predsednikom g. Živkovičem na čelu; v častnem predsedstvu sta tudi komandant dravske divizije g. Sava Tripković in ban dravske banovine g. inž. Dušan Sernec. Prireditveni odbor, ki je že v permanentci, vodi predsednik g. Avgust Praprotnik, podpredsednik g. dr. Egon Stare in tajnik g. inž. Janko Janša. Tehnično komisijo in sodnike bo imenoval Jugoslovanski veslaški savez.

Veslaške tekme na Bledu bodo obsegale tekmovanja v enojki (skiff), v dvojici z in brez krmarja, v dvojini dvojici (double-sculls), v četvorcih z in brez krmarja ter v osmercu. Definitivni program bo znan šele tekom tedna, ko prispejo vse prijave. Za internacionalne tekme so razpisane srebrne kolajne, za tekme za državno prvenstvo pa več, večinoma prehodnih častnih daril, med njimi častno darilo Nj. Vel. kraljice, ministrstva vojske in mornarice, bana dravske banovine, Jadranske Straže, mest Ljubljane, Zagreba, Splita in Subotice, ljubljanskega avtomobilskega kluba itd.

Tekmovanje za državno prvenstvo bo letos tem zanimivejše, ker obstoja možnost, da pride od razpisanih prehodnih častnih daril pet daril definitivno v last letošnjega zmagovalca v dotični disciplini. Ta darila so:

1. darilo ministrstva vojske in mornarice za tekmovalce v dvojici brez krmarja; darilo hrani sedaj kot zadnji zmagovalci splitski »Gusar«; 2. darilo mesta Subotice za tekmovalce v dvojici s krmarjem; tudi to darilo hrani in brani »Gusar«; 3. darilo Jadranske Straže za tekmovalce v enojki; brani ga HVK (Hrvatski veslaški klub) Zagreb; 4. darilo mesta Zagreb za tekmovalce v dvojini dvojici (double-sculls); brani ga HVK, Zagreb; 5. darilo gospoda Obrada Simića za tekmovalce v četvorici brez krmarja; brani ga šibeniška »Krka«. Navedeni klubi so si že dvakrat zapored priborili ta častna darila, ki preidejo zato letos v primeru zopetne zmage v njihovo definitivno last. Višek programa prvega dne pa znači tekmovalce v osmercu za častno darilo Nj. Vel. kraljice, ki je stalno prehodno in ki si ga je priboril v letih 1925 in 1926 splitski Gusar, v letih 1927 in 1928 šibeniška Krka, v letu 1929 pa zopet Gusar.

Dosedaj so se prijaviili k tekmovanjem klubi Gusar iz Splita, Krka iz Šibenika, Sportski klub iz Beograda, Dunav iz Pančeva, HVK iz Zagreba ter LSK (Ljubljanski sportni klub) iz Ljubljane. Večina klubov se je prijavila za več točk, Gusar pa sploh za vse; njegovi veslači pridejo na Bled v svrhu treninga že v ponedeljek. Pričakujejo se prijave še nekaterih tuzemskih klubov. Iz inozemstva bodo tekmovali avstrijski, češkoslovaški, madžarski in ita-

lijanski klubi. Udeležba na blejskih tekmah je inozemskim klubom olajšana s tem, da je prireditveni odbor odobril 25.000 Din za stroške prevoza čolnov inozemskih klubov na Bled.

Pričetek tekem bo oba dneva ob 15. uri. Tekmovalna proga, ki je povsem ravna in dolga 1900 m, bo markirana z vrvmi. Start bo v novo zgrajenem hangarju v Zaki, cilj pa pri Kazini, kjer se že grade trije paviljoni za kraljevsko rodbino in častne goste. Hangar za čolne v Zaki je že gotov ter ima prostora za 36 čolnov. Krov za hangar je bil pripeljan iz Splita.

Oba večera tekem bo na Bledu prirejena razsvetljava, v nedeljo zvečer pa bo v Zdraviliškem domu svečana razdelitev daril. Ker je polovična vožnja zaprosena in bo skoraj gotovo dovoljena, je pričakovati precejšnje udeležbe iz vseh krajev naše države, pa tudi iz inozemstva.

M. Z.

Stari in novi župan „Malega Beograda“

V zgodovinskih Rušah v Dravski dolini se je te dni izvršila važna sprememba. Razrešen je bil kot župan g. Mirko Gorišek, ki se je kot tehnični ravatelj Jugoslovenskih tvornic žigic stalno preselil v Beograd, za njegovega naslednika pa je imenovan g. Davorin Lesjak, učitelj v pokopju in posestnik v Rušah.

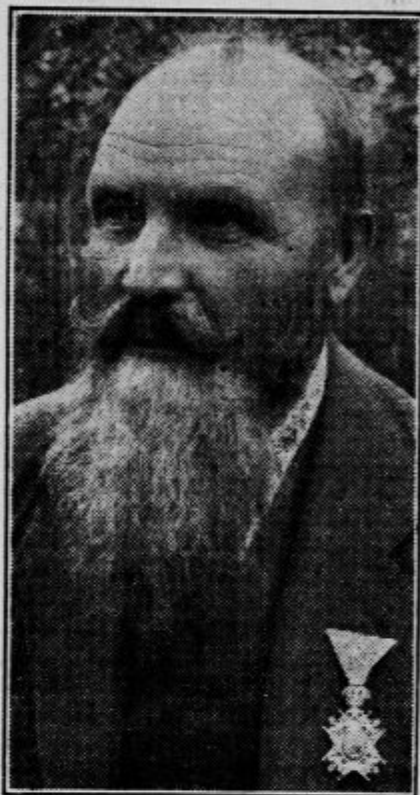
Mirko Gorišek je bil rojen l. 1891. v Rušah kot sin ugledne narodne rodbine zdravnika dr. Gašperja Goriška. Po

gimnazijskih študijah je študiral pravo v Pragi, služil kot upravni uradnik v Kamniku in Slovenjgradcu, podal leta 1921 ostavko in stopil v službo kot ravatelj tovarne vžigalic in kemikalij v Rušah. Tam je poročil hčerko uglednega industrijalca in narodnjaka Viktorja Glaserja, Julko. Podjetje je dvignil na najvišjo stopnjo in bil, ko je švedski trust prevzel tudi to tovarno, imenovan za tehničnega ravnatelja vseh

tovarn v Jugoslaviji ter pozvan k generalnemu ravnanstvu v Beogradu. Kot župan ruški izza zadnjih občinskih volitev ter kot tak tudi pozneje imenovan od oblasti je pokazal svoj ustvarjajoči duh — položil je temelji novi šoli, vodovodu in pohorski cesti Ruše-Areh. Občina izgubi z njim mnogo. Vsestransko delaven pa je bil tudi v društvenem življenju: ustanovil je Sokola in mu bil starosta, pomagal je pri gradbi Sokolskega doma, sodeloval pri Posojilnici, pri podravski podružnici SPD itd. Po vrhu pa je v vsaki družbi izredno dober družabnik. Rušani in tudi široki mariborski okoliš ga bodo težko pogrešali.

Novi župan Davorin Lesjak je bil rojen leta 1872 v Slivnici pri Celju in je služil od mature leta 1891. pa do upokojitve l. 1924. ves čas kot učitelj v Rušah, kjer je takoj po prihodu postal strah nemškutarjem, ko je začel kot odločen narodnjak delati za narodno

stvar. Budil je narodno zavest ne samo pri mladini, ampak povsod, najbolj v Bralnem društvu, kot učitelj pa je bil izredno priljubljen. Njegova je zasluga, da so Ruše v narodnem oziru zaslovene kot »slovenski Beograd«. Ustanovil je pozdravsko podružnico SPD, zgradil Ruško kočjo ter Planinsko in Candrovo kočjo pri Sv. Arehu, kjer je nastala cela vas. Vse to je v prvi vrsti njegovo delo. Da je turistika na Pohorju tako napredovala, je predvsem njegova zasluga. Udeležuje se še danes v gospodarskih podjetjih, v Posojilnici, v Hmeljarske mdrstvu, pri Pašniški zadrugi in pri Sadijskem društvu. Leta 1914. je bil z drugim Rušani vred v graški ječah. Po vojni je sodeloval tudi pri ustanovitvi Sokola ter sploh v vsem javnem življenju. Odlikovan je bil z redom sv. Save V. razreda. Občina Smolnici ga je imenovala za častnega občana.

Prosveta

Vprašanje „Slov. biografskega leksikona“

V zadnjem času so se razširile vesti, da je v uredništvu »Slovenskega biografskega leksikona« nastala kriza, ki ogroža njegovo nadaljnjo izhajanje. Pravijo, da bo g. dr. Izidor Cankar odložil glavno uredništvo. Že izstop prof. dr. Kidriča iz uredniškega kadra je škodoval SBL. Če bi se uresničile še nepotrjene vesti o novi krizi, je upravičena bojazen, da nadaljni zvezki sploh ne bodo izšli in SBL bi ostal vsaj za dogledno dobo torzo.

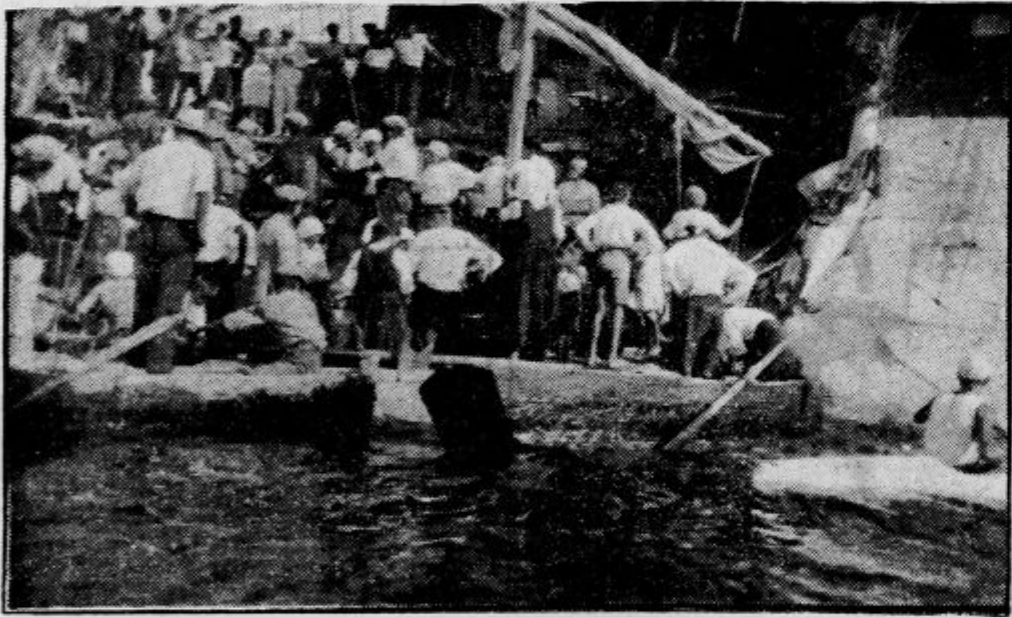
Brez dvoma je, da SBL spada med one slovenske književne pojave, ki se po svojem znanstvenem značaju in standardni vrednosti dvigajo visoko nad običajne izdaje in ki jih moramo vrednotiti edino le v tem smislu. Nihče ne vprašuje, kdo ga izdaja, marveč smo vedno pozorni samo na to, kako ga izdajajo tisti, ki so si zastavili to hvalevredno nalogo. Znanstvena višina, ki jo je doslej vsa kritika priznala SBL, je najtrdnjše jamstvo za trajno vrednost tega — za naše majhne razmere — monumentalnega dela, s katerim postavljamo lep spomenik naši narodni preteklosti. Ni menda visoko število tistih, ki so se naročili na SBL, vendar so med njimi zastopniki raznih slojev in struj, predvsem pa naša intelektualna elita.

Če pa so si izdajatelji in uredniki naložili tako važno nalogo, smemo pričakovati, da jo bodo izvedli do kraja. Toda tempo, v katerem izhaja to delo, mu niti malo ne koristi. Doslej so izšli šele trije zvezki, čeprav bi bilo moralo po prvotnem načrtu delo biti že zaključeno. Čas je SBL tako prehitel, da bo treba zadnjemu zvezku dati daljša dopolnila, če hočemo, da bo delo vsaj v času, ko bo končano, ustrezalo svojemu namenu. Sedanje izhajanje je odločno prepočasno, zato onih, ki so kot komentirji zainteresirani na delu, prav nič ne zadovoljuje. Izdajatelj, uredniki in sodniki bi morali skrbeti, da bi se izhajanje nekoliko pospešilo, čeprav sicer izključujemo vsako naglico, ki je mati površnosti. Smatramo pa, da je usoda SBL splošna kulturna zadeva, ki se ne tiče samo nekega ožjega kroga, marveč po svoji prvovrstni literarno-znanstveni vrednosti tangira širšo kulturno javnost.

Upamo, da so vesti o dolgem prekinjenju ali celo opustitvi nadaljnega izhajanja S. B. L. samo prazne govorice. Započeto delo je treba za vsako ceno nadaljevati in končati! Te moralne odgovornosti naši kulturni bi se morali zavedati vsi, ki so pri SBL udeleženi. Materialni interes naročnikov je za sedaj postranskega pomena. Dobro bi bilo, če bi odločini krogi pojasnili v javnosti, kako je SBL in kdaj bo to pomembno delo zaključeno?

b.

Kupujte knjige v Tiskovni zadrugi!

Okoliški prebivalci si ogledujejo poškodovani parnik

Pogled na razdejanje povzročena na »Karadjordje«

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Znani beograjski šahist, advokat J. M. Ovadia je izdal prvi zvezek »Najduhovitijih kombinacij iz partij Paul Morphyja. Na programu je deset zvezkov, ki naj tvorijo knjigo. Samo 5 dinarjev stane zvezek, pet zvezkov celo samo 20 dinarjev. Naslov izdajatelja: Beograd, Pozorišna 13.

Paul Morphy! Kdo ga pozna! Mlajši naši šahisti gotovo ne. Kje je že romantika šaha, mladost njegova in ogenj petdesetih let preteklega stoletja? Kje zlati časi briljantnih napadov, elegantnih žrtev in naglih odločitev?

Gospod Ovadia je brez dvoma imel srečo no roko, ki je segel po Morphyju in vrgel v naš šahovski svet nekaj njegovih bisrov. Večno lepe kombinacije velikoga umetnika morajo postati popularne tudi pri nas.

Morphy je s pal kombinacije, ker je imel slabotne nasprotnike. Nihče mu takrat ni bil kos. Današnji veliki mojstri imajo težje življenje. Šahisti so danes izsolani. Kombinacije niso več kar tako močnejše.

Včasih pa vseeno zadene slabši igralec na velikega mojstra. Takrat vzplamti ogenj romantike v solidnem matadorju. Tudi on kombinira — če ga pustimo. Prav tako kakor Morphy. Ne verujete? Pa si pogledajte sledečo mično partijo, ki jo je v aprilu igral Njemčović v Kodanju v simultanki tridesetih iger.

Beli: A. Njemčović. Črni: W. Nielsen.

1. e2 — e4 c7 — c6
Obramba Caro-Kann. Capablanca jo zelo rad igra. Menda je najsolidnejša med »zasprtimi obrambami« proti kraljevemu kmetu.

2. d2 — d4 d7 — d5

3. Sb1 — c3 d5 × c4

4. Sc3 × e4 Sb8 — d7

Navadno igrajo 4... Sg8 — f6 ali pa

tudi 4... Lc8 — f5. Njemčović, ki hodi

vedno svoja pota, je prvi igral 4... Sb8

— d7. Seveda je interesantno gledati, kako

se sedaj bori proti lastni svoji varijanti.

5. Sg1 — f3 Sg8 — f6

6. Se4 — g5

Na f6 zamenjati skakače ne bi imelo pravega

smisla. Njemčović baš zato igra najprej

Sb8 — d7.

7. Lf1 — d3 c6 — c5

Prej ali slej si mora črni olajšati pozicijo

s c5 na potezo. Skakač na d7 podpira izdatno

do akcije

8. 0 — 0 Lf8 — c7

9. c2 — c3 0 — 0

10. Tf1 — e1 b7 — b5

11. h2 — h3

Ta poteza seveda nima nobene vsebine.

Njemčović se igra s svojim nasprotnikom.

11. Lc8 — b7

12. Lc1 — f4 Lb7 × f3?

To je težka napaka. Zamenjati lovca, ki

drži najvažnejšo dijagonalno, za skakača, je

nenavadno sterilna ideja. Res je sicer, da

črni sedaj fiksira belenu slabega kmeta na

d4. Toda vse to ne opravičuje nesrečne

poteze.

13. Dd1 × f3 c5 × d4

14. c3 × d4 Sf6 — d5

15. Ld3 — e4

Njemčović ni važno, da ima izoliranega

kmeta na d4, pač pa mu je važna točka

c5. Zadnja njegova poteza vabi skakača

d7 na f6, kjer ne kontrolira več polja e5.

15. Sd7 — f6

16. Lf4 — e5

Tako je! Črni misli na nerealne šanse,

beli drži realne točke.

16. Sf6 × e4

17. Sg3 — e4 Sd5 — f6

Vse bi rad zamenjal.

18. Ta1 — c1 Sf6 × e4

189. Td × e4 Dd8 — f5

Ideja je prozorna. Črni bi rad zamenjal

tudi dame, ker mu postaja kopčenje belih

figur v sredini šahovnice sumljivo. Vrh

tega napada dama kmeta a2.

Njemčović je dovolj mlo ravnal s svojim

partnerjem v začetku partije. Pustil

ga je zamenjati cel kup figur. Sedaj pa

mu je naenkrat dosti igranja in pozicija

mu je zrela. Sledeča zaključna kombinacija

je nenavadno ostra in lepa.

20. Td1 — c7! Lc7 — d6

Kdo ne bi igral tako? Nevarnega belega

lovca na e5 je vendar treba odstraniti!

21. Tc7 — d7

Te poteze, ki zaenkrat prepreči zamenjavo

lovcev, se črni ni bal. Saj ima trdnjave,

ki mu lahko pomagajo. Ne samo to. Beli

naj se le zapleta! Saj bo moral še bolj po-

puščati. Ne samo lovce tudi trdnjave bo

moral zamenjati, na d4 pa bo ostal oslab-

ljeni kmet.

21. Ta8 — d8

Pozicija po 21. potezi črnega.

a b c d e f g h

Beli: Kg1, Df3, Te4, Td7, Le5, a2, b2, d4,

f2, g2, h3 (11 figur)

Črni: Kg8, Dd5, Td8, Tf8, Ld6, a7, b6, e6,

f7, g7, h7 (11 figur)

22. Td7 × d6!!

Grozovito presenečenje! Zakaj ne 22.

Td7 × a7?

Beli ne lovi kmetov. Beli tudi ne zame-

njava pohlevno in po želji črnega. Beli pri-

pravlja strahovit udar. S svojo zadnjo po-

tezo žrtvuje beli kvaliteto, ker rabi svoje

ga lovca za odločilni napad.

22. Td8 × d6

23. Df3 — f6!

To je bilo mišljeno. Na g7 grozi dama

mat. Črni očividno nima druge obrambe

kot da vzame damo. Na 23... g7 × f6 pa

sledi 24. Te4 — g4 + Kg8 — h8 25. Le5 —

f6 + in mat. Seveda se je črni vdal.

Njemčović se menda res ne moti, če

misli, da bo ta mala partija potovala okoli

sveta.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV

Nedelja, 13. julija.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe.

10: Versko predavanje. — 10.20: Naležljive bolezni domačih živali. — 11: Koncert

radio-orkestra. — 12.15: Tedenski pregled. — 15: Reprodukcijska glasba. — 15.30:

Cankar: »Hilapec Jernej in njegova pravica«

(recitira g. Bertrina). — 16.15: Koncert

trnovskega cerkvenega zbora. — 17: Koncert

radio-orkestra. — 20: Pevski zbor »Cankar«.

— 21: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved

časov in poročila. — 22.15: Prenos iz Bleda.

Ponedeljek 14. julija

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba.

13: Napoved časa borza, reprodukcijska

glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. —

18.30: Koncert radio-orkestra. — 19.30: Dr. Veber:

Avguštin in naša doba. — 20: Verdijeva opera »Aida«

na ploščah. — 21: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved

časov in poročila.

BEOGRAD 10.30: Reprodukcijska glasba.

12.45: Koncert radio-kvarteta. — 19.30: Koncert

na citre. — 20.30: Komorni koncert radio-orkestra.

— 21.30: Poročila. — 21.45: Arije. — 22.15: Večerni koncert radio-kvarteta.

— 23: Koncert orkestra balalajk. — ZAGREB

12.30: Opoldanski koncert. — 19.30: Plošče. —

20.30: Rezervirano za prenos. — PRAGA 17: Prenos koncerta iz Bratislave.

— 20: Prenos programa iz Brna. — 21: Klavirski

koncert. — 21.40: Godba na saksofon. — 22.15: Reprodukcijska

glasba. — BRNO 17: Prenos koncerta iz Bratislave.

— 20: V spomin na obletnico Francoske revolucije.

— 21.10: Mešan program. — 22.15: Plošče. —

VARŠAVA 18: Lahka glasba. — 20.15: Proslava

francoskega narodnega praznika. — 23: Godba za

ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Opoldanski koncert.

— 15.30: Koncert orkestra. — 20: Večer arij in

pesmi. — 21: Koncert Haydnove glasbe. — Koncert

komornega orkestra. — BERLIN 18.45: Koncert

godbe na pihala. — 21: Koncert komornega orkestra.

— 22: Sluhogra. — Godba za ples. — FRANKFURT

19.30: Pevski koncert. — 20.15: Literarni program.

— 20.45: Premiere. — LANGENBERG 17.30: Večerni

koncert. — Lahka godba. — STUTTGART 19.30: Prenos

vsega programa iz Frankfurt. — 0.30: Nočni koncert:

operetna glasba. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert

godbe na pihala. — 17.30: Orkestralni koncert.

— 19.20: Koncert solistov. — 20.30: Koncert

opernega orkestra: Mozartove skladbe. — Ciganska

godba. — RIM

17.30: Vokalen in instrumentalni koncert. — 21.02: Lahka

glasba. — Plošče. — Turek, 15. julija

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved

časa, borza, reprodukcijska glasba. — 13.30: Poročila iz

dnevnika. — 18.30: Koncert radio-orkestra. — 19.30: Dr.

Veber: Avguštin in naša doba. — 20: Verdijeva opera »Aida«

na ploščah. — 21: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved

časov in poročila. — 22.15: Prenos iz Bleda.

BEOGRAD 10.30: Reprodukcijska glasba. — 12.45: Koncert

radio-kvarteta. — 19.30: Godba na harmoniko. — 22: Poročila. — 22.15: Koncert

radio-kvarteta. — ZAGREB 12.30: Opoldanski koncert. — 20: Koncert na čelo in

klavir. — 21: Kabaretni program. — PRAGA 17: Prenos koncerta iz Bratislave.

— 19.35: Koncert orkestra. — 21: Ukrajinske pesmi. —

21.30: Klavirski koncert. — 22.15: Prenos koncerta iz Bratislave.

— BRNO 17: Orkestralni in pevski koncert. — 20: Mešan

program. — 21: Koncert lahke glasbe. — Prenos iz

Bratislave. — VARŠAVA 18: Poljudni koncert solistov in

orkestra. — 20: Rossinijeva opera »Seviljski brivci«

na ploščah. — DUNAJ 11: Koncert orkestra. — 13: Reprodukcijska

glasba. — 15.30: Popoldanski koncert. — 20: Velike

Bachove skladbe za orgle. — 21: Mešan program. —

ZAGREB 12.30: Opoldanski koncert. — 19.30: Plošče. —

LANGENBERG 17.30: Večerni koncert. — 20.10: Koncert

Mayerbeerove glasbe. — STUTTGART 19.30: Prenos

vsega programa iz Frankfurt. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert

radio-kvarteta. — 18: Orkestralni koncert. — 19.45: Koncert

solistov. — 20.50: Koncert na čelo in klavir. — Ciganska

godba. — Rim 17.30: Vokalen in instrumentalni koncert.

Kino

Ita Rina

v »Obešenjakovi Tončki«

Knez Sergej Volkonski, bivši ravnatelj

državnih gledališč v Petrogradu, vodilni

kritik in mednarodna avtoriteta v recitacijski

stroki, plastiki, baletu (tudi v Hudo-

žestvenem teatru Stanislavskega) je priob-

čil v štev. 3355 pariških »Poslednjih novostih«

sledečo navdušeno poročilo o priliki prve

reprize uprizoritve pravega filma »Obešenjakova

Tončka«:

»To je prava umetnica! Komaj 20 let je

je. Razpolaga z vso duševno in umno le-

potjo, ima čarobno oči, čudovito izrazite

kretnje, vso neskončno raznolikost izrazov

od radosti do obupa, od ljubezni do zaničevanja.

Gledali smo novi film »Tončka«. Ne

rečem, da bi bil film dobro podan. Dolg je

in dela vti, da ni vedel njegov avtor, kako

bi ga končal: dva ali trikrat se je že

zdelo, da je vse pri kraju, a potem je de-

janje zopet oživel. V drugih okoliščinah

bi bilo to smatrati za velik nedostatek, a

to pot smo bili samo veseli, da še ni kon-

ec, da bomo zopet in zopet ugodili njo, —

ta čudovito toliko izreden pojav. Prikupe se

pred vsem s kristalnostjo svoje igre. Vidimo

jo skozi in skozi. Od oči in do najbolj skritega

kotička srca je vsa naravna ter nima niti

najmanjšega sledu po komedijskim redit-

elom. Osvoji nas kot osebnost, z lastno

duševnostjo.

Igra dekletke, ki pride na obisk v do-

mačo vas iz mesta, kjer »služi«. A vsaki-

krat, ko jo vprašuje mati po »službi«, obr-

ne obraz v stran, v zadregi rahlo zardi,

postane za spoznanje nejevoljna. Kako

ljubka, nežna, komaj vidna je ta mimika!

KRALJESTVO MODE

Dekoratívne blazine

Že več let zavzema blazina važno mesto v stanovanjski arhitekturi. Postala je predmet, ki vtišne sobi značaj in baš zaradi tega je deležna tolike pažnje in se pojavlja v tako številnih variantah v modernih stanovanjih. Zato ne smatramo blazine po divanilih in naslanjačih več za tradicionalen okras postranske vrednosti.

Znano je, da pomeni za ženo posebno veselje, če tako blazino lastnoročno izveže. Večina žen razpolaga s potrebnim okusom in tehničnimi sposobnostmi, manjka pa jim ideja za res originalno in novo izpeljavo. Zlasti dobro počitnic uporabi žena rada za to, da poskrbi za olepšavo svojega doma in zato smo se danes odločili dati čitateljem nekaj zanimivih nasvetov in navodil v tej stroki.

Predvsem velja omeniti, da moderne blazine ne trpe nobene preobremenitve ali nakičkanosti, ker je moda odločno zavrgla ves nelep »kič«, ki se je v tem oziru uveljavljal prejšnja leta. Zlasti če hočemo z blazinami olepšati moderno stanovanjsko opremo, se moramo držati one stvarnosti oblik in barv, ki je značilna tudi za novo pohištvo. Pri sobah, ki nimajo moderne opreme, se moramo seveda pri izbiri blazin ravnati po »zmernem« stilu, ker bi tukaj hipermoderne blazine neprijetno bodle v oči.

Blazina učinkuje najbolj po svojih barvah. Zato je moderna blazina jako pestra, ker mora dati stanovanju ono živahnost, ki je zaenkrat tako priljubljena. Oblike teh blazin so zelo različne, a vendar praktične, ker se gleda predvsem nato to, da je blazina poleg dekorativnosti tudi uporabna. Seveda imamo za spalnico druge modele, kakor za jedilnico ali »moško sobo«. Naša slika skuša dati nekaj smernic v tem pogledu.

Levo na prvem mestu vidimo nenavadno ploščato blazino, katere bogata barvitost nas že na prvi pogled očara. Oranžno barvni »solčni motiv« in temnorjavo »seno« pripisujemo vzhodno azijskim vplivom. Ostale ploskve izdelamo v slabotnejših barvah, da glavni ornament tem močnejše učinkuje.

Priljubljene »kolutne blazine« namestimo navadno na tleh blizu katerega naslanjača. Običajno se sešite iz kretona ali sličnega rožastega materiala, če pa so namenjene za v sobo s težkim pohištvom, jih izdelamo iz brokata. (Levo in desno v sredi naše skice vidimo dva modela te vrste).

Za sobo s svetlim ali stiliziranim bidermajerskim pohištvom je zelo prikladna blazina, katere gornji kot predstavlja glavo lutke, cela blazina pa napravlja vtis bogato nabrane obleke te lutke (skica desno). Vedno elegantno »petit-point« vezivo oddamo pri montiranju s širokim in nabranim robom blazine, ki ga prepneemo s kovinastimi vrvicami (gornja slika).

Moda kakor ni ostala brez vpliva na dekorativne blazine in v naši srednji skici vidimo blazino, ki predstavlja takozvano »kroglasto kaktejo«. Blazina je prevlečena z zelenim materialom in garnirana z navozljivimi vrvicami, ki imajo izgled kakor živih bodljiv.

Staro vezivo montiramo najbolj na gladki svileni blazini, oddamo pa jo s srednje debelo vrstico, ki je na enem koncu obtežena s čopkom (dolnja slika).

Vodne „živali“

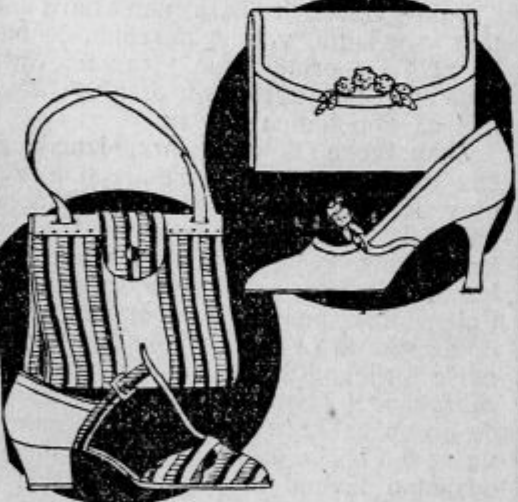
iz gume niso samo zabavna igračka v valovih, temveč so se izkazale tudi kot ugodno zatočišče utrujenih plavalcev, ki

hočejo ostati čim dalj v vodi. Ker pa so take živali precej drage, so si kopalci izmislili nadomestilo: staro avtomobilsko gumo, napolnjeno z zrakom, ki sicer ni tako lepa, a jim izkazuje iste usluge.

Čevlji in ročna torbica

Sele zadnje čase je postala taka modna harmonija mogoča, ker so elegantni čevlji večinoma izdelani iz blaga. Tako nosimo dopolne kombinirane čevlje v obliki san-

dal, ki se skladajo z istotako mikavno torbico, medtem ko so večerni črni čevlji iz svile okrašeni s kito umetnih rož prav tako kot črna svilen torbica.

Zdravniška posvetovalnica

G. M. R. v S. Opisujete srbeč (srbečico), ki pa je samo znak neke prikrite bolezni, vsaj v pretežni večini slučajev. Treba je najprej dognati temeljno zlo, ki povzroča takšno srbečico. V poštev prihajajo prebavne motnje, gotove bolezni na jetrih, sladkorja bolezen itd. Ker ne navajate kaj podobnega, bo morda le posledica neurejenega prebavljanja. Skrbite vedno za lahko stolic, kožo pa namažite s salicilskim ali mentolskim spirantom. O priliki si dajte kemijsko pregledati vodo. Če bi zapazili kakšen izpuščaj ali ne bi srbečica ponehala, boste morali k zdravniku.

Géna. M. K. v Lj. Če so bradavice že tako številne in se širijo že po obrazu, tedaj ne poskušajte sami z različnimi sredstvi, ker boste bradavice še bolj razsejali, temveč poiđite čimprej k specialistu za kožne bolezni. Morda se bodo dale najlažje odpraviti z električno strujo.

Ga. E. S. K. Tudi ta srbečica je zelo pogosto le eden izmed mnogih znakov, morda edini subjektivni znak pri raznih obolenjih. Povzroča ga ta ali ona bolezen maternice, srečavamo ga pri sladkorni bolezni, putiki, črevesnih parazitih (gljivicah) itd. Kakor vidite, je najprej potrebno z osebno preiskavo ugotoviti glavno bolezen in v lečenjem le-te odpravimo neprijetne senzacije srbečice. Končno ugotovimo temu biti kriva tudi živčna bolezen.

G. J. S. K. Po Vašem opisu znabiti tudi tem zakonu vzrok živčna bolezen. Priporočati bi bila za nekaj časa popolna vzdržnost. Nasvetovali bi vam hladne, oz. mrzle kopeli, frotiranje telesa, gibanje v svežem zraku, telovadba, utrjevanje telesa. Prebava mora biti v redu. Ako ne bi za tem znaki ponehali, tedaj se oglašite pri zdravniku za živčne bolezni.

Géna S. G. II. Mi vam moremo dati k večjemu par navodil, kako je treba v splošnem ravnati. Če je bolezen res prebuda, tedaj boste se morali k zdravniku, ker dobivate mnoga zdravila le proti receptu. Prebrana naj bo v vašem primeru brez vseh dražilnih snovi, torej se izogibajte vseh preslanih, kislih jedi. Stolica mora biti redna, lahka, razen obilnega čaja za notranjo porabo. Vam ne morem tu nasvetovati drugega kot ev. Radensko vodo. Kraljevega vrelega in sicer ugrelo in po več fašic dnevno. Je voda videti kalna? Je bila že kemijsko in mikroskopsko pregledana?

G. Z. M. v M. Bolezenska slika pri Vas je nejasna, ker ste nam sporočili približne diagnoze zdravnikov, ne da bi omenjali simptome. Čudno se mi zdi, da ste konsultirali že celo vrsto zdravnikov, ko imate vendar v svojem mestu dobre interniste. Ravnaite se do zadnjega po navodilih zdravnika, nikar ne mislite, da bo bolezen, ki traja že leta in leta, ponehala že po prvem tednu lečenja. Kadar se zaupate zdravniku, ga morate tudi ubogati. Vse vaše težkoče se dajejo razlagati (razum onih pri pljučih) iz zaprtja, ki ga morate v prvi vrsti zdraviti. Če izhajajo bolečine iz želodca, je še vprašanje, vsaj kar se tiče sedanjih bolečin. Opozorjamo Vas na člahek o zaprtju na koncu zdr. posvetovalnice!

G. S. M. Pri najboljši volji ne moremo in ne smemo opustiti dosedanje prakse in Vam nasvetovati imenoma katerega zdravnika. Napolnite svojega znanca v bližino Ljubljano, najboljši je specialist za notranje bolezni, ki vam bo že povedal, ali naj se leči golša medikamentozno ali pa je priporočljiva operacija. Seznam ljubljanskih specialistov se nahaja n. pr. v malem voznem redu.

Ga. L. v H. Od vas opisani simptomi so sumljivi na ev. ledvično bolezen, vendar je za uvrstitve diagnoze potrebna osebna preiskava, nadalje pregled vode, morda še rentgenska slika. Ad 1.) Pri obolelosti ledvic (vnetju ledvic) se opazujejo: bolečine v ledvični krajini (približno na mestu, ki ste ga narisali), izprememba vode, ki postane temnejša, kalna, ev. tudi rdečkasta od primešane krvi. Zelo važna je zato točno izvršena preiskava urina (kemijsko in v mikroskopu). Zvišana telesna toplota pa je zelo redka; nadalje glavobol, vodenica v podkožju. Ad 2.) Pri jetrni bolezni, ki ustegejto biti prav različne, se ravna po znaki po dotičnem obolenju, tako da jih je težko opisati v celoti. Za Vaš opis ne bomo priležni v poštev Ad 3.) Povečana količina sluzi je posledica katarja (vnetja) maternične sluznice. Ako ni sluz gnojna, tedaj ne bo posebnega pomena. — Svetujemo vam, stopite o priliki k svojem zdravniku v H., in pustite preiskati vodo. Mimogrede pa omenimo, da ležijo v bližini narisanega mesta še drugi organi, ki znajo oboleti, zaradi tega bo usten nasvet nezadosten in premalo zadovoljiv.

G. B. K. v Lj. Na Vašo željo vam poročamo nekaj o zaprtju. Četudi so znaki zaprtja (zapek, zapečenosti, trde stolice, obstopacije, konstipacije itd.) zelo podobni, nastopa zaprtje mnogokrat kot posledica najrazličnejših bolezni in ne kot samostojna bolezen, tako n. pr. se javi zaprtje in diareja pri kroničnem črevesnem katarju, v drugem slučaju ga povzroča nepravilno ležanje in fiksirana maternica, v tretjem mu je vzrok novotvorba v črevesu. Zapečenost spremlja mnoge že-

uredim, moram v kuhinjo, kjer premetuje kuharica krožnike za prazen nič; nato obiski, pa klič telefona — saj nimate pojma, kaj se to pravi! Komaj čakam, da nastopi moj mož dopust in se podamo na letovišče!« vzdihne gospa.

V odgovoru gospodične se čuti zadrega srednjih slojev, ko stoje pred magnati. Tudi na izbiri njenih besed se to pozna.

S spoštovanjem v glasu pravi: »Predstavljam si vaš težak položaj, milostiva. Ali blagor vam, da si lahko pomagata. Kje pa mislite preživeti počitnice, če smem biti tako prosta, milostljiva?«

»Najprej ob morju, potem v planinah. Na morje gremo sami, na planine pa tudi služinčad. Saj veste — na planinah ni udobnosti, treba je vse nesti s seboj.«

»Da, da, razumem, milostljiva! Ali drugače — če smem vprašati — drugače bivate v Ljubljani?«

»Da, moramo zaradi moževih poslov. Po zimi se sicer peljem tuptam v Pariz za par dni, a to ne šteje. Po večini bivam v Ljubljani!«

»Gotovo se težko prilagodite tem majhnim razmeram, milostljiva. Kdor vidi Pariz, mu mora biti Ljubljana

Ogorelo, zdravo kožo

dobite, ako si oterete telo pred zračnimi in solničnimi kopelmi z

NIVEA-CREME

tudi pri zastrtem nebesu, ker tudi veter in zrak porjavita kožo. Suho pa mora biti vaše telo pri direktnem solničnem obsevanju. In dobro oterite z NIVEA - CREME že naprej! To zmanjšuje nevarnost bolečega ožganja. Spričo samo nje lastne vsebine Eucerita se Nivea - Creme lahko vpije v kožo, ker sele v kožo vpija Creme more svoj dobrodejni učinek privedi do polne veljave.

Doze po 3, 5, 10 in 22 Din. Tube po 9 in 14 Din.

Trgovina v Jugoslaviji: Jugosl. P. BEIERSDORF & Co., d. s. o. j., Maribor — Meljska cestag

ločne bolezni, da celo pri živčnih boleznih se čisto pojavlja. Včasih pa napravi vtisk sumostojne bolezni, ne da bi bili drugi organi prizadeti. Tedaj se javi zaprtje, ker je črevesno mišičje preleno, ohromelo in ker premalo deluje ali pa nasprotno, ker se z mišičnimi krči (spazmi) zapira pot blatu. Zlasti za zdravnika sta ta vzroka važna, ker določata event. nasprotujoča si zdravila v obeh slučajih. Zaprtje pri enem človeku nima torej islega vzroka kot pri drugem. Zato ne deluje isto zdravilo v vseh slučajih obstopacije in tudi ne more učinkovati. — Znaki te obstopacije so v splošnem: redka, trda stolica, blato je temne barve, ev. ovito s sluzjo, ne da bi šlo še posebej za črevesni katar.

(Dalje prihodnjič.)

Vkuhanje sadne mezge

Za sadne marmelade vzamemo popolnoma dozorelo sadje. Jagode preberemo in pretlačimo, drugo sadje olupimo in pretlačimo ali pa odločimo samo koščice, ga razkosamo in med kuhanjem zmeečamo. Trlo sadje, n. pr. jabolka in hruške, olupimo, rezkujemo in nato pretlačimo, potem jih še s sladkorjem vkuhamo dalje.

Mezge je najbolj kuhati v široki, plitvi, novi posodi, mešati tudi z novo kuhalnico, da se ne navzame duha od drugih jedil. Lepo se kuha marmelada v aluminijasti posodi. Napolni pa naj se le nekoliko nad brco polovico, da se med kuhanjem lahko dobro premešava, ker se rada zasmodi.

Navadno jemljemo na 1 kg olupljenega ali od koščic ločenega sadja 80 dkg do 1 kg kristalne sladkorne sipe. Sladkor lahko prekuhamo pred vložimo sadje. V ta namen vzamemo na 1 kg sladkorne sipe 3 decilitre vode ter ga med pridnim mešanjem vkuhamo toliko časa, da se vleče. Nato dodajamo vanj pretlačeno sadje počasi, da ne prekipi, in vkuhamo na zmerni vročini dalje. Ako sladkor prej tako vkuhamo, je potem marmelada hitreje kuhana, ne trpi na barvi in se ne skvari. Lahko pa tudi pretlačeno sadje zmeečamo s sladkorno sipjo in ga pustimo čez noč tako ter šele naslednji dan dodobra vkuhamo.

Med kuhanjem je treba marmelado pridno mešati, da se ne prime dna in se ne zasmodi. Ne smemo kuhati na premočnem ognju. Vre naj polagoma. Peno, ki se nabere po vrhu, posnamemo s srebrno ali nova leseno žlico. Ko se začne med kuhanjem marmeladi delati mehurčki in se začne svetiti, kameno kapljico na porcelanast krožnik; ako se kapljica razleže, je treba še kuhati, ako pa se strdi, je marmelada gotova. Vrečo, napolnimo v široke steklene konzervne kozarce, pustimo, da se čez noč nepokriti ohladi, da se napravi povrhu tanka kožica. Da se prepreči plesnivoost, se vsak kozarec pokrije z okroglim kakor kozarec velikim kosom pergamenta ali celofana, namočenega v čistem alkoholu ali rumu. Nato dobro zavežemo s pergamentnim papirjem ali celofanom. Pergament kakor tudi celofan je treba v vodi zmočiti, hitro obrisati in takoj kozarec pokriti, dokler je papir še vlažen in prožen, nato pa dobro zavežati.

Celofan ima, ker je prozoren, prednost, da vidiš v kozarec, če se marmelada dobro drži. Ako v 8 do 14 dneh opaziš, da se zbira na vrhu plesen, jo moramo znova prekuhati in pri tej priliki dodati še nekoliko sladkorja, nakar jo zopet zavežemo. Če je marmelada od zdravega, zrelega sadja, s pravo količino sladkorja, dovolj časa kuhana, dobro zavezana ter v hladnem, suhem prostoru shranjena, se gotovo ne skvari. Priporočljivo je, vzeli manjše kozarce od

pol do enega litra. Po vsaki porabi marmelade se pergament ali celofan zopet omoči in spet zaveže z njim kozarec.

Sadje v žganju

Na 1 kg sadja vzamemo 1 kg sladkorne sipe, kuhamo jo z nekoliko vode (toliko, da je sladkor vlažen) toliko časa, da se skoro vleče. Nato ga ohladimo. Medtem pripravimo sadje. V prvi vrsti pridejo v poštev črešnje, hruštavke, potem višnje in kosmulje. Le zdravo sadje pride pri tem v poštev. Sadju se pusti par milimetrov pečja. Obrišemo ga z mehko krpo in vložimo v kozarec, in sicer ga naložimo le do dobre polovice, zalijemo z dobrim žganjem (hruškovec, tropinovec, slivovka, rum ali konjak) in sicer približno dva decilitra na kilogram sadja. Za boljši aroma dodamo nekoliko cimetove skorjice in dišečih klinčkov, nato dodamo še prekuhan sladkor. S tem napolnimo kozarec do vrha.

Kozarec dobro zavežemo in pustimo 14 dni na soncu.

Poleg navedenega sadja vlagamo v žganje tudi marelice, breskve, hruške in češnje; tudi fino grozdje in jagode. Sadje mora biti zrelo, a še trdo in brez napake. Marelice, breskve in hruške olupimo in razpolovimo, češnje pustimo cele s pecljem. Poparimo jih s sladkorno zavrelico in pustimo nekaj časa v nji. Potem jih denemo na rešetlo, da se odtečejo in ohladi. Nato jih vložimo tesno v kozarec. Zdaj vzamemo za vsak kilogram sadja en kilogram sladkorja ter ga kuhamo toliko časa, da se skoro vleče, ga ohladimo in zmeečamo z alkoholom, in sicer na 1 kg sladkorja ¼ litra alkohola, in zalijemo v kozarcih vloženo sadje ter dobro zavežemo s pergamentom ali celofanom.

Najenostavnejši način vlaganja sadja v žganje, ki se tudi dobro obnese, je sledeči: Sadje prebrano, zrelo a trdo in čisto, vložimo v visok, ne preozek konzervni kozarec, približno do tričetrt kozarca. Na 1 kg sadja vzamemo ½ kg sladkorne sipe in jo natočimo v kozarec. Nato zalijemo s slivovko ali rumom kozarec do vrha. Namesto slivovke ali rumu lahko vzamemo čisti alkohol, kateremu primešamo na 1 liter alkohola ½ do ¾ litra prevrete vode, v kateri lahko prevremo sladkor namestu da ga stresemo v kozarec. Kozarec trdno zavežemo in pustimo 14 dni na soncu. Ker med tem časom alkohol nekoliko izhlapi, moramo zopet doliti toliko alkohola, da je kozarec poln.

V en kozarec lahko vložiš več vrst sadja, n. pr. češnje, višnje, kosmuljo, vrtno in gozdne jagode. Za aroma dodamo cimetove skorjice in dišečih klinčkov. Lahko tudi nekoliko oranžne lupine, kateri pa moramo prej ostrgati notranjo belo kožico.

PEGE odpravi hitro in brez sledu „CREME ORIZOL“

Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Depot: Cosmochemia, Zagreb. Smičklasova 23. Telefon 42—99.

Rešitev križaljke „Slovanska apostola“

Navpično: 1. Banat, 3. odol, 4. cirilica, 5. Blatograd, 6. Uj, 7. S. K., 8. kam, 11. Mo (molibden), 12. Velehrad, 13. Svatoptok, 14. Aca, 16. prior, 18. Bar, 26. Kocel, 27. Budha, 28. Tsad, 30. Novi, 36. as, 38. eu.

Vodoravno: 2. boca, 5. BUSK, 9. din, 10. Velika Moravska, 15. molitev, 16. Pt (platina), 17. Laba, 19. ro, 20. Vineta 21. Ig, 22. hors, 23. or, 24. rp, 25. rak, 27. Balt, 29. Don, 31. udus, 32. CO, 34. ka, 35. Eva, 37. He (helij), 39. Klis, 40. Ant.

KMET, MEŠCAN V VROČINI HUDI

UGASIT SI JEZO TRUDI;

VSI VEDO ZA OHLADILO:

»CLIO« TISTO JE ZDRAVILO.

„Clio“ limonadne tablete

doigočasna!

»Pa še kako!« vzdihne gospa. »Kaj pa nudi Ljubljana, nekoliko tenisa, nekoliko gledališča, par žurifiksov, dve ali tri soareje — to je vse! Ali udati se je treba.«

»Vendar — jaz na vašem mestu — če si smem dovoliti opazko —«

»Da, da, že vem, kaj mislite!« hiti gospa. »Da bi vse prodali in šli! Seveda! Ali vsaj veste, kakšni so možki. Nikoli mu ni dovolj, vedno hoče več. Kolikokrat pravim svojemu možu: Žorž, saj imava dovolj! Ali on: Potrpi, še dve, še eno leto. In kipi naprej. Pa si mislim: bolje je tako. Mu vsaj druge muhe ne pridejo na misel!«

Molk. Gotovo je gospodično mučila podobna misel kakor mene: Zakaj si nisva v sorodu z možem te dame?

Se bolj sem se uveril, da je tako mislila, ko sem sredi lastnega vzdihla dobro slišal tudi njen vzdih.

Ali je morala biti njena duša še bolj obtežena kakor moja, kajti je gospodična vstala in se poslovila: »Preveč sem vas nadlegovala, milostljiva, oprostite. Pol dne je že. In saj veste, mi iz srednjega sloja kosimo po starih običajih!«

Gospodična se je priklonila, se dotaknila glave igrajočega otroka, rekla:

»Kakor srčan otrok!« — in izginila.

Otrok je začuden gledal za njo. Bogata gospa pa si je prižgala cigareto in se nekam zamislila.

Nenadoma pa priteče hčerka k njej in jo stresne za nogo: »Mami, pogledj kdo je tam!«

Gospa se je sklonila, uprla svoje oči v postarega gospoda, ki se je bližal ležiščem in zamrmrala: »Se tu nima človek miru!«

Nato je jezno pograbila svoje stvari, prišla otroka za roko in odšla mimo novodošleca proti kabinam.

Postarni gospod je bil prispel do mene. Tu se je ozrl, pogledal za magnatino in dejal:

»Hm! ... in sedel k mojim nogam. Sedel sem in nisem mogel drugače, da sem ga vprašal:

»Oprostite, ali poznate tisto gospo?«

»Kaj je ne bi!« je siknil novodošlj. »V moji hiši stanuje v podpritičju. Že tri mesece ni plačala najemnine. Izgovarja se na strica v Ameriki. Pa ne verjamem niti besedice. Vse gre za cunje! Vse, do ficka! Sakrament!«

Ali si že član Vodnikove družbe?

J. Ribičič.

V kopališču

Z vso močjo se poletno solnce upira na prstor za solnčenje. Visoke deske omejujejo ta prostor, da ne more zrak do parečih se teles. Ob ograji so lesena ležišča; na njih leže kopalci in upajo, da jim solnce porjavijo kožo ali jih utrdi za zimo ali jim izvleče revijo. Sredi ležišč ležim tudi jaz in se potim, da curlja z mene.

Poleg mene na desni leži mlada, bogata gospa. Da je gospa, spoznam po njenem otroku, ki se igra sredi prostora na drobnem pesku. Da je bogata, pa izpričuje kopalni plašč, na katerem leži. Se podloga je svilen. In njena kopalna obleka in čepica in copatke pa še brisača, ki ji služi za podglavje — vse prima!

Gledam in premišljujem o krivični razdelitvi zemeljskih dobrót. Pa me sredi razmišljanja zmoti gospodična, ki pride in leže med mene in mlado gospo. Ta gospodična je v najlepših zrelih letih in zato zelo ljudomila, kakor pravijo. Udobno se zlekne na deske in koj prične govor z bogato gospo: »Oh, kako so deske sparijene!«

»Zelo je danes vroče!« odgovori gospa.

»Da!« de ljudomila gospodična. »Boli vroče kakor v Mariboru!«

»Vi ste Mariborčanka?« vpraša gospa.

»Da!« pritrdi gospodična in pove, da je v Ljubljani samo mimogrede, da je Maribor lepo mesto, da ima Maribor novo kopališče, kjer se tudi nemškutari, in še vse polno drugih novic.

Nehote moram prisluškovati pogovoru. Pa ker že mora biti, se vlečem na trebuh, pokrijem glavo s časnikom in zamežim, da mi nobena beseda ne uide. In sem vesel gospodične. Sonce mi zdravi hrbet, pogovor pa me uspeva kakor daljna glasha. In vedno zanimivejša postaja ta glasba dveh glasov.

»Ali se pogostoma kopate?« vpraša gospodična.

Odgovori bogata gospa: »Vsak dan od enajstih do ene. Kaj pa naj počnem doma? Naveliča se človek večne družinske enoličnosti!«

»Ali imate veliko družino, gospa?« poizveduje gospodična.

»Eno samo hčerko, poleg moža, seveda.«

»To ni mnogo, gospa!« se čudi Mariborčanka.

»Ni, ali s posli je križ. Zdaj mi sobarica kaj narobe naredi; komaj to

Na vročih počitnicah v Egiptu

Kairo, 1. julija.
Dole, letos pojdes zopet v Afriko, pa če se svet prekoline na dvoje in če izprazniš svoj ogromni tresor v banki do zadnje pare! Tako sem se zaklel že davno pred začetkom počitnic in pridobil za spremljevalca akademika Tavzesa. Procedura s potnimi listi in nepotrebno prtljago je bila hitro urejena, z avtom sva zdirjala proti Logatcu in šele tu stopila v vlak. Slovo je bilo iz razumljivih razlogov precej genljivo in preden sva s tovarišem, ki je logaški rojak, vsem odmahala z rokami, sva se znašla že v Postojni, kjer naju je stekleničica terana precej pomirila in krepko vzpodbudila v zavesti, da ta rajza ne sme

biti žalostna. Trst naju je s svojim polletnim dirndajem sprejel čisto hladno. Človek si mora pač sanj znati v tem primorskem mestu poiskati razvedrila in pravega razpoloženja, da ga nato prenese na ladjo. Oh, bil je krasen poldan, ko smo v pristanišču preko mostička zlezli na parnik »Wien«, ki je last tržaškega Lloydja. Zapisala je sirena — zdaj pa adijo, na morju bomo tri dni in tri noči.

Kabine so čiste in hladne, ventilatorji tečejo dan in noč. Pa kako lepa je šele takale tovariška harmonija, če tovariš skrbi za dobro prehrano, jaz pa za žlatno kapljico. Prav hitro sva se znašla v družbi. Pri naši mizi je sedel tudi stari monsignor Saba Baladi, ki se nam je zaradi svoje iskrenosti močno prikupil. Pa je tudi zato imel svoje plačilo — od srca se je nasmejal našim kranjskim dovptom. Še dvoh od našega omizja ne smem pozabiti. Bil je to mlad argentinski par. Z veliko simpatijo smo opazovali oba mlada poročenca, videli pa smo ju pri mizi itak samo opoldne in zvečer, nakar sta zopet urno izginila v kabino.

Nebo je bilo sinje, morje mirno, noči prjetne, mehke. Tretje jutro se je našim očem prikazala afriška obala. Vsi smo hiteli na krov, a sonce nas je temeljito žgalo še dolgo ure, kajti pristanke v Aleksandriji smo dosegli šele popoldne. Gromska strela, čim smo se znašli na kopnem, smo se pucili kakor janički na raznju. Vročina je v tem času za tuja v teh krajih neznanost. Posebno še, če moraš dirjati okrog. In kdor je vajen samo ljubljanskega prometa, ga tukajšnja divja gonja avtomobilov kmalu spravi v obup. Vsakokrat, kadar sem v Kairu vse zbežan uhitel dirajočim avtomobilom, sem premišljeval samo to: čudno, čudno, da ni še več nesreč kakor se jih v resnici dogaja. Če hočeš ohraniti zdravo kožo, moraš skakati čez križišča kakor bolha. Da, to sem povedal precej točno...

Poiskal sem mnoge prijatelje, vedno uslužne in gostoljubne. Toda kaj, v Egiptu se v tem času sploh ne da nič »uživati«! Idrisijih žlikrofov pač ne dobiš po vsem svetu! Aleksandrija se je od časa moiega zadnjega bivanja (le kratka in naglo minula leta!) zelo, zelo spremenila. In ko sem zopet videl Kairo, ga skoro poznal nisem več. Večina prejšnjih razdrapanih hiš je izginila, zrastle so krasne visoke palače. Nekje so predrla celo vrsto hiš, da so zvrtili skozi nje imenitno moderno cesto El Faruk.

Ker je Kairo milijonsko mravlišče, ti ne pomaga mnogo karta, niti orientacijski talent. Se najboljšo sredstvo je avtotaksi, ki si ga pa ne požeš več, čim izstopiš po prvi vožnji. Zares križ. Brzina avtov in tramvajev v taki gnječi je nepopisna.

Obiskal sem pred vsem prijatelja akademika slikarja Jaroslava Hilberta, po rodu ljubljancana. V Kairu ima svojo umetniško šolo (Academie des beaux arts). Lepi so njegovi ateljeji, a saloni še lepši. Priporočil mi je lep in čist hotel, cigar lastnik je Slovenec Alfonz Poč, zato se tudi hotel po njem imenuje »Alfonse«. Dober človek, škoda je, da je pozabil materinščino, izborna pa obvlada nemščino in nekoliko tudi mlavi česki.

Iz mesta je prijatelja in mene vodila prva pot seveda k piramidam. Kaj bi vam pravil, še vedno so take, kakor so bile in kakor jih bodo gotovo še dolga stoletja

opisovali v knjigah. Špaso pa je bilo, ko sva se s prijateljem skobacala vsak na svojo kamelo, ki sta krulili naravnost po prešičje. Nekaj sta se naju otepavali, pa se nisva dala. Božanski je moral biti pogled na dva solidna Kranjca vrhu kamel. Pa kaj jaz, jaz sem star kamelji jezdec — prijatelju pa sem iz hudomušne previdnosti zamolčal, da se kamela naprej dvigne z zadnjima nogama. A prijatelj se je krepko držal samo prednjega klina na sedlu. In glej, posledica ni mogla izostati. Komaj se je nežna živalica dvignila, že je bil prijatelj Bojan z nosom v pesku. Saj mi ne bo zameril, če to povem na glas, ko sva pa sama imela toliko špasa pri tem, da se je naju na nadaljnji jezi od smeha lotila domala morska bolezen. Bil nas je cel eskadron in bog vari, da bi pokazal fotografijo. Z nama so namreč jezdile same grde dame, ki so pri zibanju na kamelah tako navdušeno vreščale, da sem komaj razločil, katera je Angležinja, katera Nemka. O, pa smo imeli za dično spremstvo tudi italijanske redovnice — te so jo ubrale kar peš.

Po tej ekspediciiji, ki je v ostalem minila prav srečno, je sledila naša kavalkada k piramidam blizu vasi Sakkarah pri Memfisu. Tokrat pa smo jezdili na osličkih od postaje Badrešin v največji vročini in brez varujočih pokril na glavi. To je bilo za nas domala usodno. Razgreti smo bili do obupa. Solnčarica ali solidna srčna kap tu ni nikaka posebnost. Nama ni preostajalo nič drugega, kakor da sva si pomagala z robci in si čisto po beduinsko obvezala glave. Počasi, počasi smo se na inteligentnih živalcih guncali skozi Memfis. V taki vročini se človek ne meni za ves svet, enega pa vendar ne more preslišati: vreščanja mladih Arabk, ki te venomer pozdravljajo »Good by« in strežejo z rokami. Revica pač v vsakem tujcu zrejo angleške lorda in moledujejo za bakšiš. Pa bi človek moral biti res vsaj ameriški

milijonar, če bi hotel pomagati vsej tej siročini. Bada je letos v teh krajih nepopisna. V strašni vročini razsajajo tudi bolezni, posebno legar. Novine so poročale, da se je pojavila tudi kuga, a za enkrat o njej tu še nisem čul. Ne bilo pa bi nič čudnega: nesnaga je strašna, beda splošna in zanikrost toliko, da bi epidemija kuge čim bi se pojavila, kosila z velikim srpom... Toda vse to še ni nič takega, da bi se Kranjec ustrašil. Zato jo bova s prijateljem mahnila še sem in tja po Egiptu.

Prof. Adolf Lapajne.

Prsti in vilice

Tonček ima grdo navado, da je makarone kar s prsti, mesto z vilicami; mati ga opominja. Tonček ji pravi zlovoljno:

»Saj so prsti mnogo starejši od vilic!«

»Že res, pa ne tvoji,« ga zavrne mati.

Dva zeta

Janko: Ali te tvoja tašča večkrat obišče?

Pepe: Dvakrat na leto!

Janko: Srečnej!

Pepe: Toda vsakokrat ostane po šest mesecev!

Ukor

Ob komeu naravoslovne ure je učitelj pričel govoriti o ustvarjanju. Nenadoma ga Janeček prekinje, rekóč:

Gospod učitelj, moj oče mi je dejal, da smo nastali iz opic.

Molči, postanek vaše družine nas nič ne briga!

Njegova sodba

Prvi gospod: Moderni plesi imajo nekaj dobrega v sebi!

Drugi: Ste plesni učitelj?

Prvi: Ne, ampak čevljar!

Odkritosrčnost

Neki zdravnik je med obedom pripovedoval, da je po maturi dolega koleba med slikarstvom in medicino. Ko so ga vprašali, zakaj je izbral medicino, je odvrnil prostodušno:

V slikarstvu so vse napake vidne, dočim v medicini gredo z nesrečnejšem vred v grob.

Recept

Nekega dne je vstopil v lekarno kmet, ki je na plečih nosil vrata.

»Slišite, vi ste se zmotili; gotovo iščete mizarja?«

O ne, gospod, prav vas iščem! Moja žena je zbolela in prišel je zdravnik. Ker pa nisem imel papirja pri hiši, je zdravnik recent napisal kar na vrata!

Ni gluh

Teta Mica sedi v sobi s svojim nečakom Ivanom.

Ivanček, ali je res, da si gluh?

Niti najmanj. Takoj ti dokazem: Da vi sem prav dobro slišal, ko je oče dejal materi, da si ti jezikava ženska.

Še k letošnji perutninski razstavi

Na podlagi vsestranske proučitve te razstave, ki sem jo izvršil 31. maja v družbi izkušenih kmetijskih strokovnjakov in praktičnih perutnarjev, sem takoj naslednji dan napisal opozorilo s kritiko in ga poslal »Jutru« s prošnjo za takojšnjo priobčitev, dokler je bil pred nami še cel teden razstave. Hotel sem dati čitateljem, ki bi pozneje posetili razstavo, priliko, da se o iznešenih momentih osebnó na razstavi prepričajo in si ustvarijo sodbo. Gotovo bi to bilo razstavi le v korist, ker bi zbudilo več zanimanja. Niti najmanj se nisem bal, da bi mi kdorkoli, ki bi na lico mesta preizkušal moje trditve, mogel očitati neobjektivnost.

Zal, pa je bil moj članek objavljen pozneje, ko je izgubil aktualnost in je bila razstava že davno končana.

V »Jutru« je potem objavila grmska kmetijska šola k mojemu članku svojo izjavo, ki je zadevni pasus moje kritike ne samo v celoti potrdila, temveč dokazala, da je ona isto sodbo izrekla že pol leta prej v svojem izveštvju. Nato je prišel z odgovorom tudi g. —I. Ta odgovor pa je deloma netočen, malo strokovnjaški in neložljiv.

G. —I. mi podtika trditve, ki jih v mojem članku ni, in z njimi na dolgo polemizira! Trditev, da se po vojni ni nič storilo za splošno živinorejo, da nas je razstava blamirala pred južnimi brati, ni v mojem članku. Zato na to ne reagiram.

Pri navajanju, kaj vse se je storilo za perutninarstvo, bi bilo zelo zanimivo slišati, za koliko smo v kateremkoli oziru naprej, recimo pri štajerski kokoši, odkar je ustanovljen odsek za nego te kokoši. Ali ste ustvarili ali pridobili vsaj en zavod ali vsaj enega člana, ki bi se posvetil poenajčenju tipa štajerke? Nasprotno mi je pripovedoval kmetijski strokovnjak banske uprave, da mu je neki lastnik znanega zavoda za štajerke, ki je menda celo član odsekovskega odbora, izjavil že v minulem letu, da 5 let še ne bo deloval v tej smeri, temveč bo gledal le na maso, potem pa bo takoj iz leghornk ustvaril bele štajerke!

Gospod —I. mi zamori kritiko ocenjevanja komisije in to kljub temu, da je bil baš on tisti, ki nam je na razstavi na naše zadevno ogorčenje dajal zelo neprijetna pojasnila. Izmiškal se je celo priznati, da je bil sam tudi v komisiji, imenoval nam je vse druge članee, o sebi pa trdil, da se ni mogel zamerjati! Z imeni načelno v javnosti ne operiram; so pa g. piscu pri meni na razpolago.

V svojem članku sem na splošno označil stroške enodnevné vzreje kokoši v modernih vzgajališčih na 1 Din. Tu sem poudaril, da še dolgo ne bomo mogli računati povprečne nesnosti naših kokoši na 150 jajc letno.

Kljub dejstvu, da g. —I. sam navaja, da stane po računih vzgajališča leghornk na Lesnem brdu dnevna hrana teh kokoši 20 do 25 par (hrana sama na sebi), vzame v kalkulacijo rentabilnost, pri čemer bi se morali vzeti v račun vsi s tem zvezani stroški, dnevno le 20 par! Nasproti tem izdatkom pa računa s povprečno nesnostjo 150 jajc, četudi gotovo ve, da ne moremo pri današnjih štajerskih računih povprečnosti nad 100 jajc. Imam pismeno ponudbo takega znanega zavoda na Štajerskem, kjer se je zahtevalo po 60 Din za kokoši z nesnostjo 100 jajc!

V ostalem bi bili g. piscu hvaležni, če bi nam razložil čudež, kako se more iz okrog 9 dkg koruznega zdroba, ki ga dobi za 20 par, razviti okrog 6 dkg težko jajce.

Znanj strokovnjak v reji kokoši, g. Obernhöfer, predpisuje dnevno porcijo za kokoši 135 gr suhe klaje. Če vzamemo najcenejšo hrano, to je koruzni zdrob stane to nad 30 par. S pridodatkom močnejših in torej dražjih krmi, ribje moke, jurehovitih tropin, promiula ali drugega stane to najmanj 35 do 40 par dnevno. To pa je komaj tretjina vseh stroškov, ki jih zahteva moderna vzgoja in selekcija v modernih, zelo dragih napravah! Ali jih res moram naštet?

Pravite, da zavod na Lesnem brdu napravi po vašem računu in ceni jajc po 75 par pri nesnosti 150 jajc letno 40 Din dobička. To je pri 1000 kokoših 40 tisoč dinarjev! Če bi bilo tako, se sliši pač čudno, da pri tem velikem dobičku zahteva ta zavod za pomladanska plemenska jajca leghornk po 8 Din, da celo po 12 Din. Za 3mesečne pomladne piške, ki stanejo po vašem računu manj od 15 Din, pa zahteva 120 Din, odnosno 180 Din!

Navajate imena in kraje, kjer se goje baje prvovrstne štajerke. Nič ne trdi, da ni tam dobrih poleg slabih eksemplarjev. Kmetijski strokovnjak g. Zupanc je v krajih, ki jih navaja g. —I., zbral in nakupil za neki zavod 40 kokoši s petlinji. Mislim, da je izbral strokovnjaško najboljšo izmed najboljših. Pa msta bila dva eksemplari enaka. Od teh živali so bili izbrani 4 najboljši komadi za razstavo. Ocenjevalna komisija, v kateri je bil tudi g. Zupanc, je te ocenila s 50 točkami! Torej iz najboljših živali najboljših gojiteljev za razstavo posebno izbrane kokoši so vredne le 50 točk. To nam, mislim, dovolj jasno pokaže prvovrstnost teh kokoši v splošnem. Večina kokoši je tudi v krajih, ki jih navaja g. —I., premajhna in križana. Povsod na svetu se zahteva enotnost gotovih pasem, le pri nas smo zadovoljni z vsem, kar se pojavi pod imenom štajerka!

Kar sem jaz pohvalil, to g. —I. graja.

Enako brani in zagovarja, kar sem jaz grajal. Huda zamera to! Plimette in delno orpingtonke so že tako udomačene in prezikušene, da ne bodo nikoli izginile z gotovih slovenskih dvorišč. Četudi gre proti njim borba največ iz razloga, ker imajo prerumeno kožo! Pa pravi g. —I.: te nas nič ne brigajo! Mimogrede sem povedal, da se tuja leghornka pri nas ne bo nikoli vnesla na naša kmečka dvorišča, kjer hočejo tudi mesa. G. —I. pravi, da bodo že gospodinje same znale presoditi, kaj je za nje in kaj ne. Po tej logiki ni treba nobenega pouka več, nobenih knjig, strokovnjakov, predavanj, svaril in priporočil! Bodo že ljudje sami znali, kaj je prav.

Mnogokrat nam kritika ni prijetna. Če smo pa možje, moramo njeno potrebo in koristnost priznati in pozdraviti. Vedno moramo nedostatke pošteno priznati in jih skušati odstraniti. Tako bomo tudi prišli na boljše mnogi prej kakor z molčanjem. Nikoli ne hvalimo, kar ni hvale vredno, pa zamera gor ali dol in nikar ne skušajmo zakrivati zlate hčerke resnice!

Kritika pa še daleč ni zahtev kakor bi jo rad prikazal g. —I. Prepričan sem, da je ta kritika z vsemi priveski in razpravo zelo koristna. To vam bom dokazal ob prihodnji razstavi, če jo doživimo! Uverjen sem, da bo mnogo sedaj grajanih nedostatkov odpadlo. Tudi vi boste imeli lažji posel! Objubim pa že sedaj, da si bom prihodnjo razstavo še podrobneje ogledal in da bom pravosno oskrbel za priobčenje primerne opozorila, da ne bo pozneje nepotrebné debate!

Psihotehnika in izbira poklicev

Spet so se šolska vrata zaprla in za veliko število mladih ljudi je prišel čas odločitve. Kako in kam?

Poklic je bodočnost, delo in življenje. Kolikor cenimo in spoštujemo življenje, toliko bo naša skrb za bodočnost. Zato mladega človeka ne bomo gnali slepo v poklic, ki zanj ni primeren, temveč mu nasvetujemo pravo pot.

In še z druge strani je izbira poklica jako važen problem. Že gospodarski, ekonomski vidik nam določa tu težko nalogo, da razdelimo mladino po njenih sposobnostih in željah. Edino na tak način bo izbira poklica pravilna.

Toda, če s tega stališča pogledamo, kako je iz izbire poklica pri nas, v vsem našem gospodarstvu, dobimo presenetljivo sliko popolnega kaosa. Prehod v življenje pri nas še ni postal narodno gospodarski problem, kakor ga že davno upoštevajo drugod. Za pravilno izbiero poklica nismo nikdar skrbeli, nikjer ne opazamo pobude ne sistematičnega dela v tej smeri.

Zaman si postavljamo vprašanje, kaj mislijo o tem naši gospodarski krogi. Kljub veliki brezposelnosti v nekaterih poklicih in kljub naši občutni emigraciji se pri nas še zdaj zanemarija ta stran narodne ekonomije.

K temu pa moramo prišteti še problem kvalifikacije, ki postaja ali je že postal silno važen. Doba racionalizacije v svetovnem gospodarstvu je postavila tu popolnoma nove zahteve, o katerih je treba podati jasen račun. Posledice naše prevelike zanikrosti se pokažejo morda že v najbližji bodočnosti, tako, da jih bodo občutile naše pokrajine še cela desetletja.

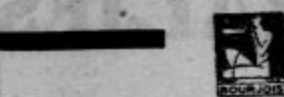
Kako velika je naša nemarnost ob tem vprašanju, vidimo posebno, če naše razmere primerjamo s tujimi. Amerika in večina evropskih držav so krenile na popolnoma nov tir.

Znanstvena delovna organizacija je ena prvih sodobnih gospodarskih zahtev. Z industrijno in z industrijacijo poljedelstva je nastopila nova doba, v kateri nima več stroj glavne vloge, kakor je bilo to v vsem zadnjem stoletju. Poleg stroja nastopa spet človeška delovna sila, ki se mora stroju čim popolneje prilagoditi, da doseže zadostni, zahtevani delovni efekt. Razumljivo je, da bo ob veliki brezposelnosti ta zahteva vedno hujša, da jo bo industrijalizem odsledno izvajal in poskušal doseči z njo nov svetovni efekt.

Kako je v zadnjih desetletjih delovna organizacija napredovala je znano tudi pri nas. Toda od prvih uspehov Taylorjevega delovnega sistema je deloma vedno že zelo napredovala, z razvojem eksperimentalne psihologije pa se je končno tako dvignila, da so si veliki industrijski koncerni ustanovili lastne opazovalnice za zboljšanje delovnih metod in za preskuševanje delavcev. V tej službi je iz znanstvenega dušeslovja nastala psihotehnika.

S psihotehničnimi poskusi raziskujemo delavčeve sposobnosti in njegovo posebno poklicno nadarjenost. Potem mu v tovarni ali v prometu določimo najpripravnije mesto, da nam na njem dosega največji uspeh. Prihranili smo na ta način izgube v času, delovnih sredstvih in delovnih nerednostih, ki so pogosto ovirale produkcijo ali pa jo z nesrečami celo popolnoma prekinjale. Dosedanji uspehi so pridobili psihotehniko velik ugled. Spremenil se je predvsem pojm kvalifikacije. Že sam stroj je ovrgel prejšnjo zahtevo o dolgi strokovni pripravi. Industrijski delavec mora imeti predvsem čisto določeno in točno sposobnost za ozko začrtano delo. Zdej se delavstvo ne bo več delilo na stroke, kakor doslej v rokodelstvu. Specjalist bo po svoji posebni nadarjenosti. Vse ostalo njegovo znanje bo obdržalo komaj nekaj stranski pomen.

Nova delovna organizacija se morda pri nas še ne bo uvedla. Važna pa bo

Po dnevnem naporu zahteva vaše živčevje kakor tudi celo telo osveženja in okrepčila. To vam nudi

**Eau de Cologne
Mon Parfum**

odlični proizvod tvrdke

**Parfumerie Bourjois
Paris**

Edino zastopstvo:

**Mr. ph. Bela Vary,
Zagreb**

Smičklasova ul. 23. Telefon 49-99.

zmerom bolj za našo emigracijo in bo treba najprej pri njej to upoštevati.

Kako je bilo pri nas doslej? Kdo je vodil in po katerih vidikih je usmerjal pri nas poklicno izbiro? Priznati moramo, da to vprašanje pri nas ni urejeno in da radi tega tudi nimamo nikakega pregleda o kvalifikaciji našega delavstva vseh vrst, od težaka do uradnika in intelektualca. Opravičujemo pa se doslej lahko le s tem, ker to vprašanje ni bilo še nikjer niti približno načeto. Edino za šoli odrasle otroke so skrbeli starši v rahli zvezi z učiteljstvom. Pri nas niti tega nismo resno uvažali.

Medtem so se razmere v industrijskih deželah bistveno spremenile. Od ene strani racionalizacija, od druge strani pa novo praktično pojmovanje poklica sta odločilna momenta v moderni poklicni orientaciji. Starši ne izročajo ali bi vsaj ne hoteli izročati svojih otrok v tiste poklice, ki niso priporočljivi, zato pa potrebujejo pomoči, potrebujejo strokovnjakega nasveta. V tem smislu so nastale posvetovalnice za izbiro poklica.

Dunajska posvetovalnica za izbiro poklicev, o kateri poroča v svoji knjizici Th. Neumann, je na primer l. 1922 odpravila 2700 dečkov. Od teh je 68 odstotkov želelo v tovarno ali delavnico, 7 odstotkov v trgovske šole, 7 odstotkov v druge tehnično gospodarske veje. Srednješolce (faliirane študente) so privedle v urad matere, ker očeti je navadno ne marajo slišati o taki sramoti, da pojde njihov sin v obrt. Absolventi 5. razreda ljudske šole so bili zadovoljni z navadnim rokodelstvom (18 odst. čevljarstvo), do optika ali mehanika niso segli. Zgodilo pa se je tako, da ni bilo prostih mest in so morali otroci z »iks« nogami in ravnilci za natakarske vajence. Tako in podobno se dogaja povsod in to se ponavlja z vsakim rodom. Marsikaj bi se preprosto človeku zdelo neverjetno, a dejstva je potrjujejo trditve nekaterih strokovnjakov, ki pravijo, da se je doslej izbira poklicev opravljala popolnoma napačno. Telo in duševno so ljudje zahajali v poklice, kjer so se potem nezdravo razvijali in propadali. Poleg tega pa so nekateri poklici pogrešali novih moči, ko je drugod neverjetno rastlo število brezposelnih.

Tu je nekako začetek posvetovalnega dela, ki se zdaj pospešeno zboljšuje. Posvetovalnica vodi evidenco med vsemi šolarji, dobiva o njih poročila, ki so nastala s sistemom popisnih pol. Pomen šole se je s te strani le povečal. Končno mora vsak otrok še na preizkušnjo ali izpit v psihotehnično opazovalnico. Tu imamo že proučene poklicne tipe. Za vsako stroko se je psihotehnik eksperimentalno poiskala kvalifikacijsko shemo. Kako to dobimo, naj nam pokaže nemški primer za strojevodje. Njihova strokovna organizacija je izbrala nad 2000 najboljših vozačev in jih poslala k izpitu. Po njihovih, jako dobrih uspehih so psihotehnik določili kvalifikacijsko črto. Na podlagi takih rezultatov se potem uvaja zamena poklicev ali tkzv. čiščenje. Zamenjani uslužbenci so navadno s tem zelo zadovoljni, kar si lahko razlagamo iz dejstva, da so morda šele tako prišli na svoja prava delovna mesta.

Izpit se v posvetovalnicah opirajo na delovno vedo (Arbeitswissenschaft) ki dobiva povsod najmodernejšje opremljene institute in je navadno njen oddelek priključen k univerzari. Propagando za delovno vedo širijo predvsem taki zavodi, z njimi pa nastopajo nove organizacije, ki so že širokokulturnega pomena. Med njimi poznamo že nekoliko struj, posebno znana je ruska »Liga truda«.

Oglejmo si — kolikor je mogoče — katere delovne faktorje moramo upoštevati za vsak poklicni tip. Inženir R. Schager navaja: 1. čute (sluh, vid, tip itd.); 2. pozornost (njena deljivost, opazovanje); 3. gibanje (spretnost, čas, oblika etc.); 4. intelektualne zmožnosti (kombinacija etc.); 5. občutja (veselje do dela etc.) in 6. značaj (prestopki etc.).

Po tem primeru iz delovne vede lahko vidimo, kako velik preobrat prinaša psihotehnika v socialno življenje. Toda tudi tu velja, kakor zmerom in povsod, da koristi napredek le tistemu, ki se ga poslužuje. Pri nas je bilo potrebno vsaj opozoriti, da smo v vprašanju poklicne izbire na zadnjem mestu, in pozvati vso javnost, da to popravimo.

Ivo Grahov.

MIADO JUTRO

D. Vargazon:

Mlinar

Pod vrbo mlinar melje
pšenice in rži —
na vozu moko pelje
po cesti sred vasi.

»Kako je lepa bela!«
se čudi stric kovač:
»sestrica bo vesela,
ko speče ti kolač.«

A mlinar nič ne reče,
le tiho se smehlja —
domov po cesti teče,
z nogami topota.

Do hiše spe ob plotu,
sestrica vzkligne: »Joj! —
razsul si vse po potu,
nesrečni mlinar moj!«

Bibica in nepričakovan preobrat

»Ljubljeni papček! Zadnjič sem se domala utopila, pa so me rešili dobri ljudje in zdaj sem spet zdrava kakor riba v vodi. Zdjaj sedim v neki gostilni in vem, da si niti misliti ne moreš, kako je lepo tukaj. Sedim pod veliko jablano in zajtrkujem. Veje segajo prav do mize in so težke najlepših jabolk. Podprte so z močnimi kolci, sicer bi se odlomile, ker so jabolka tako težka. Po travi, kamorkoli pogledaš, je vse polno sadja: jabolk in hrušk. Hotela sem jih prešteti, pa jih je preveč in sem se venomer motila.

Naročila sem si belo kavo, ker je najcenejša. Nimam namreč nič več denarja. Sama ne vem, kam sem ga tako hitro spravila. Gostilničarka mi je povedala, da imajo vsako leto toliko sadja in da ga veliko podari revežem. Prosila sem jo, naj pošlje košarico jabolk v kaznilnico, kjer je moj prijatelj zaprt, če še ni pobegnil. Saj veš, katerega mislim. To je tisti, ki me je naučil plezanja na stene, ker sem mu rešila življenje, ko ga je gad picil. Ne vem, če bo gostilničarka ustregla moji želji. Videti ni bila bogve kako navdušena za to dobro stvar.

V Odensu sem jedla sladoled, ki je bil mnogo boljši kakor doma. Morda samo zato, ker sem bila zelo lačna in žejna. Potem sem se peljala spet dve postaji v vlakom in potem sem morala izstopiti. Vsak, kogarkoli sem vprašala, kod vodi pot na grad Klinteborg, mi je rekel, naj grem naravnost do mlina, a jaz mlina do sedaj še nisem našla. Hodila sem skozi gozd skoro celo uro. Potem sem prišla na malega jezera, kjer so plavalci labodi, beli, lepi labodi. Kmalu potem sem bila spet na cesti. Tu srečam nekoga brusača, ki je imel velikega psa. Pes je šepal, ker je imel dolg trn v srednji levi nogi. Izdrta sem mu trn in pes mi je od same hvalečnosti lizal roke. Brusač ima svojega psa zelo rad in pravi, da ga ne da za ves denar na svetu. Dala sem mu svojih deset kron, da bo kupil psu dobrih kosti. Potem sem mu pomagala vleči njegov voziček, v katerega je bil pes vprežen, da se je lahko malo odpočil. Voziček je bil zelo težak. Roke so mi zatekle od vrvi. Potem mi je moral dati brusač častno besedo, da ne bo nikoli pretepal psa in sva se ločila. On je šel na drugo stran, jaz pa sem nadaljevala svoj pot. A kmalu sem postala tako trud-

na, da nisem mogla dalje. Tako sem prišla do gostilne in tu sem sedla za mizo in zdaj počivam. Gostilničarka ve, kje leži grad Klinteborg in mi bo natančno pokazala pot. Vprašala me je, kaj hočem tam, pa ji nisem hotela povedati. Ljubljeni papček moj, iz vsega srca te pozdravljam in poljubljam — tvoja Bibi.«

In res je gostilničarka pokazala Bibici pot in zdaj je šla spet skozi gozd. Lepo je hoditi po gozdu, kjer ne pripeka sonce. Tički žvrgole, po smrekah diši in nikjer ni žive duše.

Ko se je zmračilo, je stala Bibica pred parkom gradu Klinteborg. Da tam je vhod — toda Bibica napravi velik ovinek, ker noče srečati nikogar od grofovske sodrge. Previdno se plazi ob ograji in išče mesta, kjer bi lahko splezala čez ograjo na drugo stran. Kmalu zagleda staro brezo in hitro spleza nanjo. Po vejah se spusti na vrh ograje in od tam skoči dol v vrt. In zdaj leži pred njo grad Klinteborg. Bibica ostrmi. Vse to je njeno. In kako še vrt je to! Koliko rož in grmov! Roke prekriža na hrbtu in gleda — gle! Na eni strani so tople gredice. Glej, glej kake čudne rože imajo tod nasajene. To mora videti. Tiho se splazi do vrat in vstopi v stekleno hišico. Tu je toplo in vse diši po zemlji in vodi.

Ko pride na konec hišice zagleda spet nova vrata, smukneadi skozi ta in pride spet v drugo stekleno hišico. Moj Bog, koliko rož, palm; celo banane rastejo tudi. V zadnji hišici zagleda velik ribnik. V vodi je vse polno zlatih ribic in Bibica bi najrajši zakričala od veselja. Vse to je njeno!

A zdaj mora odtod. Kljub vsej krasoti noče ostati tu, kjer biva grofovska sodrka, ki je grdo ravnala z njeno ljubljeno mamico. Ne, tukaj ne bo ostala, prav gotovo ne!

In Bibica resno premišljuje in premišljuje. Seveda, težko je pustiti vso to krasoto. Počasi krene proti izhodu, a prav v trenutku, ko hoče zapreti vrata za seboj, zadene ob moža, ki vihti palico v roki: »Ti tatinska potepinka!« zakriči mož in jo hoče prijati. A Bibica je urneja od njega in leti, kar le more. Čez nekaj časa se ustavi in vidi, da je ostal mož daleč za njo. Na cno nogo šepa in okrog pasu ima privezan dolg plav predpasnik. To je gotovo vrtnar. Nu, Bibica mu blekne nekaj besed, ki jih ne moremo ponoviti, in hiti dalje. Zdjajci pa se ustavi. Pred njo leži malo jezercice in na njem plavajo labodi, divje race, potravniki se pasejo golobi. V žepu ima še nekaj kruhovih drobtin in živalice, glej, zobajo z rok.

Bibica sedi zamišljena ob vodi in živalice se je prav nič ne boje. Zdjaj pa zasliši tik za seboj osoren glas: »Čakaj, čakaj, jaz ti pokažem! Kdo ti je dovolil hoditi po našem parku!« To je bil vrtnar.

Bibica poskoči in hoče spet zbežati, a vrtnar jo je že zgrabil za kite in jo vleče k sebi.

»Zdjaj te pa imam!«

Zgrabi jo za ramena in jo stese: »Govori, tatica, kdo ti je dovolil vstop k toplim gredicam? In kaj delaš tu?«

»Kaj, tatica, Vi ste tat! To je moj grad in moj vrt in moj park in moje rože in moje živalice in to vse vam nič mar in jaz lahko tukaj delam kar nočem!« zakriči Bibica in se skuša sprostiti njegovih rok.

»Čakaj, jaz ti bom že pokazal. Peljem te h grofu, on ti bo že zapel litanje!«

Bibica je jezna, da nikoli tega. Najrajši bi kričala na ves glas, a ne spravi glasu iz sebe.

Zdjajci pa se začuje glas z druge strani jezera: »Kaj se je pa zgodilo, vrtnar, da ste tako jezni?«

Vrtnar vleče Bibico čez majhen mostiček na drugo stran. Bibica hoče skočiti čez most v jezero. Rajši bi se potopila kakor taka stopila grofovski drugi pred oči.

Štiri uganke za dobre računarje

1. Mesar je prodal 100 koz za 100 Din. in sicer telčce po 5 par, kravje po 1 dinar, volovske pa po 5 dinarjev. Koliko je prodal telčjih, koliko kravjih in koliko volovskih koz, da je prišlo baš 100 koz za 100 dinarjev?

2. V gostilno pride 20 ljudi, ki izpijejo kar 20 litrov vina, in sicer: dekleta ga izpijejo po pol litra, žene po 2 litra, možje pa po 3 litre. Sram naj jih bo, kaj ne? Pa vendar: koliko je bilo deklet, koliko žen in koliko mož, da je bilo 20 ljudi in 20 litrov vina.

3. Preko polja so letele divje gosi. Kmetovalec jih vidi in jih pozdravi: »Dobro jutro sto gos!« — Ena gos pa mu odgovori: »Nas se ni sto! Biti nas mora enkrat toliko, polovico toliko, eno četrtino toliko pa še ti kmetič zraven, tedaj nas bo šele sto!«

Heti, mali računarji, koliko jih je letelo?

4. Jurček in Janez sta pasla ovce, pa reče Jurček Janezu: »Daj ti meni 4 ovce, da jih bom imel jaz enkrat toliko kakor ti.« — Janez pa pravi: »Daj rajši ti meni 4 ovce, da jih bova imela vsak enako število!«

Koliko jih je imel Jurček, koliko Janez?

Bistrim glavicam

Vprašanja

1. Katero evropsko morje je najmanjše?
2. Kaj značijo črke »S. O. S.«?
3. Odkod je prišel k nam tobak in odkod krompir?
4. Kako se imenuje najvišja gora v Afriki?
5. Kakšen je verski znak vseh mohamedancev?

(Odgovori prihodnjic.)

Odgovori na vprašanja v »Jutru« 6. t.m.

1. Biljarda iznaša 1 milijardo milijonov ali tisoč bilijonov. Če hočeš to s številkami zapisati, pristavi k 1 še petnajst ničel.
2. Največja puščava na svetu je Sahara.
3. Ko pri nas kaže ura šesto zvečer, imajo v New Yorku poldne.
4. Kitajci pišejo s čopičem.
5. Morje pokriva nad dve tretjini zemeljske površine, ali točneje 70 odstotkov.

Rešitev aritmografa

Strniša: Dedek jež; Gorinšek: Nakrog.

Žabe in marabu

»Kaj čuden ptič si, marabú, lenariš pa ti prede slaba, jaz v mlaki gospodarim tu!« — rejena se šopiri žaba.

Z očmi ne trene marabú — po žabo z dolgim kljunom seže, v želodcu hitro je na dnu — tako si dušo spet priveže...

Na bregu leni marabú prezira vsako baharijo in meni: »Saj je dobro tu — bahave žabe me redijo!«

Kratkočasnice

Dovolj dokaza

Gostilničar vpraša Milica, ki je pripeljal krompir v mesto prodajat: »Ali je tvoj krompir dober?«

»Kaj ne bo dober, saj doma pitamo svinje z njim.«

Kaj je prozorno

Učitelj: Steklo je prozorno, prav tako voda. Prozorno imenujemo vse, kjer se vidi skozi. Matiček, kaj je še prozorno?

Matiček: »Luknja, gospod učitelj.«

Prepozno

Mati: »Jurček, jaz sem ti rekla, da ne smeš snesti več kakor pet hrušk.«

Jurček: »Da, mama, toda ti si mi to rekla, ko sem jaz jedel že deseto hruško.«

Na travniku

Na travniku se je igrala štiriletna Majda, gosposko dekletce. Njena vzgojiteljica pa je ta čas sedela ne daleč proč in čitala knjigo. Naenkrat je lepo obličena Majda padla na nekaj mehkega in vsa zamazana po zadnjem delu in vsa v solzah prihitela k vzgojiteljici: »Oh, gospodična, padla sem v travo, ki jo je krava že pojedla...«

Ne more drugače odgovoriti

Mati (vpraša Tinčka: »Ali si se naučil pesmice?«

Tinček: »Nisem.«

Eno uro nato je prišla mati znova v sobo in ga ponovno vprašala: »Ali že sedaj znaš pesmico?«

Tinček: »Ne!«

Kratko časa nato je mati zopet vprašala: »Ali še vedno ne znaš pesmice?«

Tinček: »Se vedno ne!«

Mati se je razjezila in menila: »Sram te bodi, vedno mi enako odgovarjaš.«

Tinček (mirno): »Seveda vam moram enako odgovarjati, mama, ko mi pa vedno stavlja enako vprašanje.«

Etnografska izpopolnjevalka

1. — — — — — Odisejeva domovina.
2. — — — — — reka v Rusiji.
3. — — — — — reka v Franciji.
4. — — — — — zdravilišče v Savski banovini.
5. — — — — — mesto v dravski banovini.
6. — — — — — mesto v Sibiriji.
7. — — — — — portugal. mesto ob reki Si - kiang (c-k).
8. — — — — — episkop vladar.
9. — — — — — dvorjanik carice Katarine.
10. — — — — — mitska pošast.
11. — — — — — otok v Sred. morju.
12. — — — — — sokrivec Kristusove smrti.
13. — — — — — rimski cesar.

Od I.—II.: morje.

Rešitev križaljke „Budilka“

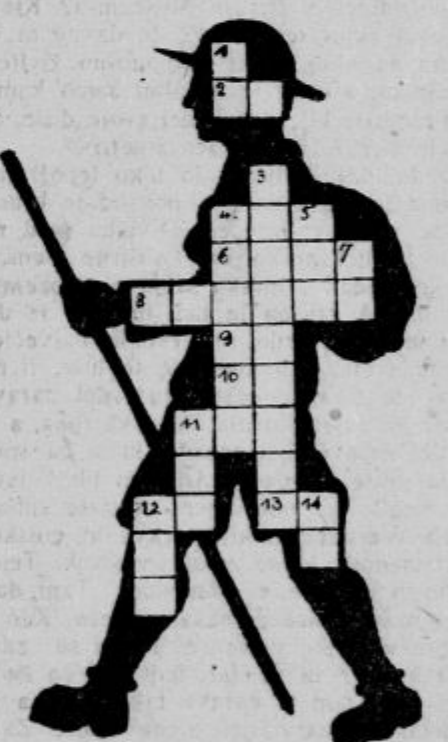
Vodoravno: 1. usta, 4. oton, 6. mat, 7. emir, 9. leh, 10. Riki, 11. ar, 12. roman, 13. rabi, 14. op, 16. oli, 17. in 19. omer, 23. ep, 25. hotentoti, 30. ra, 31. teta, 35. dlan, 36. ilma, 38. ar, 40 in 42 aa, 43 kap, 45 lula, 47. nanos, 50 emir, 52 satir, 54. nagor, 57. ca, 58 la, 60. ep, 61. Ivan, 62. este, 63. val, 64. os, 66. ta, 68. mi, 69. pirat, 72. lie, 74. norge, 77. eros, 78. Ka-lif, 80 Kaon, 81. os, 82. ta, 83. rt, 85. krt, 87. iran, 98. ara, 92. tarad, 94. onan, 96. oaza, 97. Oton.

Navpično: 1. utah, 2. sod, 4. omer, 5. nika, 7. mimi, 9. la, 10. rob, 12. ra, 15. si, 16. of, 18. me, 19. ottmann, 20. me, 21. ina, 22. rt, 24. fi, 25. had, 27. atlas, 28. tema, 29. ita, 32. kan, 34. rama, 37. sali, 39. Riga, 41. in 43. kuta, 44. parlament, 45. erterpe, 46. ro, 18. os, 49. as, 50. la, 51. iok, 53. zavod, 54. satan, 56. las, 57. est, 59. ali 65. hila, 67. mirak, 70. iros, 71. as, 72. ei, 76. gora, 78. Koran, 79. Faraon, 81. tura, 83. ra, 90 ro, 93. da, 95. os.

Križaljka „Skavt“

Besede pomenijo:

Navpično: 1. Italijanski spolnik; 3. ljudomrznež; 4. francoska moda za časa Ludovika XIV.; 5. oblika francoskega pridelnika; 7. kem. znak za prvino; 11. beograjski sportni klub; 12. mednarodna kratka; 14. srbohrvatska kratka.

Vodoravno: 2. francoski spolnik; 4. afriška država nasproti Gibraltarja; 6. vrsta kisika; 8. lugasta sol; 9. osební zaimek; 10. tretjina oktave; 11. glavec; 12. kem. znak za prvino; 13. glej 12. vodoravno!

Alai Astagson:

Tobi in mucka

Toda pes si je očitno vbil v glavo, da se spoprijateljeli z mačko, in ni odnehal. Vedno bolj često jo je obiskoval in vsak dan so postajali njegovi obiski daljši. Včasih je ležal pes cele ure in prijazno ogledoval zvito živalico. Zdelo se je, da ne bo nikdar izgubil nade.

Tobijev gospodar je zelo, zelo ljubil živali in morda se je dala s tem razlagati njegova naklonjenost do Tobija. In ker se mačica nikakor ni hotela spustiti v pogajanja in obiskati kuhinje ter se je raje hranila s kuni, ki jih je z veliko nevarnostjo lovila v goščavi, ji je pričel prijazni kovač prinašati hrano v hlev.

Nedvomno je Tobu to opazil in kovaču se kmalu ni bilo treba prav nič več brigati za mucino prehrano. Tobu je ukradel vse, kar je dosegel, in nesel svoj mali prijatelj. In ko je kuhar to opazil, je Tobu pozabil na svojo naravo in je pričel loviti kunce po preriji. To je bilo za debelega psa prav težavno opravilo, toda kljub temu je mucki prekrbel hrano.

Ali je mačica opazila Tobijevo požrtvovalnost, o tem lahko misli vsakdo, kar hoče. Ampak vsaka žival se navadi na

osebo, ki jo hrani in za sprejemalca menda ni velike razlike, ali je dobernik ali pes. Vsekakor je pes tako zvesto in vztrajno skrbel za mucno, da ga je pogrešala, kadar ga ni bilo, in kmalu sta skupaj požrla, kar je ukradel ali ulovil.

V nekaj tednih se je med obema razvilo prijateljstvo, ki je bilo prav tako ganljivo kakor nenavadno. V različnosti njunih narav je bilo, da je Tobu žrtvoval za veselje, ki ga je imel od prijateljstva z mačko, več svoje prostosti. Kamorkoli je šla mačica, ji je sledil Tobu. In kadarkoli bi mucna rada malo podremala, se je veliki pes zvil okoli nje, kakor da jo hoče varovati s svojim gostim kožuhom.

Tako prijateljstvo je moralo seveda psa njegove vrste prej ali slej nujno priversti v težave. Ostala ščeneta v taborišču so se večkrat zabavala s tem, da so podila mačico, če so jo mogla prestrašiti zunaj hleva. In tej zabavi se psi niso hoteli odreči niti sedaj, ko je postal Tobu njen zaščitnik. Velikega psa se niso prav nič bali.

Toda ni trajalo dolgo in obnašanje strahopetnega Tobija proti drugim psom se je popolnoma izpremenilo. In obenem je postajalo tudi njegovo obnašanje napram mačici, ki je bilo doslej skoro suženjsko, čisto gospodov-

no. Zdelo se je, da ne zaupa njenim čutom in da se bolj zanese na svoje. Če se je kdaj preveč oddaljila, jo je enostavno popadel za tilnik in jo odnesel domov.

To pa muci ni vedno ugajalo. Običajno se je sicer vdala v svojo usodo in se, udobno viseč v Tobijevem gobcu, zvila v klobček. Včasih pa se je zdelo, da jo njegovo gospodovno nastopanje žalil in maščevala se je na ta način, da ga je opraskala po smrkcu.

In čeprav bi drugi psi še vedno radi

preganjali mačico, si ji vendar niso upali storiti nič zalega. Tega so se odvaldili. Nikdar se jih tudi ni muca v resnici bala. Sicer je vedno hitro zbežala na varno in splezala na streho hleva, če pa ni bilo nobenega drevesa v bližini, je šinila na najbližji brzojavni drog. Če pa niti tega ni bilo pri roki, je smuknila v prvo kunojo luknjo, katerih je bila polna vsa prerija. Tako se je skrila najbrž pred nevarnostjo tudi takrat, ko se je še potikala po »Divji krajini«, odkoder je bila prišla.

Prvič, ko se je moral Tobu boriti za svojo varovanko, je moral napasti mnogo manjšega psa. Do spopada je prišlo zato, ker so se hoteli drugi psi, ki so seveda opazili, da Tobu prehranjuje mucno, okoristiti s tem.

Ko se je nekega predpoldne po brezuspešnem jutranjem lovu vrnil domov in stopil v hlev, je videl, kako se srednjevelik, po svoji divjosti znan pes mazi z ostanki njegovega večerajšnjega plena.

Noben pes se ni bal Tobija, najmanj pa ta, ki je mnogo večjega Tobija že večkrat podil pred seboj. Prav to je mislil storiti tudi sedaj. Zanj je bil Tobu čisto navaden vsiljivec. Kaj ga je brizgalo, da je bil prav za prav Tobu pravi lastnik plena? Menil je, da je pravica vedno na strani močnejšega.

Zato je pograbil ostanke kunca in planil proti vratom — proti vratom, ki pa mu jih je zastavil Tobu.

Dobrodušni Tobu je sedaj grozeče zarenčal, stopil korak naprej, pokazal zobe in tovariša ustavil. Tatu je Tobijev izpremenjeno vedenje nekoliko osupnilo, izpustil je plen na tla in se pripravil na napad.

Tobi bi bil sedaj prav rad končal spor. Nič več ni renčal in kazal zob. Zopet je bil stari, dobrodušni, plašni Tobu, ki si ni nič bolj želel, ko da bi ga pustili pri miru. V tej želji in prepričan o svoji pravici je pobral ostanke kunca, da jih vrne svoji prijateljici.

Toda ošabni vsiljivec s tem ni bil zadovoljen. Sedaj je bil bliže vrat in tega je še bolj opogumilo. Bliskoma se je vrgel na velikega psa in skušal v svoji besnosti popasti Tobija za vrat. Toda Tobu, ki je postal z lovom na kunca zelo g. bčen, se je spretno izognil nepričakovanemu napadu in odskočil vstran. Par hipov je krožil okoli svojega nasprotnika, potem ga je po bliskovito popadel za tilnik. Zaman se je nasprotnik skušal osvoboditi, Tobu ga je trdno držal kakor v kleščah in ga odnesel skozi vrata. Zunaj pa ga je z močnim zamahom vrzel v grmovje.

(Dalje prihodnjic.)

Bežne slike iz modernega labirinta

Londonske ulice in londonske znamenitosti — Petdeset metrov pod zemljo — Pravi zmagovalci v svetovni vojni — Ogromen koncert

London, v juniju 1930.

Kaj je človek? Misli, da to slutiš, ko se vzpenjaš zmagovito na vrhove naših sinjih planin ter zreš ponosno na svojsko pokrajino. Misliš, da to veš, ko se sprehaš po domačih mestih in ulicah in ko te pozdravljajo znanci; domišljaješ si, da to občutiš, ko sedi doma v krogu svojih dragih ter poslušas kramljanje svojih otrok. Zdi se ti, da si gospodar sveta in da si tako zelo važen na tem svetu. A kako majhen postaneš v tem velikem mestu. Mravljinček postaneš med tisoči, milijoni. Kaj bi bilo če bi te tu naenkrat zmanjkalo? Kdo bi se radi tega razburil? Množice bi hitele prav tako naprej po svojih potih, avtomobili bi se prav tako kopili pri cestnih prehodih, pod zemljo bi se prav tako rili prenapolnjeni vlaki »undergrunda« v svojih tesnih rovih.

Westminster

Dobro je, če hodiš od časa do časa po velenem mestu. Tu spoznaš svojo pravo vrednost. Prideš v galerije in muzeje, kjer vidiš dela slavnih umetnikov vseh dob. Vsak izmed njih se je pehal skozi to življenje, vsak izmed njih se je zdel sam sebi tako važen. Vsak je mislil, da bo človeštvo poznalo njega, stvaritelja, do konca dni. In sedaj gledamo samo njegovo delo, ki je počivalo stoletja pod zemljo. Krasen torzo iz belega mramorja ti pove, da so bili ljudje pred mnogimi stoletji prav taki, kakor so sedaj. A kje je model one lepe boginje, ki jo občuduješ v British Museum-u? Kje je neznan avtor tega kipa? Ze davno ni več prahu za njim. Živel je ponosno življenje umetnika, a ostal je za njim samo kamen, kateremu je bil vdahnil del svoje duše. Kaj je človek? Ali se izplača živeti?

O da, da! Življenje je tako lepo! Tako krasna je božja narava, povsod je krasna, ko se voziš v drvečem D-vlaku med nizkimi holmi preko cele obširne Nemčije, ali ko gledaš v mraku sanjavo nizozemsko ravnino. A krasna je tudi tu, kjer je delo milijonov ustvarilo to vršenje največjega mesta sveta. Ali niso vse te hiše, ti mostovi, te živahne ceste tudi del narave? Sicer jih je oblikovala človeška roka, a saj je del narave tudi gnezdo, ki si ga spletela mala ptica v vejevju. Gledam jih v jutranji megli ter občudujem bogate siluete obeh Westminsterških cerkva in gotskega parlamenta, ki se zrcali v široki Temzi. A misli mi hite v domovino. Tam daleč leže naše vasi in naša mesteca. Kdo jih pozna v velikem svetu? Komu so znana njih imena? In vendar, tudi tam je življenje. Tudi tam je narava tako lepa, a vse premalo se zavedamo njene lepote. Zavist in nevoščljivost nam zastirata pogled. Glodamo se med seboj ter si grenimo teh par dni bivanja pod božjim solncem. Ali mora tako biti? Ali res ni mogoče, da bi spoznali brezmiselnost tega početja?

Albert Hall! Največja londonska dvorana. Tu se vrše velika zborovanja, tu nastopajo svetovni boksarji. Tu je govoril že Lloyd George petnajst tisoč poslušalcev. Sinoči je bil v tej dvorani koncert njujorškega filharmoničnega orkestra pod taktirko slavnega Toscaninija. Posrečilo se mi je dobiti vstopnico. Veličasten je bil pogled v napolnjeno dvorano, ki je sezidana v obliki rotunde z amfiteatersko na-

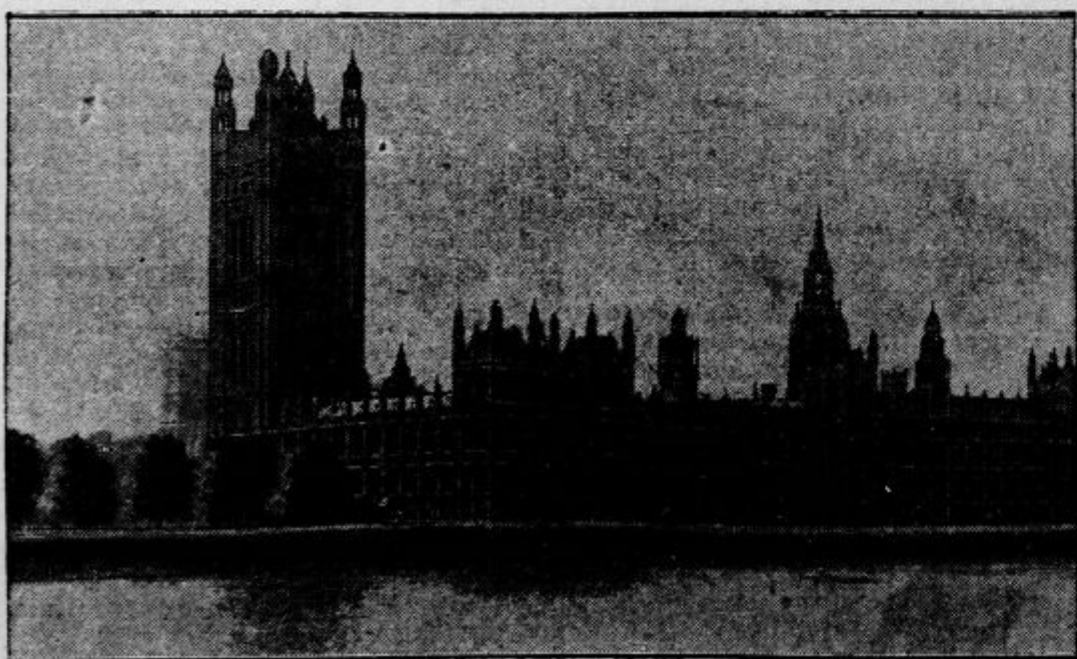
meščenimi sedeži. Velika daljava me je ločila od odra, ki sem gledal nanj iz ptičje perspektive obsežne galerije. Bal sem se že, da bo masa poslušalcev požrla glasove drobnih sviračev, ki so se razvrstili daleč tam doli na svojih sedežih. A motil sem se. Vsi ti tisoči so vtičili in zavladala je grobna tišina, ko je mojster Toscanini vzdignil svojo taktirko. Z napetim zanimanjem je sledilo mnogobrojno občinstvo komadu za komadom. Sam sem pa poslušal z rastočim razburjenjem. Nikogar nisem več videl okoli sebe. vsrkaval sem samo godbo ter sem imel občutek, da ne prihaja iz človeških godal, ampak iz nadzemlja.

A kar naenkrat je koncerta konec. Zdi se mi, da je trajal pol ure, a sem ga poslušal polni dve uri. Na stotine privatnih avtov se rine k izhodu. Najelegantnejše dame v bogatih večernih toaletah vstopajo v družbi svojih kavalirjev, jaz pa skušam onstran ceste dobiti mesto v »basu«. Zaman; voz za vozom pridrvi, ali vsakega naskoči truma domačinov, tako da se končno odločim kreniti peš proti domu. Nespametno početje! Pol ure hodim že ob Hyde Parku, a še mi ni konca. In kje je še Russell Square, v kateri stanujem? Pozneje sem se prepričal, da je park dolg 5 km. No, k sreči pridem do postaje Undergrunda. Še četrte ure vožnje in izstopim v bližini svojega hotela.

Undergrund. Tak je napis (z veliko črko v začetku in na kraju besede), ki ga vidiš povsod pri vstopih k podzemni železnici. Vse mesto je kakor orjaška krtovina prekopano s predori, v katerih neprestano vozi vlak za vlakom. Posebnost te železnice (in v tem se razlikuje od pariške in berlinske) je ta, da vozi vsak vlak v svojem tunelu. Na vsaki progi sta torej izkopana dva rova, ki tečeta eden vstric drugega. To je gotovo glavni vzrok, da se na tej železnici še ni pripetila nikdar kaka pomembnejša nesreča. Rovi niso mnogo širši od vlakov, ki vozijo skozi nje, le postajališča so razširjena ter so zelo čedno opremljena. Ko prideš do pravega perona, je nemogoče, da se ne bi vozil tudi s pravim vlakom. Ko prispe vlak s svojimi čednimi rdečimi vagoni, se odprejo nekako avtomatično vsi vhodi. Cim so ljudje vstopili, se pa vhodi zaprejo in v hipu vlak že zopet vozi z veliko brzino v predor. Če zakasniš, nič ne de. Minuto za odhodom vlaka že pridrvi sledeči. Ljudje sede ali stojijo v voze, čitajo ali se pogovarjajo na za Angleže značilni decentni in polglasni način, kakor je to povsod, v javnih lokalih ali na ulicah; nikjer ne čuješ glasne besede.

Zanimive so postaje podzemne železnice. Nekateri, n. pr. ona na trgu Picadilly, kjer se križa več prog, ki tečejo ena pod drugo, so naravnost čuda tehnike. Ko izstopiš iz vlaka, prideš najprej po hodniku do velikega stopnišča. Štiri vrste vzporedno napeljanih stopnic so pred teboj, a prva in tretja se gibljeta navzgor, druga in četrta pa navzdol. Približno v višini 20 metrov te dvignejo te stopnice, ne da bi prestopil. Na vrhu zopet kratak hodnik in že prideš do novega gibljivega stopnišča, ki te dvigne nadaljnjih 20 metrov visoko. Končno prideš v velik prostor s hodnikom v obliki velikega kolobarja, v katerem se nahajajo trgovine, telefonske celice, avtomati i. t. d. Še par stopnic in sedaj šele stopiš na cesto v sredo med največji prometni truš. Bil si torej okoli 50 metrov pod zemljo.

Danes sem se zopet sprehal ob Temzi. Gledal sem najprej ladijski promet na tej široki, umazani reki. Onstran reke sem občudoval veliko parlamentarno palačo v krasnem gotskem slogu. V bližini palače stojita obe westminsterški cerkvi, ena krasnejša od druge. Žal je bila »opatija« zaprta in videl sem samo Westminster church. Mogočna stavba ima tloris velike katedrale, a ko stojiš v središču, se ti zdi, da gledaš v notranjost štirih cerkev. Mnogobrojno občinstvo koraka dan za dnem skozi te svete prostore, ki hranijo toliko spomenikov na angleško slavno zgodovino. Ogleduje si kipe, grobove, napise. Eden teh grobov je poln svežega cvetja. Gotovo je grob vojaka iz svetovne vojne. Opažal sem že v prejšnjih letih, da drugi narodi te vojaške grobove venomer zalagajo s svežim cvetjem. Videl sem to v Milanu in v Parizu. Le pri nas se ne spominjam, da bi bil videl kaj sličnega...

Zunanje lice parlamenta v Londonu

Naj končan. Čas hiti. Imam še razne opravke, ki jih moram izvršiti pred odhodom. Na poslaništvu me čaka žalostna naloga. Pripravljena je tam priliaga nesrečnega Sterleta, ki jo bom vzel seboj v Ljubljano. Vendar moram še povedati, da sem videl britanski muzej in Nacionalno galerijo. Menda je rekord svoje vrste, če si ogleda človek ti dve zbirki na en dan. Morda je to tudi znak površnosti, ki je ne bi smel javno priznati. A kaj sem hotel. Čas mi je bil tako kratko odmerjen, da sem moral požirati te vrste hrano v velikih požirkih.

In ni mi žal! Stotere vtise hranim v sebi, ki jim sicer ne morem dati izraza v konkretni obliki. Naj samo omenim, da sem gledal celo vrsto najlepših Rembrandtovih portretov, da sem videl Van Dycka, Halsa in druge Nizozemce, Nemce, Italijane in Francoze. Tudi Angleži niso zadnji, o tem sem se prepričal, četudi klasična doba umetnosti pri njih ne izkazuje toliko slavnih imen, kakor v drugi Evropi. Videl sem nadalje v britanskem muzeju vso velikanško zbirko egipčanske, asirske, posebno pa prekrasno kolekcijo grške plastične umetnosti, videl sem tam mnogo znancev ter sem se s pobožnostjo zavedal, da gledam prave originale. Sicer mi je dal moj spremljevalec, mlad srbski študent, mrzel tuš, ko mi je precej nespoštljivo dejal: vse to so Angleži pokradli. No, meni malo mar, na kak način so si Angleži prisvojili vse to ogromno bogastvo. Vendar je dobro, da je na varnem in na razpolago vsakomur, ki pride v muzej.

Za muzejem stoji pa spomenik zmagovalcu v svetovni vojni. Kdo je to? Ali je to angleški general, ali francoski? Ni general, ni državnik, ne vojak. Ampak ta zmagovalci je stroj, ogromen jekleni stroj z imenom »tank«. Postavljen je na ne prevelikem temelju ter samozavestno kaže svojo nepremagljivo moč. Kakor simbol je velike moči tega naroda, ki gospoduje več nego polovici celega sveta. Kakor simbol je pa tudi našega časa, v katerem tehnika zmaguje nad materijo. Ko bi le ta tank ostal samo na tem mestu kot spomin na preživete grozopolne vojne čase, ki naj bi se nikdar več ne vrnil med človeštvo!

Saša Santel.

Sanatorij 10228
MARIA-GRÜN
pri Gradcu
(Graz) - Tel. 38
lečilišče za fizikalčno dietetičen
način zdravljenja in psihoterapijo
Odprto vse leto

Po Beli Krajini

Kakor vsaka dežela, tako ima tudi Bela krajina, nerodovita pokrajina med Gorjanci, Kolpo in kočevskimi gorami, svoje zanimivosti. Dasi je ljudstvo marljivo, se ne more preživljati na kameniti domači grudi, ampak odhaja za kruhom v Južno Ameriko in Avstralijo. Zlasti v prejšnjem stoletju se jih je na tisoče izselilo v Severno Ameriko.

Če se pelješ iz Semiča proti Črnomlju, se vlak nenadoma ustavi pred novim ličnim postajališčem Sela pri Otovu, ležečim ob vznočju prostornih kolanjevih gozdov, ki tvorijo začetke kočevskega hribovja. V bližini novozgrajenega postajališča se nahaja

Mitrov tempelj.

eden izmed najstarejših spomenikov iz rimske dobe. Čeprav je morda edini te vrste v Beli Krajini, se opaža, da se ljudstvo zanj premalo zanima. Kakor se je dognalo, je bil baje posvečen solnčnemu bogu Mitri in zgrajen okrog leta 180. pr. Kr. Do najnovejšega časa je bil med okoliškimi ljudstvom skoro popolnoma pozabljen. Šele v zadnjem času so se začeli zanimati zanj razni činitelji. Kakor se sliši, je sedaj last ljubljanskega muzeja. Tempelj se nahaja blizu starodavne cerkvice sv. Jurja, nekaj sto korakov nad železniško progo, od postajališča oddaljen kakih deset minut v smeri proti Semiču. Sredi orjaških kostanjev leži ravnic, ki jo zadaj zaslanja mogočna, okrog šest metrov visoka skala. V skalo je vklesan rimski napis, pod njim pa so fantastične slike iz rimskega vojaškega življenja. Žal, ni v taki oskrbi, kakor bi jo po svoji znamenitosti zaslužil. Mnogo več obiskovalcev ima

Mirna gora (1048 m).

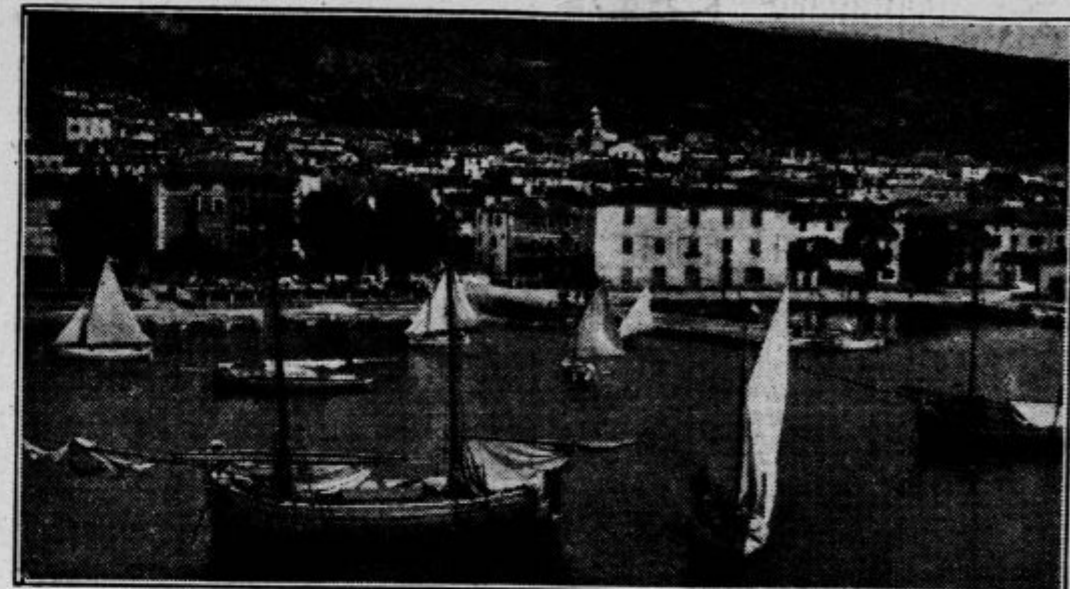
najlepša belokranjska razgledna točka, ležeča v severozapadnem kotu Bele Krajine. Z nje se vidi širna ravan tja do velikanov reškega Krasa na jugu, vzhodu pa do srebrnega pasu Kolpe. Ponaša se z novo planinsko kočo, ki je bila otvorena avgusta 1929 in je preiskrbljena z vsakovrstnimi potrebščinami. Na planino vodita dve poti: iz Semiča, za izletnike, ki pridejo od Ljubljane, in iz Črnomlja, katere se poslužujejo turisti iz Karlovca in Zagreba. Obe poti sta izredno slikoviti, zlasti ona iz Črnomlja, ki vodi skozi vinorodne Rodine, obširne bukovce gozdove, a na Planini se združi s semiško. Iz Planine, skoro popolnoma kočevske vasi, vodi steza po jako strmih pobočju do vrha. Za izletnike, ki žele potovati od Črnomelske strani, pride v poštev novo postajališče.

Kdor si hoče ogledati nepoznano Belo Krajino in njene posebnosti, ima zaradi ugodnih železniških zvez lepo priložnost, razen tega pa mu nudi obilo razvedrila prosta narava.

Aleksandrovo na Krku

Dobro nam došli na Jadran plavi! Neka Vam buji boravka dani lepi, čaralni na morju vani! Aleksandrovo — »Bled na morju« — kakor ga imenujejo že mnogi naši rojaki, privablja vsako leto večje število tujcev in posebno mnogo Slovencev v svoje gostoljubno okolišje.

Malomestece kaže tudi v tej sezoni pravo kozmopolitsko lice. V kopališču srečaš pripadnike najrazličnejših narodov in čuješ poleg naših jezikov mnogo češčine, nemščine, madžarščine in angleščine.

Sicer pa Aleksandrovo tudi zasluži to pozornost. Mesto ni staro. Šele v zadnjih decenijah se je razvilo do sedanjega velikega obsega. Prebivalci so zelo zavedni Jugoslovenci ter visoko dvigajo naš prapor jugoslovenstva ter tako dokumentirajo svojo pripadnost. To je bil tudi glavni vzrok, da so ob prevratu navdušeni meščani prekrstili svoje mestce Punat v sedanje Aleksandrovo in je mesto pod tem imenom daleč naokoli znano kot priljubljeno letovišče.

V mirnem zalivu leži to mestce obdano od nasadov trt in smokv, a v sredini zaliva leži divni otok Košljun, na katerem imajo frančiškanski patri svoj samostan, slovit po svojih zgodovinskih dokumentih.

Aleksandrovo ima dnevno zvezo s Sušakom, od koder odhaja parnik, ter priključek na direktni vlak v Ljubljano ali pa na vlak preko Reke in St. Petra.

Za udobnost letoviščarjem skrbijo mnogi hoteli in penzije. Največji med njimi so: Hotel Vila Lucija, Hotel Fran-

kopan, Hotel Jugoslavija, Pension Perivoj, Restaurant Triglav, Pension na Moru, Pension na Kvarneru in drugi.

Podjetni lastnik Vile Lucije si je omislil krasno teraso na morju, kjer se zabava široka internacionalna publika ob zvokih jazza. Krasen je razgled na morje, ki ga obseva luna v najfantastičnejših oblikah, a prijeten vetrič veje od morja ter lahko boža razgreto čelo vnetega plesalca.

Vsakdo, kdor je drugače zdrav, mora tu priti na svoj račun. Kopališče je idealno ter posebno prikladno za otro-

ke in neplavače. Zraka in solca je dovolj, in še kakega solca! Le oglejte si naša dekleta in dečke, ko se bodo vrnili v Ljubljano! Njih zagorela lica in žive oči ter smejoč obraz vam bodo najbolje pričali o učinkovitem leku, katerega nudi naš Jadran vsakomur v izobilju.

Zato pa ti moj dragi, stari filister, zavrzi svoj trdi ovratnik ter si nabavi odprto srajco brez rokavov in kratke hlače do kolen (a la mode!) ter privedi svojo družinico semkaj k morju, da bo jesen prijetnejša!

O. A.

Na morje v Aleksandrovo!

Zasigurajte si pension v solidnem restavrantu »K PERIVOJU«. Dnevno Din 50 do Din 60. Izvrstna oskrba.

KMETIJSKI VESTNIK

Higijensko mleko in mleko za dojenčke

Pri nas uporabniki na splošno še malo razlikujejo mleko od mleka. Kakovost mleka merijo, odnosno ocenjujejo kvečjemu po smetani, ki jo mleko napravi. Sicer pa tudi pridelovalec bistveno ne dela posebnih razlik, četudi jih je dovolj.

Pridelovalec bi v tem pogledu moral stremeti za tem, da si konsum sproti vzgaja, s čimer bi bilo vnovčevanje lažje in tudi boljše. Porabo mleka je možno še močno dvigniti, isto tako pa je možno z uvedbo kakovostnega mleka v promet dosegeti tudi boljše cene.

Kravarjec naj se pobriga za dobro, čisto in zdravo mleko, pa ga bo gotovo mnogo lažje prodal.

Mleka je v naših krajih tako obilo, da ga je težko prodati v surovem stanju in se mora predelavati v maslo in sir. Razlike v prodajnih cenah so razmeroma velike. Medtem ko gre danes v Ljubljani liter po 3 Din gladko v denar, dobivajo zanj malo bolj zunan na deželi komaj dobro polovico tega. In vendar krajevne razdalje od mest pri nas niso tako strašansko velike, da ne bi moglo prihajati mleko v boljše plačujoče kraje tudi malo globlje iz dežele. Zato utegnejo naši najbližji okoličani doživeti hudo konkurenco in bi se morali potem takem že danes pripravljati, da se izognejo škodi.

Zaradi bližine mesta naj bi se naši boljši mlekarji začeli pripravljati na pridobivanje kakovostnega mleka, higijenskega mleka in mleka za dojenčke. V mnogih gospodinjstvih nagibajo danes k povečanemu uživanju surovega mleka in ga precej privoščijo deci. V mnogih primerih se uporabljajo tudi za prehrano dojenčkov in se pričena gledati bolj na notranjo vsebino mleka in na njegovo zdravstveno brezhibnost.

Bližnji kravarjeci, ki imajo moderne svetle hleve in ki imajo dobro krmo, bi lahko pričeli prednjačiti v tem, da bi dobavljali mestu surovo higijensko mleko v zaprtih steklenicah. Podvrčbi bi se morali prostovoljno strogi veterinarski kontroli, ki bi od časa do časa ugotavljala, da v njihovih hlevih ni tuberkuloznih krav. Način pridobivanja higijenskega mleka zahteva res nekoliko več paznje, dela in stroškov, je pa vse to dobro nagrajeno z višjim vnovčevalnim uspehom.

Prepričan sem, da tako urejeno pridobivanje mleka takoj najde v mestih dovolj odmeva in da bi vse količine šle gladko v denar. Z uporabo takega mleka posebno za bolnike, rekonvalescente in dojenčke bi splošni konsum mleka zelo porasel. Matere, ki ne morejo doiti same, bi bile vesele, če bi mogle dati svojemu otročiču zanesljivo in lahkoprebavno, četudi dražjo hrano.

Z uvedbo higijenskega mleka na našem trgu porase mlečni konsum in odneha napetost pri vnovčevanju po-

vprega mleka. Tako postanejo tudi cene stabilnejše in daljnejšemu zaledju mest se odpre možnost, da bi tudi moglo priti v poštev za prodajo navadnega konsumnega mleka.

A. J.

Vinogradnikom dravske banovine

Po nekaterih vinorodnih krajih Dravske banovine se letos, ko vlada suša z neznatnimi padavinami, katastrofalno pojavljata ojdij in peronospora na grozdju. Videti je marsikak vinograd bogato obložen z grozdi, ki pa ne bo do leta nobenega dohodka, ker je grozdje po teh boleznih napadeno in deloma že uničeno. Obe navedeni bolezni se pri tako ugodnih vremenskih razmerah širita dalje. Nobena sorta zlahtne vinske trte ni izvezta. Zato Vinarsko društvo za Dravsko banovino nujno poziva vse vinogradnike, da proti ojdiju takoj pridno žveplajo, proti peronospori na grozdju pa takoj izdatno škrope grozdje z 2 odst. galicino apeno zmesjo. Vst, ki še tega dela niso temeljito opravili, riskirajo letošnji vinski pridelek.

Znani so primeri, da so vinogradniki do sedaj že po 5 krat škropili z 1,5 odst. galicino in grozdje še posebej, pa navzlic temu peronospora na grozdju hudo nastopa. To nam je dalo povod, da je društvo zaprosilo ministrstvo za kmetijstvo odnosno kr. bansko upravo, da delegira v naše vinorodne kraje specialista za rastlinske bolezni (phytopathologa), ki naj na licu mesta iz temelja prouči navedeni pojav grozdnih bolezni in ugotovi najpriljubljenejši in najuspešnejši čin pokončavanja bolezni.

Nadalje sporoča Vinarsko društvo, da je uredništvo in uprava mesečnika »Naše gorice«, ki je glasilo Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru in vestnik vinarske in sadjarske šole v Mariboru prevzel te dni znani vinarski strokovnjak g. vinarski direktor v pok. g. Anton Puklavac v Mariboru.

Vinogradniki, širom banovine, se pri tej priliki ljutno vabijo, da pristopijo vsi kot člani v to društvo (Članarina znaša na leto le 30 Din).

Povsod vprašujejo: Koliko pa vas je? Kajti le po številu močna organizacija kaj pomeni. Dolžnost in ponos vsakega vinogradnika mora zato biti, da je član Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru odnosno naročnik mesečnika »Naše gorice«, ki ga dobivajo člani Vinarskega društva brezplačno. Društvo zastopa in brani interese vinogradništva; »Naše gorice« pa nudijo razen tega obilo prepotrebne strokovne pouka.

Vsakdo bodi stalno učenjan pri Vinarskem društvu in imej vse letnike »Naših gorice« z dragoceno vsebino trajne vrednosti.

Kdor še nima letnika 1927, ki stane 20 Din in letnikov 1928, 1929, in 1930, ki stane 30 Din naj si manjkajoče takoj naroči, ker dobi sedaj še vse številke vseh letnikov. Položnico pošlje Vinarsko društvo na zahtevo vsakomur. Naročil brez nakazila zaveznega zneska društvo ne more upoštevati. V zalogi ima Vinarsko društvo tudi še knjižico »Grozdniki sukač« v posebni izdaji, ki stane 6 Din.

GOSPODARSTVO

Debata zaradi kreditne politike Narodne banke

Na nedavno kritiko kreditne politike Narodne banke od strani viceguvernerja grofa Miroslava Kulmerja je pred dobrim tednom podal guverner g. Bajloni izjavo, v kateri dokazuje, da je bila kreditna politika Narodne banke vedno pravilna. Sedaj objavlja tajnik zagrebske borze g. Ivo Belin zanimiv odgovor na izjavo g. Bajlonija, iz katerega posnemamo naslednje.

Gosp. Belin dokazuje uvodoma, da so podatki, navedeni od g. Bajlonija, netočni. Trditve, da je morala Narodna banka pomagati razvijajočemu se gospodarstvu Južne Srbije in mu nuditi potrebne kredite, ne drži, ker je baš Južna Srbija po Narodni banki najbolj zapostavljena.

Od skupnih kreditov Narodne banke je lani Južna Srbija dobila vsega le 5 odstotkov in s tem se ne more opravičiti fakt, da odpade po statistiki preko polovice kreditov na Srbijo. V ostalem pa te kredite ni dobila niti Srbija, dobil jih je sam Beograd, ali se točneje rečeno, le gotovi del beograjskih trgov, ki imajo »dobre zvezke«. Južna Srbija, ki bi zares potrebovala podporo Narodne banke, pa je zapostavljena, saj podružnica Prve hrv. štedionice v Skoplju sama daje gospodarstvu Južne Srbije več kredita nego Narodna banka. Po podatkih same Narodne banke je koncem preteklega leta odpadlo od skupno ekskomptiranih menic 49 odstotkov na Beograd, od lombardnega kredita celo 87 odstotkov. Prav tako kakor nimajo kraji izven Srbije dovolj kredita pri banki, tako je tudi sama Srbija zapostavljena, pogosto še v večji meri, kakor preostali kraji. Gre torej le za Beograd, ki obilno črpa kredite Narodne banke. Tudi posebni oziri nasproti povojni škodovanjem podjetjem v Srbiji, ki jih navaja g. guverner, ne morejo služiti kot opravičilo, kajti resnični škodovanci niso od kreditne politike Narodne banke imeli nikakih koristi. Celo resne beograjske trditve so na tem interesirane, da se opusti politika kontingentiranja kreditov, kajti tudi v Beogradu številni solidni privredniki dobivajo le nezadostne kredite, ali jih pa sploh ne dobijo.

Kar se tiče potreb po kreditih, je jasno, da imajo oni kraji, ki so gospodarsko bolj razviti, večje potrebe. Tako je na vsem svetu. Zato imajo tudi pri nas zapadni gospodarsko bolj razviti del države največji potrebo po kratkoročnih kreditih, dočim se večja potreba Srbije nanaša le na dolgoročni kapital in na kredite za kmetijstvo, kateremu pa Narodna banka ne more direktno dati posojil. Potreba po kreditih posameznega kraja je najbolj razvidna iz višine obsega poslov privatnih denarnih zavodov. Koncem preteklega leta so znašali dolžniki pri zagrebskih privatnih denarnih zavodih 4.25 milijarde Din, pri beograjskih pa le 1.29 milijarde. Pri tem pa je važno, da z naraščajočim razvojem denar. poslovanja tudi naraščajo potrebe po kreditih. Zato bi morali biti ti krediti vedno večji in ne manjši; ne glede na to, da gospodarstvo teh pokrajev lahko proži banki mnogo več garancij, kakor gospodarstvo manj razvitih pokrajev.

Dalje se peča g. Belin s trditvijo guvernerja Bajlonija, da zapadne pokrajine ne izkoriščajo kredit emisije banke v taki meri kakor pred vojno, toda ne po krivdi Narodne banke, temveč, ker se več kreditov ne zahteva, kar kaže, da tem krajem ni potrebno več kreditov. To je najbolj čudno od vsega, kar je g. Bajloni izjavil. Če upoštevamo, da je pred štirimi, petimi leti znašala obrestna mera pri privatnih bankah trikrat toliko kakor pri Narodni banki in da je še danes dvakrat tako velika, potem se moramo vprašati, kako naj gospodarji iz teh krajev ne zahtevajo kreditov, če jih lahko dobijo. Zagrebske trditve v resnici niso mogle dobiti kreditov pri Narodni banki ali po se jih dobile samo v neznamitnem znesku. To najbolj dokazuje dejstvo, da je bilo na teritoriji zagrebske podružnice Narodne banke koncem preteklega leta le 100 tvev, ki so uživale kredit pri Narodni banki, dočim je število tvev, ki bi bile sposobne, dati garancije za kredit, brez dvoma neprimerno večje. Obstojajo primeri, da so dobre trditve zahtevale kredit od 5 do 6 milijonov in je cenzurni odbor, poznavač razpoloženja centrale, predlagal polovico te vsote, končno pa je bilo odobreno nekaj stotincev, če je bil predlog sploh sprejet. Pri takih razmerah mnoge trditve niso niti zahtevale kredita, kajti kakor kredit Narodne banke po nazoru g. guvernerja dviga ugled trditve, tako ga odbiti kredit slabi. Čas je, da se že preneha s to frazo, ki jo je uvedel bivši ravnatelj Narodne banke.

V obrambo kreditne politike Narodne banke je g. guverner navedel tudi to, da je bilo na sejah upravnega odbora ugotovljeno, da je banka vedno odobravala kredite po potrebah gospodarstva v posameznih krajih in so vsi člani, zlasti člani izven Beograda, soglasni v tem, da načinu razdelitve kredita ni oporekali. Glede na to ugotovitev smatra g. Belin za potrebno, da člani upravnega odbora Narodne banke, zlasti oni izven Beograda, s svojim podpisom izjavijo to, kar je v njihovem imenu izjavil g. Bajloni. Viceguverner g. Kulmer je v znani kritiki kreditne politike banke že pokazal, da ne soglaša s to kreditno politiko. V ostalem pa ta izjava ne znači mnogo, ker člani upravnega odbora kakaga zavoda morajo biti sporazumni s politiko, ki jo zavod vodi, ako hočejo nadalje sedeti v upravi. Pri tej priliki citira g. Belin odstavek iz članka prof. Bajlića v »Narodnem blagostanju« od 21. junija, ki pravi: »Ono, kar je tukaj najvažnejše, je to, da v oni hiši, ki je decenije tretirala svoje delničarje kakor zamorce, ki je izvajala point d'honneur iz slepe pohorščine svojih delničarjev in ki je pod pretko odzika kredita zahtevala od nekega dnevnika, da ustavi analizo njenega tedenskega stanja, — da se v hiši viceguverner obrača zaradi kritike na javnost.« Narodna banka ni običajna delniška družba, temveč javnopravna ustanova s številnimi privilegiji, zato njeno poslovanje ni samo stvar uprave in delničarjev.

— Stanje Narodne banke. Kakor je iz najnovejšega izkaza Narodne banke razvidno, se stanje deviznih rezerv v prvi četrtini tek. meseca ni preveč bistveno spremenilo in se je stanje celo za nekaj milijonov povečalo.

Tudi ostale postavke ne kažejo bistvenih sprememb. Zirovno dobroimetje države pri banki se je ponovno skrililo za 37 milijonov Din in znaša sedaj le še 104 milijone Din, dočim se je pred meseci gibalo na višini 350 do 500 milijonov Din in še več. Temu pojavu pa ni pripisati večje važnosti, ker je vsako leto tik pred žetvijo donos davkov slabši in mora država začasnó porabiti za tečaja plačila svoje denarne rezerve, kar je tem bolj potrebno, ker finančno ministristvo v nasprotju s prakso prejšnjih režimov točno in brez zavlačevanja izpolnjuje svoje obveznosti. Stanje od 8. t. m. je bilo naslednje (vse v milijonih Din): v oklepajih razlike nasproti stanju od 30. junija: aktiva: kovin. podlaga 327.3 (— 9.3); saldo raznih računov (tečajne difference deviz) 1151.8 (+ 16.3); posojila na menice 1150.5 (+ 34.1); na vrednostne papirje 231.4 (+ 2.8); pasiva: obtok bankovcev 5296.6 (+ 66.8); obveznosti nasproti državi 104.1 (— 36.6); zirovne obveznosti 1008.8 (+ 15.8); razne obveznosti 167.1 (— 2.3).

— Zmanjšanje s hmeljem posajene površine. Kakor kažejo obdelovalne statistike raznih držav, so menda hmeljarji povsod več ali manj spoznali, da je sedanjo težko krizo v hmeljarstvu mogoče izletiti le s krčenjem nasadov, saj je kriza zadnjih let nastopila edino zaradi nadprodukcije. K temu spoznanju je pripomoglo še dejstvo, da je nerentabilnost sedanje produkcije mnoge, zlasti nove hmeljarje prisilila, da so povsem ali deloma opustili nasade, kakor n. pr. v Voivodini. Iz podatkov raznih držav je razvidno naslednje zmanjšanje nasadov v tek. letu: Češkoslovaška za 14%, Nemčija za 15%, Slovenija za 30%, Vojsvodina za 68%, Francija za 25%, Belgija za 18%, Združene države za 33% itd. Kakor je iz statistike razvidno, je najdalekosežnejše krčenje nasadov opažati v Voivodini, ki pa je tudi v zadnjih letih najbolj naglo razširila to kulturo. Da so tamonjši novi hmeljarji brez izkušenj in brez pravega znanja v negovanju te rastline podlegli težki krizi, se ni čuditi, saj je kriza celo Savinjski dolini, ki goji hmelj že desetletja, prizadejala dovolj težkih ran.

— Pogajanja za ureditev predvojnih bosanskih posojil. Pred dnevi so inozemski listi poročali, da so predstavniki naše vlade in Dresdenska banka (ki je svoj čas ta posojila emitirala) sklenili predpogodbo glede ureditve in valorizacije anuitet za obveznice predvojnih bosanskih železniških in investicijskih posojil. Ta vest pa je netočna. Dresdenska banka je izdala o teh pogajanjih komunikacije, ki pravi, da je banka v imenu obligacionarjev zahtevala valorizacijo, ki bi znašala prvo leto 27% in bi se tekom 45 let dvignila na 75 ali 100% predvojne zlate vrednosti. Te pogoje pa so zastopniki Jugoslavije odklonili kot povsem nesprejemljive.

— Trgovinska pogajanja s Turčijo. Kakor smo že poročali, se pripravljajo trgov. pogajanja s Turčijo, ki se bodo vršila v Beogradu. Sedaj poročajo turški listi, da bo turška vlada odposlala svoje delegate v Beograd že v početku prih. meseca.

— Obšutno nazadovanje avstrijskega izvoza lesa. Spritno krize, ki vlada na našem lesnem trgu je tudi za nas zanimiva najnovejša statistika avstrijskega izvoza lesa, ki je te dni med avstrijskimi lesnimi trgovci in industriji vzbudila veliko pozornost. Avstrijski izvoz lesa se je letos znatno skrilil. V maju pa je izvoz zlasti v Nemčijo tako nazadoval, da predstavljajo le še neznamenit del lanskega izvoza v tem mesecu. Po izvoznih statistikah je bilo v maju izvoženo iz Avstrije v Nemčijo le 16.400 ton iglastega okroglega lesa nasproti 45.900 tonam v istem mesecu pre. leta; rezane smrekovine in jelovine pa je bilo izvoženo komaj 5600 ton nasproti 36.700 tonam v maju pre. leta. V koliko je to nazadovanje posledica večjega uvoza ruskega lesa v Nemčijo, zaenkrat še ni mogoče presoditi, vendar pa je jasno, da skuša Avstrija v sedanjem položaju s podvojeno prizadevanostjo plasirati svoje blago na drugih tržiščih, zlasti na onih, ki prihajajo v poštev za naš izvoz lesa. V tem pogledu ne moremo zanikati, da ruski dumping neposredno vpliva tudi na naš lesni trg, čeprav Rusija na glavna tržišča našega izvoza ne izraža bistvenih količin.

— Racionalizacija gospodarstva. V posebnem odzivu iz »Zbornika znanstvenih razprav« je to dni izšla razprava ljubljanskega univ. prof. dr. Aleksandra Bilimovića o »Racionalizaciji gospodarstva«. O vsebini te razprave bomo še poročali.

— Oddaja del pri napravi vodnjaka. Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelek v Ljubljani sprejema do 26. t. m. ponudbe glede oddaje del pri napravi vodnjaka na postaji Videm - Krško. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoj pa pri istem oddelku.)

— Dobave. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 500 kg ste klarskega kleja in 150 kg mizarskega kleja. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 50 plošč železne in 80 plošč pocinkane pločevine. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 100 kg železne žice, 200 m² stekla, 200 kg krita, razne žice in 1 električnega brusilnega stroja. Direkcija državnih železnic v Subotici razpisuje ofertalno licitacijo na dan 26. t. m. glede dobave 5500 kg žirneže. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) Dne 17. t. m. se bo vršila pri dravski radionici v Ljubljani ustnena licitacija glede dobave usnja, sedlarskega sukana in vrvice. (Vzorec in pogoji so na vpogled pri omenjeni radionici.)

— Dobave. Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 600 kg bencina in 3000 kg cementa; do 18. t. m. glede dobave 5 kg stena iz bele bombaževine in 40 kg krivoluzne soli; do 19. t. m. glede dobave medene žice, železne žice, jeklene žice, vrvi, vezne pločevine, manesmanovih čevljev, tesnil in ca 900 komadov prašnice; do 24. t. m. glede dobave 30 kg fosfornega bakra in 50 kg ferrosilicija; gradbeni oddelek do 18. t. m. ponudbe glede dobave 130.000 kg portlandskega cementa; prometno - komercialni oddelek za do 21. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg železne žgane žice, ameriških dvokolesnih vozovčkov, samokolnice za vrče in zemljo ter glede oddaje popravila železnih dvokolesnih vozovčkov in dvigalnih vint. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave 80.000 kg portland-

skega cementa, 1000 kg žirneže, 1050 kg raznih barv, 600 kg cinkovega belila, 200 kg olja za mazanje poda, 500 m² ladijskega poda, 150 m platna za zastore, 100 m vrvi za zastore in 1300 obroče. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 500 kg bencina, 100 kg suhe barve in 100 m vrvi. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 60 kub. m plohov; do 24. t. m. glede dobave 3000 kg koroza, 260 kg pšeničnih in 1000 kg koruznih otrobov, 17.000 kg pšenične moke, 1000 kg Frankovega pridakta za kavo, 2000 kg mila za pranje in 1000 kg kristalne sode. Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave janskega električnega viltja; do 31. t. m. pa glede dobave naprave za dviganje janskega lesa.

Položaj na naših borzah

Tudi pretekli teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi prilično velik; znašal je 19.9 milijona Din nasproti 24.8, 18.7, 21.2 in 18.2 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Zaradi ponovne okrepitve švicarskega franka so naši tečajni deviz razen Curiha, ki ga Narodna banka drži vedno na isti višini, nadalje nekoliko nazadovali. Tekom tedna je deviza Newyork popustila od 56.355 na 56.31, deviza London od 274.66 na 274.47, deviza Trst od 295.79 na 295.30, deviza Dunaj od 7.9759 na 7.9639 itd.

Na zagrebskem efektivnem tržišču je ves teden vladalo precejšno mrtvilo. V vojni škodi je prišlo le v sredo do prometa po 433 in je tečaj ostal ves teden na nespremenjeni višini. Nekaj več zanimanja je bilo edino za Blairovo posojilo; 7 odstotno se je trgovalo po 84.50—85, 8 odstotno pa po 95.25, 7 odstotno investicijsko posojilo je nekoliko popustilo in se je nudilo blago po 87, dočim denarja ni bilo ispod 86.50, v agrarnih obveznicah pa je bilo nekaj prometa po 54. Sredi tedna je bila na borzi (kakor tudi v Ljubljani) uvedena hotaclja novih 6 odstotnih begluskih obveznic, v katerih pa še ni prišlo do prometa; denarni tečaj se je gibal med 75—76.50.

Za bančne in industrijske vrednote je bilo prav tako le malo zanimanja. Tečaj bančnih vrednosti so kazali tendensko k popuščanju in je prišlo do zaključkov le v Union banki po 194, pozneje pa po 192, v Praštedioni po 905—910, v Poljodolski po 57.50 in Zemaljski (Sarajevo) po 131—135. Med industrijskimi papirji je omeniti ponovno oslabitev delnic Trboveljske, ki je bila sredi tedna zaključena po 415, včeraj pa je notirala le še 405—409. V ostalem pa je bil promet le v Slaveksu po 64, v Gutmannu po 165 in v Isisu po 33.

Ljubljana (Prosti promet): Berlin 13.46, Budimpešta 9.8822, Curih 1095.9, Dunaj 7.9639, London 274.47, Newyork 56.31, Pariz 221.98, Praga 167.35, Trst 295.30.

Curih, Zagreb 9.186, Pariz 20.245, London 25.0275, Newyork 51.455, Bruselj 71.9, Milan 26.945, Madrid 59.5, Amsterdam 207, Berlin 122.78, Soija 3.73, Praga 15.27, Varšava 57.75, Budimpešta 90.175, Bukarešta 3.065.

ZITO

+ Budimpeštanska terminska borza (12. t. m.): Tendence slabša, promet srednji. Pšenica: za oktober 18.82 — 18.83; ri: za oktober 11.87 — 11.88; koroza: za julij 14.63 — 14.64, za avgust 14.40 — 14.45, tranzita za avgust 12.55 — 12.60.

+ Chicago (12. t. m.): Tendence za pšenico stalna, za koroza slabša. Pšenica: za julij 86.50, za september 89.50. Koroza: za julij 77.25, za september 74.75, za september 68.25.

+ Novosadska blagovna borza včeraj zaradi pravoslavne praznika ni poslovala.

Vsakovrstno manufakturno blago

v veliki izbiri in po izredno nizkih cenah prodaja

Tekstilbazar. Krekov tre

Iz uradnih in drugih službenih objav

Na ponovne želje mnogih naših naročnikov bomo od sedaj »Jutru« objavljali vse bistvene podatke iz onih uradnih in drugih službenih objav, ki so poprej izhajale v »Uradnem listu«, a jih sedanji »Službeni list« kr. banke uprave ne prinaša več.

V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino sta bila vpisana dr. Weis Hinko, zdravnik v Slatini - Radenich in dr. Karlj Angel, sekundar Splošne bolnice v Ljubljani.

Oddaja vile na Bledu v najem. Okrajno sodišče v Radovljici objavlja, da se bo tamkaj v sobi št. 29 dne 16. julija ob 9. uri oddajala za dobo 5 let v najem novo zgrajena vila št. 182 na Bledu z 10 sobami in pritrilnimi. Izkljena cena najemnine znaša 15.000 Din letno. Drazbeni pogoji so na vpogled pri županstvu na Bledu in pri sodišču v Radovljici.

Raspis dobave. Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 24. julija ob 11. uri nabavo: 8000 kg pšenične moke št. 0 g, 2000 kg št. 0 g, 7000 kg št. 6, 1000 kg jeklenove kave Katireine, 1000 kg Frankovega pridakta za kavo, 2000 kg pralnega mila. Podrobni pogoji se dobe pri rudniški direkciji.

Občni zbor Saveza agrarnih zajednic za Slovenijo r. z. z. n. v Mariboru bo v nedeljo 27. julija ob 10. uri dop. v gostilni Senekovič v Tatenbachovi ulici v Mariboru. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk, izprememba saveznih pravil, ustanovitve mlekarne, zadolžitve pri Priv. agrarni banki in pri ministarstvu poljoprivrede ter volitve.

Sport

Po lahkoatletskem svetu

V juliju in avgustu se nogomet nekoliko umakne lahki atletiki, ki nima nikjer toliko vztrajnih prijateljev, da bi bile istočasne prireditve dovolj dobro obiskane. Če ni nogometa, se morajo njegovi pristaši zadovoljiti z »manj napeto« atletiko, kjer pa pridejo kmalu na račun. Tako je bilo zadnje nedeljo v večjem obsegu v Budimpešti, Ulmu in Stamford Bridgu v Angliji.

V Budimpešti so se srečali Madžari in Finci — brez Nurmija in zmagali slednji s 85:76 točkami. V metu krogle je postavil Madžar Darany z znakmo 15.25 m nov državni rekord. Tudi ostali rezultati so bili povprečno prav dobri. Tako je tekel Finec Puric progo 1500 m 3:57.6, Madžar Szabo pa je na isti progi v času 3:59.8 dosegel državni rekord. Szepes je vrzel kopje 66.40 metrov.

V Ulmu so nastopili Nemci z juga in Čehoslovaki ter zmagali slednji s 63:59 točkami. Izmed 14 disciplin so dobili Čehi 8, Nemci pa 6. Zmagovalci so zasedli prva mesta v metu na 800 m (Dvorsky 1:58.9), na 1500 m (J. Strnišče 4:05.3), na 110 m z zaprekami (Jandera 15.3), v skoku v daljino (Hofmann 6.90 m) v skoku ob palici (Koreis 3.70) in v metu diska (Vanruček 42.10 m).

Na angleških prvenstvih je vladalo krasno vreme in huda konkurenca, ki se je večinoma nehala z zmagami inozemcev. V sprintu sta odnesla častni mesti Nizozemec Berger in Anglež Englehart pred favoritom. Berger je »nesel« tudi Italijana Toettija na 100 y v času 9.9. Na pol milje (880 y) sta se na žive tolkla Francoz Sera Martin in domačin Hampson, dokler ni slednji s 6 m naskoka v času 1:53.2 kot prvi rezal cilja. Na miljo je razočaral Poljak Petkiewicz, ki je srečno pristal na četrtem mestu; zmago je odnesel domačin Thomas v času 4:15.2 pred rojakom Cornesom in Italijanom Beccalijem. Na štiri milje je z lahko zmagal Finec Virtanen v času 19:36.2. Burno pozdravljen je bil znani olimpijski rekorder lord Burghley, ki je odnesel zmago v obeh tekih z zaprekami. Na 120 y Italijan Facelli ni nastopil, tako da je s časom 15.2 osvojil naslov samo v boju z domačini. Na 440 y je tekel tudi Facelli, ki je bil lordu tako za petami, da je moral za doma postaviti nov angleški rekord s časom 53.8. V metih so prevladovali inozemci. Francoz Noel je zmagal v disku (44.65 m) in kroglji (13.76 m). V kopju je bil prvi Italijan Palmieri (61.59 m), dočim je bil v klaviru najboljši šved Sköld (51.12 m).

Za skok v višino so se pomenili Angleži sami med seboj, ki ga je končno osvojil Gorden z 1.85 m. Skok v daljino je bil švedski (Halberg 7.36 m) kakor tudi skok ob palici (Lindblad 3.66 m). Meeting je obiskalo 25.000 gledalcev. V okvirju tega prvenstva se je vršil tudi angleški maratonski tek na 42.2 km dolgi progi od gradu Windsor do stadiona v Stamford Bridgu. V splošno presenečenje je zmagal Anglež Wright v času 2:38:29.4 pred Fincem Martiniom in najboljšim domačim maratonskim tekačem Sam Ferrisom. — Dr. Peltzer je po povratku prvič nastopil v Rostocku in zmagal na »svoji« 800 m z 2:08.8 — brez prave konkurence. O preiskavi glede njegove »sumljive« turneje po svetu se ne govori več. — Po vsej Franciji so se vršila pokrajinska lahkoatletska prvenstva. Povsod so na delu, le pri nas je nekam preveč tiho!

Iz Amerike prihajajo seveda še vse drugačne vesti. V Vancouverju v Kanadi je baje zamorski tekač Eddie Tolman pretekel 100 m v času 10.2. Predno bomo lahko pisali o novem svetovnem rekordu, moramo počakati potrdila, ali sta bila proga in start pravilna in ali ni Tolman pihal vetrič v hrbet... V Dallam v Teksasu so se vršila damska prvenstva, kjer sta bila dosežena dva nova svetovna rekorda. Stella Walsh iz Clevelanda je v skoku v daljino prva dosegla mejo 6 m ter izboljšala svetovni rekord Japonske od 5.98 na 6.02 m. Dalje je ugasnil nedavno postavljeni (Kurze-Hamburg 39.01 m) svetovni rekord v metu kroglje, ker ga je daleko prekosila gđ. Kridrickson z metom na 40.66 m.

Švicarski tekač na redne proge Paul Martin, ki deluje od pretekle jeseni kot zdravnik v Newyorku, hoče po vzgledu Dr. Peltzerja malo na pot. Kakor hite zadržati, ima njegova turneja študijske in propagandne namene. S turneje se bo vrnil domov ter se začel nato pripravljati za Los Angeles Ali pa pojde v preiskavo?

Ali Francija obdrži Davisov pokal

Letošnji Wimbledon je pomemben v treh pogledih: po triumfu veterana Tildna, ki se mu je s 37. leti po 9-letnem presledku posrečilo vnovič zmagati na največjem turnirju sveta; po porazu Francozov in tretjič po zmagi Amerike na vsej črti.

Ta Tilden še ni pasé, so vsi, ki so ga zadnja leta videli igrati, enodušnega mnenja. Bil je in je tudi danes najgenialnejši tenisman sveta; še nihče izmed sodobnih igrancev ga ni v poslednjih devetih letih v resnem boju premagal — razen tih Francozov Lacosta, Cocheta in Borotra. In Cochet, najhujši iz teh trojčev, izgubi gladko v treh setih proti Allisonu, ki ga Tilden takisto gladko odpravi v treh setih, a Cochet Tildna v Parizu v 4 setih. Kje je tu logika?

In vendar je logika. Cochet je bil proti Allisonu pod vsako formo, normalno mu mora biti absolutno še kos, to svedoči prav tako njegov ostali pariski kakor wimbledonski rezultati. Borotra je izgubil proti Tildnu v semifinalu v 5 setih po budi borbi;

da je zmagal, bi bila to Francozova prva zmaga nad velikim »Billom« na odprtem terenu. Lacosta letos v Wimbledonu ni bilo, ker od zadnje bolezni začasnó ne igra. Ves poraz Francozov izjavi tedaj v srečno Allisonovo zmago — da nje ni bilo, bi bil po vsej verjetnosti final spet med Tildnom in Cochetom, in izid najbrž ne bi bil dvomljiv. V singlu dam. v mixte doblu in doblu pa igra Francija že nekaj let sem samo na kontinentu prvo vjolino in še tu ne.

Toliko je bilo potrebno objektivno ugotoviti glede poraza Francozov, o katerem zlasti nemški listi mnogo pišejo, netočno baš zato, ker ga interpretirajo preveč samo po številčni strani.

Če odstojemo damski single, ki je po odstupu Lenglenove stalna domena Willsove že nekaj let, in mixte double, ki oba pri tekmovanjih za Davisov pokal ne prideta v poštev, ostane v lovorju ameriške zmage le še en list, ki pa je zato tem lepši: double. Tu so Američani nezmagljivi.

V sklopnem boju za Davisov pokal se letos brez dvoma srečajo spet Francozi in Američani. Iz navedenega je zelo verjetno, da dobi Cochet obe točki v singlu in Borotra tudi dve, če Tilden, kakor kaže, ne nastopi. Double odnesejo gladko Američani. Rezultat bi bil tedaj 4:1 za Francijo, odnosno 3:2, če bo Tilden igral. Obratni rezultat je malo verjeten.

Taka je slika letos. A drugo leto? Ameriški mladi zelo napredujejo, francoski »mušketirji« prihajajo v feta. Prej ali slej jih dobi Tildnova usoda. In takrat napoči za Ameriko njena ura — morda že drugo leto.

Službene objave JPS. (Okrožnica št. 5, beograjskega Sportista, št. 592 od 10. julija 1930.) 1. Po sklepu seje upravnega odbora se termini juniorskega prvenstva preložijo za en teden, tako, da se juniorsko državno prvenstvo vrši 8., 9. in 10. avgusta t. l. Istočasno se vrši tudi seniorsko prvenstvo v skokih. Z ozirom na to se vrši 8., 9. in 10. avgusta t. l. v Ljubljani v kopališču SK Ilirije prvenstvo Jugoslavije za juniorje v plavanju, skokih in waterpolu ter za seniorje v skokih. 2. Prvenstvo Jugoslavije za seniorje v plavanju in waterpolu se vrši v Dubrovniku (Grajska luka) 15., 16. in 17. avgusta t. l. Program tekmovanja bomo še objavili.

ASK Primorje (nog. sekcija). Danes trening s SK Svoboda. Rezerva: Oblak, Sinkovce, Calcari, Sinkule, Baumkircher, Pišek II., Golob, Milnar, Teršek, Hafner, Vidie, Beumel ob 16.15; prvo moštvo: Korže, Bizjak, Hassl, Jug I., Pišek I., Slapar, Erman, Senica, Camernik, Jež, Jug II. ob 17.45. — Trener. — Plavalna sekcija: opozarja vse tekmovalno članstvo, da so redni treningi po objavljenem programu ob vsakem vremenu. V ponedeljek 14. t. m. točno ob 18.30 waterpolo trening na dva gola. Postave obeh moštev v klubski kabini. Danes v nedeljo ob vsakem vremenu in točno ob 8.15 dopoldne obvezen sestanek vsega tekmovalnega članstva v kopališču Kolesarja.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Sestava moštva za današnje tekmo z Grafiko na deski v garderobi, kamor pridite ob vsakem vremenu ob 9.30. Igralce skupine I. obvešča sekcijsko načelstvo, da po odigranju drž. prvenstvenih tekem ne bo sklenilo do 5. avgusta nobenih tekem in lahko porabi to čas za poletni odmor. — Rokometna sekcija potuje na Jesenice ob 11.45 dopoldne. Vse določene igralko morajo biti ob 11.30 na glavnem, odnosno gorenjskem kolodvoru s kompletno opremo. Prihodni teden bodo samo lahkoatletski treningi.

SK »Natakar«. Danes ob 11.15 naj bodo naslednji igralci na glavnem kolodvoru: Zajec, Dolinar, Otič, Paher, Ožbek, Zuž, Podgornik, Janez, Novak, Strnad, Sušteršič, Burger. Opremo je prinesli seboj! — Kapetan.

SK Svoboda. V primeru lepega vremena odigra 1. moštvo trening z ASK Primorjem ob pol 18. Junijsko moštvo pa ob 16. Naslednji naj bodo ob 16.30 v naši garderobi: Erman, Zore, Prešern, Batič, Fleischer, Zemljak, Ožbek, Milosavljevič, Artur, Jančič, Schlamberger, Starnan II., Podrekar, Hočevar, Slavko. Junijsko moštvo naj bo ob 15. v naši garderobi. Postava na deski.

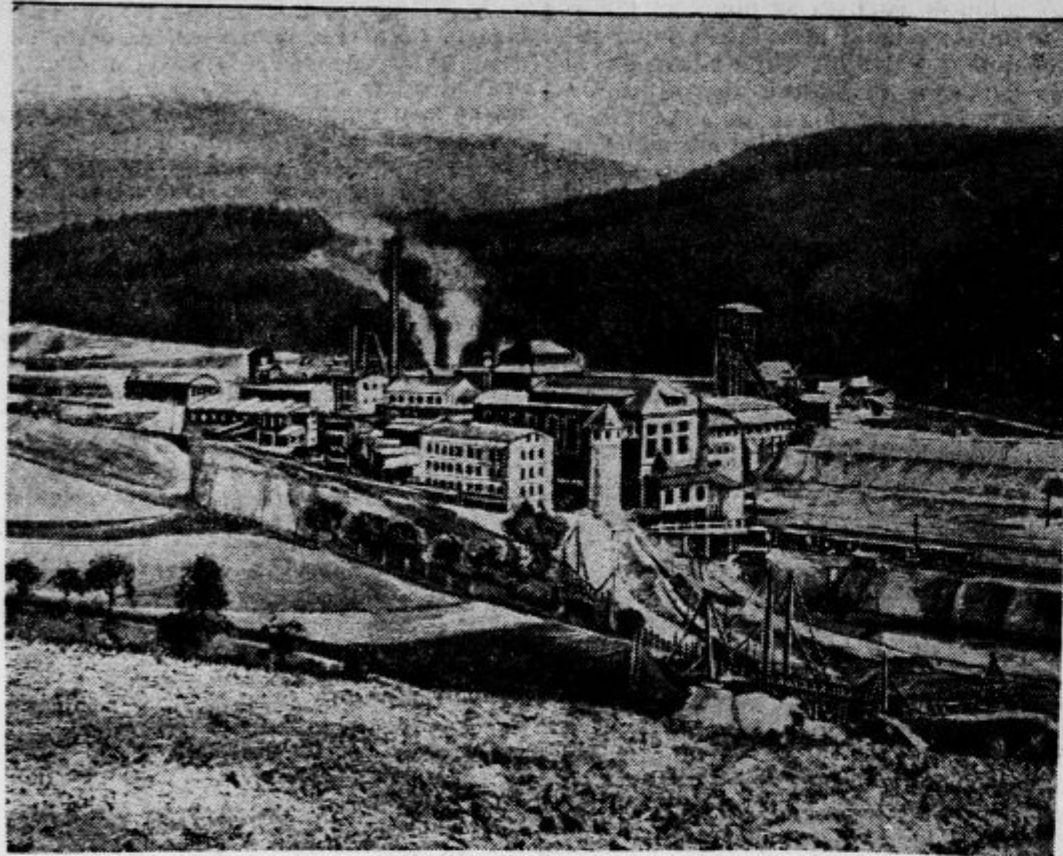
SK Reka. Redna odborova seja v ponedeljek 14. t. m.

Grafika : Ilirija rez. odigrata danes ob 10. dopoldne prijateljsko tekmo na igrišču Ilirije.

Službeno iz sekcije ZNS. Za tekmo Grafika : Ilirija rez. danes ob 10. dopoldne na prostoru Ilirije delegira sekcija s. s. g. A. Mahkova.

TKD Atena. V ponedeljek ob 18. trening za: Jermol, Brodar, Černe I., II., Mirtič, Bernik, Medveš, Erker, Smuc, Schiffr. V primeru slabega vremena bo isti v torek poleg hazene.

Iz življenja in sveta

K strašni rudniški nesreči v nemški Šleziji

Pogled na rudnik v Hausdorfu in na Kurtov rov, kjer se je zgodila strahovita katastrofa.

Gola vraža ali osveta egipčanskih bogov?

Neprekinjena vrsta nesreč med člani Carnarvonove odprave — Nesreče pri drugih sličnih prilikah

Pri pogrebu lorda Westburyja je pogrebni voz težko poškodoval dva dekca, od katerih je eden umrl v bolnici, drugi pa je ostal za vse življenje po-habljenec. Primeri, da pogrebni voz po-vozi gledalce ali mimoidoče so zelo redki, zato so nekateri takoj ugotovili, da gre še vedno za osveto davnega egipčanskega faraona Tutanh-Amuna, čigar nedotaknjeni grob je odprava lorda Carnarvona odprla in prebrskala do zadnje podrobnosti.

Lord Westbury, pri čigar pogrebu je došlo do nesreče z omenjenima dvema dečkoma, je bil član Carnarvonove odprave v Dolini kraljev in je končal svoje življenje s samomorom. Vrgel se je z okna svoje palače in obležal na me-štu mrtve, Westbury je bil zadnji iz-med udeležencev odprave in je tudi kot zadnji tragično poginil. Malo pred lordovo smrtjo so našli njegovega sina kapetana Richarda Bethella mrtvega v njegovem stanovanju. Vzrokov nenadne smrti niso mogli odkriti, pač pa so dognali, da je bil mladi kapetan tajnik enega izmed voditeljev Carnarvonove odprave in mu je pomagal pri urejevanju in opisovanju plena, najdenega v grobnici kralja Tutanh-Amuna. Tra-gične in nasilne smrti je umrlo doslej

19 ljudi, ki so bili v kakršnikoli zvezi z izkopavanjem groba.

Egiptski listi so z zadoščenjem beležili po vrsti vse te smrtne slučaje, kajti egiptska javnost je bila zelo nejevoljna, da vlada dovoljuje tujcem orskati po grobovih in motiti večni mir davnih vladarjev. Zaman so zgodovinarji do-kazovali, da so vsi grobovi faraonov že oropani in onečašeni in da odpra-va nima namena onečasti grobov, mar-več služi znanosti in ima namen pro-slavit davne vladarje. Egiptsko ljud-stvo je obetalo Carnarvonu in njego-vim sodelavcem osveto, češ da so oskrnili edini še nedotaknjeni faraon-ski grob. Učenjaki pa se niso prestrašili in smatrajo tudi vse tragične slu-čaje smrti kot gola naključja.

V zvezi s tem poročajo angleški listi, da ima britski muzej še marsikako re-likvijo iz faraonskih grobov, ki je zve-zana z žalostno zgodovino. Predvsem velja to za pokrov rakve neke svečeni-ce egiptskega boga Amona-Ra, ki je živela pred 3500 leti in katere obraz je naslikan na pokrovu tako mojstrsko, da še danes izdaja svojo krasoto in čarobnost nje obraza. Ta pokrov s sliko je prinesel v Kairo neki arheolog, ki pa slike ni mogel odpremiti v Evropo sam,

ker se mu je na nepojmljiv način spro-žila puška, da je moral v bolnico, kjer so mu odrezali roko. Zato je umetnino prodal mlademu in bogatemu Nemcu Wernerju, svojemu spremljevalcu. No-vi lastnik pokrova si je teden dni kas-neje pogrnal kroglo v glavo, ker je iz-vedel, da je izgubil vse svoje imetje. Dva člana odprave, ki sta odkrila po-krov v nekem zapuščenem grobu, sta takisto končala s samomorom, še pre-den je poteklo mesec dni po znameniti najdbi.

Pokrov s čarodejno sliko je podedo-vala po smrti lastnika neka dama v Londonu, ki pa je takoj po prevzemu izgubila ves svoj imetek, naložen v vrednostnih papirjih. Po čudnem na-ključju so izgubili vrednost ravno oni papirji, ki jih je imela lastnica prelepe egiptske slike. Preselila se je v malo vasio Kensington Oval, kjer jo je po-setila ruska jasnovidka Blavacka in je razodela, da nad njo visi neko tajno prokletstvo, ki izhaja od slike egiptske svečnice. Dama je sliko prodala, novi lastnik pa jo je hotel sam prodati brit-skemu muzeju. Dal je sliko fotografira-ti, da bi priložil posnetek svoji ponud-bi. Fotografija pa je izpadla nad vse pričakovane čudno. Mesto prelepega obraza mlade duhovnice je posnetek kazal pošastno zlobno se režeče spako. Mož se je prestrašil in takoj poslal po-krov s sliko britskemu muzeju v dar. Mož, ki je nesel zaboj v muzej, je ob povratku tožil, da ga boli glava, drugi dan pa je kar na lepem umrl!

Slične posledice je povzročil tudi obelisk, znan pod imenom »Kleopatrina igla«, ki stoji v Londonu na obre-zu Temze. L. 1819. je tedanji egiptski su-ltan Mehmed Ali ponudil Angliji v dar ta obelisk. Angleška vlada je po-nudbo sprejela, toda do izvršitve pre-daje ni prišlo, ker so se v mirnem Egi-ptu začele homatije. Kuga je pomorila 20.000 delavcev, ki so po nalogu vla-darja gradili prekop ob Nilu, vladar sam pa je zašel v težave, ki se jih ni mogel rešiti do smrti. Njegov sin Is-mail se je sponnil očetove obliube ter jo je hotel na vsak način izpolniti. Po-srečilo se mu je predati iglo Angležem brez posebnih težav in nezdod, toda leto nato je izgubil prestol in končal življenje v izgnanstvu.

Se več nesreče je povzročil pariški obelisk, ki so ga l. 1831. vzeli v Luk-sorju. Uradnik, ki mu je bil poverjen nadzor nad prevozom, je umrl v Luk-sorju še isti dan, ko so vzdignili obe-lisk s podstavka. Dva delavca sta umr-la, ko sta spremljala prevoz obeliska na obrežje. Ladja, ki je čakala, da pre-pelje obelisk na Francosko, se je potopi-la, še preden je sprejela čudni tovor. Kapitan druge ladje, ki je spomenik srečno pripeljala na Francosko, se je ustrlel teden dni po pristanku v Mar-seilieu, inženjer, ki je v Parizu posta-vil obelisk, pa se je zastrupil mesec dni po končanem delu.

Je li v teh čudnih naključjih kaj več nego gola vraža? Ali pa gre v resnici za prokletstvo, ki deluje še po smrti?

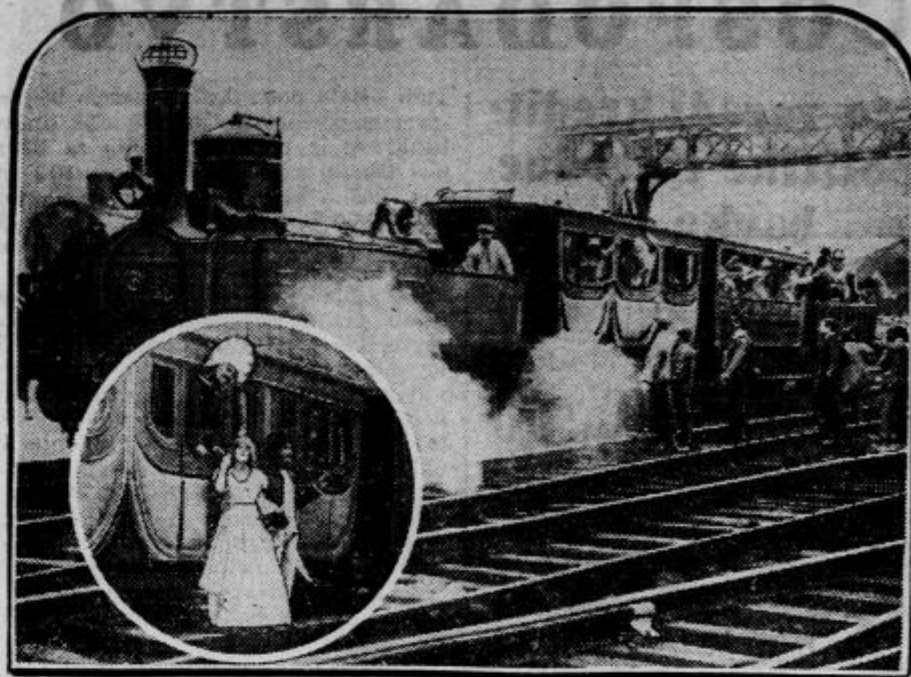
Revmatizem, bolezn prehlada in glavobola

Bolečine takoj ponehajo, kakor z roko odnešene.

Gospod Rado Marković, privatni uradnik iz Beograda, Dobropoljska cesta 66, nam piše v obil-nem pismu, kako se je njegova mati popolnoma ozdravila s »Togal« tabletami po dolgotrajnih strašnih revmatičnih bolečinah, proti katerim je uporab-ljala brez vsakega uspeha najrazličnejša sredstva. — Gospod Marković zaključuje svoje pismo: Meni osebno je »Togal« pri prehladu služil izvanredno dobro, tako da ga morem iz osebne izkušnje pri-po-ročati vsakomur.

Slično sodi mnogo tisočev, ki so uporabljali »Togal« proti revmi, bodilnim, bolečinam v sklepih in udih, glavobolu in živčnih bolečinah. To-gal se je izkazal kot odlično sredstvo zlasti proti glavobolu. Neki policijski stražnik je strašno trpel radi glavobola od leta 1913, pa tudi vse zdravlje-nje zdravnikov za živce ni pomagalo ali pa je bila pomoč le prepotna in kratka.

Uporabljaloc redno skozi osem dni »Togal« ta-blete, je bolnik ozdravel popolnoma od svoje težke bolezni. Ne uporabljalte druga manj vredna sred-stva. Tudi najboljša niso za vaše zdravje dovolj dobra. Kakovost »Togala« je priznalo več kot 6000 zdravnikov, med katerimi so mnogi zdravniki zna-meniti profesorji. Nad 700 zdravnikov je doznalo posebno neškodljivost »Togala«, oziroma njegove prednosti in odlike v primeru z drugimi preparati. Poskusite tudi vi s »Togal« tabletami! Dobivalo se po vseh lekarnah, če lih ni v zalogi, lih takoj do-bavite.

Železniški promet pred 100 leti

Vlak, ki je te dni odšel s pariškega kolodvora Saint-Lazare, je bil natančni posnetek vlaka iz l. 1837., ko se je na Francoskem uvedla prva stalna železnična zveza. Potniki so oblečeni po tedanji modi. V krogu vidimo potnika z ogromnim vojaškim klobukom in njegovo damo v tedanji dolgi obleki.

Največji dijaški dom v Evropi

Dovršili in posvetili so ga te dni v poljski prestolnici v Varšavi. Za to zgradbo oziroma za kompleks treh zgradb, ki obsegajo skupaj 140.000 ku-bičnih metrov, so potrošili okrog 70 mi-lionov dinarjev v naši valuti. V domu je velika predavalnica, telovadnica, knjižnica, ambulatorij, kopalnica z ba-zenom 20 krat 6 m, terase za solčne kopeli s površino 1000 kvadratnih me-trov, prostori za urade in gospodarske svrhe ter 1033 stanovanjskih sob. V tej prvi akademski naselbini stanuje ta čas 1650 oseb!

Sportne obleke

za kolesarje, turiste, lovce ter Bajaco preobleke v največji izbi pri trvdki Drago Schwab, Ljubljana.

Kaznovani duh

Na Nemškem so dokaj razširjeni ver-ski nauki nekega Weissenberga (Belo-gorca), nekdanjega krojača. Število njegovih pristašev je prekoračilo baje 500.000 duš. Blizu Berlina imajo svoje »Belogorsko svetišče«, kjer ob nedeljah poslušajo preroke napovedi »svetega Weissenberga«. Prerok ima tudi svoje glasilo »Belo goro«. Med sodelavci tega lista je mnogo znamenitih imen iz one-ga sveta. Med drugimi pričočujejo svo-je prispevke: prerok Elia, Friderik Ve-liki, Bismarck itd. A sodniki so brez-

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo na-ravno barvo.

Zak zaš.

Odobrena od zdravstve-nega odseda pod št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si-guren in trajen. Cena steklenici brez poš-tnine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb Radićeva (Duga) ul. 32.

Pošljemo po povzetju, in to samo na čitljive naslove.

Piščanci v letalu

Pariski in angleški hoteli so se za-man trudili, da bi dognali dunajsko ku-hinjsko skrivnost: piščance v papriki. Naposled so se pogodili z avstrijsko družbo za zračni promet, da jim bo prevažala to jed z letali. Zjutraj spe-čejo piščance na Dunaju in v posebnih termosih zletijo v London, Pariz, Nico. Opoldne romajo na mizo popolnoma vroči kakor da bi bili šele ta hip spe-čeni.

Dreyfusova afera v filmu

Prizor predstavlja kapetana Dreyfusa pred vojaškim sodiščem l. 1894. V ospredju vojaški obtožitelj polkovnik Henri, v sredi branitelj Demange, na desni obtoženec. Kakor znano, je ta proces pretresel vso politično javnost v Franciji, odmeval pa je tudi daleč preko njenih meja.

E. Berger:

Če bi ženske vedele!

1. Artur, novoporočenec; Rudolf, nje-gov prijatelj.

Rudolf: Tvoja sreča mi je na srcu. Tvoj prijatelj sem. Poznam ženske. Saj veš —

Artur (pokima z glavo).

Rudolf: No, torej. — Prve tedne ob-čudujejo moža, ki čepi vedno doma, a pozneje — (se zasmeje).

Artur (boječe): Meniš res?

Rudolf (z ledenim mirom): Poznam ženske!

Artur: Toda...

Rudolf: Ne pomaga nič. Videz moraš ohraniti. Igrati moraš lahkoževca. Ne vsak dan, Bog obvaruj! A v splošnem moraš postati neugnanec!

Artur (s težkim srcem): Kako mo-ram to storiti?

Rudolf: Nič lažjega. Vsak teden pre-biješ noč ali dve z doma. Malo se po-zabavaš. Malo pokrokaš. Priđeš ob treh po polnoči domov...

Artur (zamolklo): Pozabavaš se...

priđeš ob treh popolnoči domov...

Rudolf: To te obda z nekakšnim si-jajem. Napravi te zanimivega. Ženske ljubijo zanimivosti!

Artur (brezupno): Saj veš, da ne pre-nesem ponočevanja. Pri drugem vrčku piva me začne glava boleti.

Rudolf: Ti si filister!

Artur (zaječi).

Rudolf: Sicer pa, če hočeš, da bi te Lili...

Artur (plane kivšku, razburjeno): Ne! Ne! Ne!

Rudolf (energično): Pojutrišnjem pre-bijeva večer skupaj. Lili boš povedala, da si prejel povabilo. Nekdanji tovari-ši... zaključena družba... samo go-spodje... itd. — Čim bolj nedolžno po-veš, tem strašnejše si bo stvar predstavl-jala!

Artur (obupano): Zakaj vendar nisem postal lahkomišeln človek!

Rudolf: No?

Artur (z glavo med rokami, zlom-ljeno): Če že mora biti!

2.

Lili, Arturjeva žena; Emilija, njena pri-jateljica.

Lili: Tako sem nesrečna!

Emilija: Kaj se je neki zgodilo?

Lili (ji pade okoli vratu, joče).

Emilija: Govori vendar!

Lili: Ne morem... je prestrašno!

Emilija: Pa meni — svoji prijateljici!

Lili (išče z muko besed): Daš častno besedo, da ne poveš nikomur?

Emilija (svečano): Svojo najsvetejšo častno besedo!

Lili (silen plač ji trga besede): Moj mož...

Emilija (prestrašeno): Ali se mu je kaj zgodilo?

Lili: ... je danes... bo danes...

Emilija: Toda pomiri se vendar!

Lili: ... zvečer izostal... šel se je zabavati...

Emilija (vzklikne): Z mojim možem!

Lili (prikima nemo z glavo).

Emilija (se skuša zbrati): A kaj bosta delala?

Lili (solze ji dušijo besedo): Ne vem!

Emilija (obupno): Nimaš nobenega pojma?

Lili: Predstavljam si najbolj grozovi-te reči!

Emilija: Obiskala bosta vse grezni-ce greha...

Lili: Ali so... ali so — tam tudi žen-ske?

Emilija: Menim že...

Lili: Igralke?

Emilija: Baletke!

Lili: In... in pili bodo šampanjec?

Emilija (zaplače): Ne vem!

Lili: Nekoč sem čitala — v nekem francoskem romanu — da se vršijo v takšnih lokalih strahovite reči!

Emilija: Nesramne?

Lili: Strašno!

(Majhen premor.)

Lili (stopa, vijoč roke, po sobi sem in tja).

Emilija (prelistuje zamišljeno časnik, ki leži na mizi): To je gotovo tudi takšno-le čedno zabavišče!

Lili (pogleda preko Emilijine rame v list).

Emilija in Lili (čitata skupaj glasno): Velika kavarna Tabarin. — Sestajal-jšče najlepše ljubljanske damske druž-be. — Vso noč odprta! Orglofon! Ko-losalna zabava!

Lili: Orglofon? — Kaj je to?

Emilija (skomigne z rameni).

Obe (jočeta grenko).

3.

Velika kavarna Tabarin.

Lokal je prazen. Vse luči gorijo. Po-slovodja stopa sem in tja, otepa s ser-vieto mize, prestavlja stole.

Artur in Rudolf sedita v loži ob dveh »malagah«. Poslovodja navije orglofon. Ta zaigra valček iz »Grofa Luksem-burškega«, nato iz »Dolarske princese«.

Artur (si podpira glavo z roko): Me-ni je tako slabo...

Rudolf (pogleda na uro): Šele četr-t na tri in dvajseto. Policaj pogleda v

Artur: Kako dolgo se morava še za-bavati?

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za leto 1930?

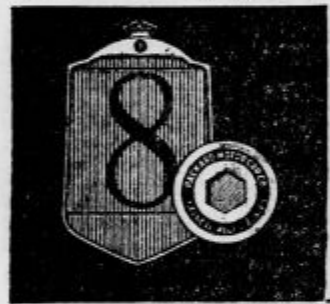

3003.

Lastniki uporabljajo avtomobil Packard povprečno več kot 5 let. V primeri s ceno cenejših voz je njegova cena več kakor nadoknadena: z dvakratno povprečno trpežnostjo, zadovoljujočo, zanesljivo službo, ekonomijo vzdrževanja, neznatno izgubo na vrednosti in poleg tega še — s prestižem, ki ga daje posest Packarda.

Vprašajte onega, ki ga ima!

P A C K A R D

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

V. H. SMYTH

ZAGREB, Amruševa 4. BEOGRAD, Miloša Velikog 23.
Tel. 27—82. Tel. 35—43, 59—25.

Prvovrsten
ZAREZANI STREŠNIK
ki dobro prezimi in se ne lušči,
ZIDNO OPEKO
nudi v večjih množinah in po nizki ceni.
F. P. VIDIC & KOMP.
tovarna zarezanih strešnikov,
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3.

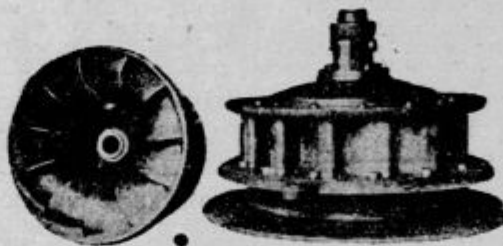
OGLEJTE SI OTOMANE

v različnih vzorcih in najmodernejših oblikah. Divane (patent), fotelje, salonske garniture, peresnice, žimnice (modroce) in vsa popravila izdeluje točno in najceneje le

SAJOVIC. Ljubljana,
Stari trg št. 6. 7704

VODNE TURBINE

za vse razmere, avtom. regulatorje, opreme za mline in žage izdeluje

G. F. SCHNEITER, Škofja Loka
Podjetje za zgradbo vodnih turbin.

Proračuni brezplačno. — Zmerne cene. Prvovrstne reference.

Tovarna pohištva IVAN MATHIAN
arhitekt za interiere

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 14,
priporoča svojo veliko zalogo najmodernejšega pohištva s priznanim prvovrstno izdelavo, kakor tudi vsa tapetniška dela po najnižjih cenah.

OTROŠKI VOZIČKI

najmodernejših modelov in najsolidnejše izdelave po konkurenčni ceni vedno na zalogi

Quaker State
motorno olje

je 100 % pensilvansko in super-
rafinirano in je po izjavah odjemalcev daleko najboljšo olje ter zaradi svoje kakovosti najceneje. Originalne konve od 4.7 litra Din 190.—, od 3.8 litra Din 160.— franko poština. 150

M. TEŽAK, Zagreb
Gunduličeva 13.

Poceni in vendar najboljša je

Severjeva otomana

z 32 peresi v sedežu in 4 v zglobovih.
Velikost 185 x 78 Najboljši material.
Cena 570 do 850, po izbiri preobleke.

Zahtevajte vzorce!

SEVER RUDOLF, Marjin trg št. 2.

ZAHVALA

Za točno izplačilo pripadajoče podpore po smrti mojega soproga, okrajnega glavarja v pok., gospoda

Oto pl. Vestenecka

izrekam tem potom podp. društvu **Ljudska samopomoč v Mariboru**

najlepšo zahvalo in priporočam to neprecenljivo društvo vsakomur v takojšnji pristop.

Maribor, dne 12. julija 1930

10223

Hedvika pl. Vesteneck

PATENTNE FOTELE

divane, otomane, madrace, klubne in salonske garniture, vseh vrst žimo, gradl za žimnice in vsa tapetniška dela izdeluje solidno in najceneje

FRANC JAGER

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 29.
10118

PRIRODNA RADIOAKTIVNA

SISAČKA MINERALNA VODA

VLASNIK P. TESLIČ SISAČKA

ZDRAVI:

onemoglost, arterijskleroza, kožne, ženske in očesne bolezni, potem bolezni žlez, črevesja in želodca, dihal, spolnih in sečnih organov, ledvični in žolčni kamen, živčne bolezni, zapaljenje sluznic, golšo, hemoroide in neplodnost. Pije se z vinom, mlekom in sadnimi sokovi. Zahtevajte posod osvežujočo Sisačko mineralno vodo; ohranila in popravila Vam bo zdravje.

A. Golob & Komp.

LJUBLJANA, Puharjeva ulica št. 3.

Izdelovanje emajliranih PEČI. Popravilo vseh vrst pločevinastih, emajliranih in Lucovih peč. Splošno kleparstvo, instalacija strelovodov. Zaloga šamotne opeke.

CENE KONKURENČNE.

ALEKSANDROVO

restavracija in kavarna Orlic

se priporoča cenjenim gostom za najobilnejši poset. Restavracija že nad 15 let znana, priznana dobra kuhinja, domača vina, vrt, kegljišče. Popoln penzion dnevno 55 Din, učitelji in drž. uradniki 10% popusta.

10145

Lastnik M. ORLIČ.

Modistinje, pozor!

Specialna trgovina za vse vrste modernega modistovskega pribora je

David Wiesel, Zagreb,
Jelačićev trg št. 28.

Dr. Josip Rožman

BEOGRAD, Sarajevska ul. 24

dolgoletni zastopnik velike jugoslov.

tvrdke opravlja vse trgovske posle,

komisije in informacije. 10224

Posestniki avtomobilov!

Reparature in na novo lakiranje (Duco) kakor tudi izdelovanje vseh tipov karoserij po ugodnih cenah in prvovrstni izgotovitvi

TOVARNA KAROSERIJSKE STRASSER,

PUNTIGAM pri GRADCU (GRAZ)

Reichsstrasse 31. 170

Predelava notranjih volanov pri omnibusih za vsako vreme.

Pristopim kot družabnik

s primerno v. likim kapitalom k industrijskemu ali veletrgovskemu podjetju; event. honoriram primerno nasvete za rentabilno ustanovo. Ponudbe pod „Industrija“ na ogl. odd. Jutra.

HEMOROIDE

Mertov hemoroidni serum Recto-Serol prodre avtomat. v sedež bolezenskih klic, zagotavlja odpravo, sebečice, danke, ekscelije in druge bolečine ter povzroči, da hemoroidi skrčijo. Velika tuba s svodno cevjo 75 Din. — V lekarnah, groblj. propeki št. 6 — od kemične trgovine Mors & Co., Frankfurt am Main

IZVANREDNA PRILIKA!

Zelena služinska patent postelja zložljiva, s tapciranim madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, nočne službe in potujoče osebe stane samo Din 396.— Razpoložljiva po poštnem povzetju.

Lesena patent postelja, zložljiva, s tapciranim madracom, zelo praktična, stane samo Din 296.—

Ležalica za sončanje — (Liegestuhl) najnovije vrste, stane samo Din 158.—

Madraci punjeni z volnom stanejo samo Din 756.— L. BROZOVIC, ZAGREB ILICA 82.

IDEALNO LEŽEČE — —

— — PLODONOSNO POSESTVO

v bližini nem.-avstrij. meje, ob državni cesti, 15 minut od postaje Pesnica, z lepo masivno zidano gospodsko hišo, prešo in veliko vinsko kletjo, okoli 20 johov vinograde, veliki sadovnjaki in drevesnice, travnik z veliko šrambo za mrvno, gozd, polje in vinskičarija, NA PRODAJ. — Pisarna ali ustmena vprašanja na: A. Pfeifer, Maribor, Vetrinjska 18/1. 10199

Po vsem svetu se prevozi več ljudi, več tovara na gumah GOODYEAR kakor na katerikoli drugih. Potrošniki pa povsod zahtevajo za svoj denar polno vrednost. Gume GOODYEAR Vam bodo dale več nego pričakujete.

GOODYEAR

V. Williams:

KRVAVA MAŠA

Epopeja velike francoske revolucije.

Smejočih se oči ga je pogledala Loison.

Niti glasu ni bilo čuti z mračnega stopnišča. Bila sta sama. Presrečno se je Loison naklonila in dahnila:

»Gospod, blagovolite vstopiti!«

To je Hektorja znova osupnilo. Skoro enako ga je zadnjič pozdravila Betty. Z isto prikupnostjo se je v lahno-ironični nagajivosti priklonila pred njim. In z nič manjšo gracioznostjo in čestitljivostjo, kakor lady Betty Marchmontova, se je kretalo to drobno, srčkano bitje. Samo da na Loisoni ni bilo opaziti niti sledu bahavosti, le iskrena vdanost in prijateljstvo sta se smejala na mladem svežem obrazu.

Ko je Hektor stopil v malo podstrešno sobico, je pred vsem opazil veselo cvetoče rože, ki so se njihale pred oknom in razširjale v sobici prijeten vonj. Tudi tu je strop padal poševno, v enem kotu pa je visela z nje ga do tal velika bela zavesa, ki je zakrivala posteljo. Mala sobica je bila nad vse čista in prijazna. Tla svetlo očiščena, jedilna mizica brez najmanjšega madeža. Lončena posoda se je belila na polici in nekateri lončki, ki so stali spodaj, so se svetlikali od čistosti. Mala omara za obleko, dva stola in okrogla mizica, na kateri je v visokem cinastem lestencu brlela dolga sveča in razširjala žolto svetlobo, so bili poleg malega ognjišča celotna oprava te prikupne kamrice.

Loison je zaklenila vrata.

»Za vse to,« je dejala in razprostrla roke, »dolgujem hvalo vam, gospod Jean.«

»Nikar ne govoriva o tem. Vi ste mi rešili življenje, Loison.«

Ona pa se ni zmenila za te njegove besede.

»Ono noč v ulici La Loi,« je pričela, kakor da je preslišala njegov odgovor, »ko sem vas prvič videla, sem se že skoro odločila, da napravim konec svoji bedi. Seina je globoka. Kratak skok, pa ima človek mir za vse večne čase. Nikoli nisem mogla toliko zaslužiti, da bi se najedla do siteda. Vedno sem bila lačna. In razen Engstroma nisem imela niti enega prijatelja. On je bil vedno dober z menoj, vedno prijazen. Toda jaz nisem bila zanj nič drugega kakor mala šivilja, ki sem v trgovini čakala nanj, da ga neopaženo suktim v hišo, kadar je pritrkal, ali pa, ako je kdo predočil rdečo tabatiero. Engstrom ni poznal nič drugega, kakor svoje delo.

Nato ste prišli vi. Drugače ste govorili z menoj kakor kdorkoli v mojem življenju. Tako rada bi vas bila še enkrat videla, ker ste v meni vzdramili lahen, lahen spomin na davno minule dni. In ko sem se ono noč vrnila semkaj — takrat še nisem imela po-

steljice, marveč sem spala na starih vrečah, ki sem jih bila ukradla v klavnici — sem sklenila, da vendar še ostanem pri življenju. Sama ne vem, zakaj...«

Prekinila se je. Njen obrazek je bil obrnjen k oknu in njene oči so sanjavo zrlle ven v temno-modro neskončnost pariške noči.

»Vi se niste vrnili. Zapustila sem torej službo pri gospe Aicardovi, predstojnici pri »Cupidonu«, ker sem se bala, da me bodo osumili tatvine plašča. Premogla sem le še malo denarja. Dobri Darras mi je pač pomagal, a mnogo ni mogel storiti zame, ker je bil prav tako reven kakor jaz. Pred dvema letoma, ko so prišli mojega ubogega očeta, se je odpravil moj brat Ferdinand v Pariz. Govoril je, da bo vstopil v vojsko. In menila sem, če ga zopet najdem, mi bo pač rad pomagal. Perdo me je vedno imel rad. Bila sva edina otroka. A jaz nisem imela pojma, kje naj ga iščem, in Darras je sodil, da bi bilo najbolje, če vprašam pri vladi. Tedaj sem se spomnila Couthona. Moja mati je večkrat omenila, da ga je dobro poznala, preden je odšel v Pariz in postal tako slovita osebnost v konventu. Če bi bila vedela, da se bo tako izražal o njej...«

Njen glasek je vztrpetal, položila si je roke na bči.

»Loison,« je prigovarjal Hektor, »nikar ne mislite več na to!«

»Res, nočem več o tem razmišljati. A tudi pozabiti ne morem. — In vam, gospod Jean, se hočem od srca zahvaliti, da ste mi pomagali, da ste mi omogočili nadaljnje življenje. Rada bi vam dokazala, kako neizrečeno sem vam hvaležna. — Ali hočete biti moj ljubi?«

In pogledala ga je s svojimi velikimi očmi. Stala sta drug ob drugem. Nežni vonj rezed se je mešal z vonjem njenih las. Globoko ji je Hektor zrl v oči. Večkrat je že premišljeval, kako je prav za prav s krepostmi tega ubogega, zapuščenega dekleta, ki je še pol otroka in stoji čisto samo sredi razbrzdanosti republike. Že prej, ko je govoril z Darrasom, se mu je nehote vsiljevalo vprašanje, kakšna stopnja zaupljivosti pač vlada med njo in tem čudakom. Ni pa odkril niti najmanjše poteze pokvarjenosti ali čutnosti v teh mirnih očeh. Skromno in enostavno je vprašala, skromno in enostavno je mislila.

Ko je Hektor gledal mladi, cvetoči obraz, ga je nenadoma prevzel spomin na razne trenutke v njegovem življenju, na ljubavne ure z Nano, Mollo, Petro in lepo Dano, na strastne noči pri gospi Harveyevi, na dolgoletno in drago pustolovščino z Boldinjevo, članico italijanskega opernega baleta. Bil je ženskar, kakor vsi njegovi tovariši...

Ko pa je zdaj zrl v te jasne, tihe, vprašujoče oči, ni čutil niti sledu divje pohote, ki ga je drugače gnala v ženski objem. Nasprotno. Zardel je in stal v zadregi kakor šolarček.

Loison ga je naposled sama rešila iz zagate:

»Lucija, ki je stanovala tam v nasprotni sobi, mi je pravila, da možje izdajo mnogo, mnogo denarja za ljubezen. Ona sama je tako

skrbela za svoj obstanek, dokler je niso naposled lepega dne zavlekli pod giljotino. Viktor, mož Marije — saj veste, to je bila hči moje stare pestunje, pri kateri bi bila morala stanovati, ko je starčka umrla — mi je neko noč ponujal denar, ko je prikolovratil v mojo sobo. Tako zelo sem se ga bala — bil je velik in rejep... Nisem ga mogla videti... In to je bil tudi razlog, zakaj sem od tam pobegnila. Vi pa ste čisto drugačni. Tako rada vas imam, gospod Jean... Bili ste tako dobri z menoj in če me hočete imeti, tedaj bi se vam utegnila vsaj malo oddolžiti za vse, kar ste mi storili dobrega...«

Globoko sočutje je prevzelo Hektorja. Niti besede ni mogel izgovoriti. Kako strašna slika propalosti mu je bila razodeta v otroških besedah tega dekletca. Videl je v duhu može in žene, ki strtili src stopajo na morišče, starše, ki jih v poslednjih sekundah prevzemajo moreče skrbi za nedolžne otroke. Videl je mlada dekleta, ki pregnana od domačega ognjišča zapadajo v vrvež revolucije, da iz ust pocestnic izvedo zmisel in namen življenja in da v okoliu krvi, greha in nasilja dozoriijo v žene.

To nežno bitje ob njegovi strani, ki je moralo krasti, da si je napravilo ležišče, to dekletce, za katero je govorjenje takega okolja in občejanje z ljudmi teh slojev gotovo bilo pogubno, se mu je zadelo kakor cvetka v vrtu, polnem plevla. Preprosti način, kakor se mu je ponudila, da bi poplačala smešen dolg, je dokazal njeno toplo, velikodušno srce. Hektor je čutil, kako ga nekaj tišči v grlu.

»Vi bi bili prvi,« je dejala tiho in nato umolknila. Nežna rdečica jo je zalila do senc.

Položil je roke na njena ramena in jo ljubko poljubil na čelo. »Ampak, ljubo dete, o plačilu tu vendar ne more biti govora...« je naposled vendarle izgovoril mukoma. Njegov glas je bil domala hripav. Nato je odstopil za korak nazaj in jo pozorno opazoval.

»To je torej nova obleka?« je vprašal kramljaje. »Resnično, Loison, zdaj ste srčkani. Čestitam vam, da imate tako izvrstno šiviljo, gospodična.«

Od veselja in navdušenja je zopet zardela in vzkliknila ponosno:

»Sama sem si šivala.«

Razprostrla je roke široko in se počasi sukala v krogu, da je lahko Hektor občudoval obleko in vseh strani.

»Imam pa tudi muselin za celotno poletno obleko,« je povedala vsa sijoča od radosti, »pa je še nisem izgotovila. Prihranila sem si delo za praznike. To obleko nosim sleherni dan in zvečer, ko odidem iz hiše, da nabavim živila.«

Hektor jo je prosil, naj bo previdna, in ji je povedal, kako je govoril z Grand-Ducom. Ni pa ji mogel izdati svojega doživljanja na stopnišču. Saj to bi bilo naposled nezmislno in bi jo samo vznemirjalo.

Z zakonom zaščiten.

Vedno, povsod in vsak čas zamorete z orig. angleško

SPARKLET

SIFONSKO STEKLENICO

pripraviti soda-vodo kakor tudi druge osvežujoče pijače na najenostavnejši način. Prihranek na denarju in času! Higijensko in udobno! Zajemčeno čista ogljikova kislina najboljšje vrste. — V Jugoslaviji čez 80.000 komadov v dnevni uporabi. 164

Cena Din 150.

Dobi se povsod, kjer je razstavljena ali pri samoprodaji: Jugoslavensko SPARKLET podjetje d. d., Zagreb, Martičeva ulica šte. 31.

Svetovni patent.

DVOKOLESA — teža od 7 kg nanre!

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovar. Otroški vozički od najpreprostejšega do najfinjšega modela. Izdeluje se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji, pneumatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Kot sama kri in mleko postane Vaše lice

v 3 minutah!

Enostavno razmažite nekoliko kapljic pastiriziranega Leton - mleka za lice na kožo lica! Potem natrosite običajni puder, na bo vaše lice takoj postalo čisto in mehko ko baržam. Uvela koža lica oživi, s svetlečega se nosu in čela izgine vsak blek, izgine madeži na licu, lice se nič več ne potli, solnčne pege se prekrijejo.

Leton je povsem neškodljivo. Prikladno je za vsako kožo lica. Njegovo delovanje traja neobičajno dolgo! Na letonizirani koži lica natočen puder traja celi dan in celo noč. Puder, ki se natrosi na Leton, je popolnoma neviden.

Ena steklenica Leton-mleka za lice, ki traja za dolgo dobo, stane 30 Din. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Ako ga kje ne bi dobili, obrnite se na lokalni depot:

DROGERIJA NADA, Kolar I. Gabrič. Subotica, Strossmaierjeva ul. ali na drogerijo Gregorič, Ljubljana

„EVA“ KREMA

odstrani nadležne lase brez bolečin. — Neprekosljivo kosmetično sredstvo. Dobi se v vseh apotekah, drogerijah in parfumerijah ali v glavni zalogi A. ZORKO, Maribor, Aleksandrova 14. 10198

Hišni posestniki

kojim sidna vloga uskuje vrednost njihovih hiš stavbeniki

in vsi, ki hočejo vladno sidno osušiti oziroma zavarovati pred vlago in vodo, naj uporabljajo naš absolutno zanesljiv izolacijski preparat

„ISOL“ Prospekte s navodili uporabe pošilja brezplačno LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA Ljubljana, Bielefeldova 18.

Opeko in strešnike

vseh vrst za sidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo »EKONOM«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7. 58

STAVBNI LES

DESKE za OBIJANJE STROPOV itd. TRD, PARJEN BUKOV, HRASTOV in JAVOROV LES,

več let naravno sušen, parkete iz slavonskega in domačega hrasta (event. se tudi poklada) ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah tvrdka

REMEC Co.

LJUBLJANA, Kersnikova ulica 7 Dostavlja se v Ljubljano in okolico na lice mesta. 8909

JUGOSLOVENSKI

DRŽAVLJANI, POZOR!

Podružnice ustanavlja po vseh krajih in sprejme za njih ustanavljanje v Jugoslaviji poljubno število POTNIKOVI tvornice obleke in perila RUDOLF

Matýšek

Klobouky u Brna, Československo. Pišite vsi po pogoje. Veliki dohodki in mesečna plača. 10217

KRALJEVICA

Prekrasno morsko kopališče in letovišče, ¼ ure od Sušaka s parnikom in dober avtobusni promet s postaje Plase-Crikvenica. Izleti v igličaste gozdove. Kopanje in različni sporti na suhem in na vodi. številni hoteli, pensioni in privatna stanovanja nudijo prijetno bivanje, in to so »Praha«, »Union«, »Riviera«, »Carovoe«.

Restavracije: »Zrinski«, »Bosna«, »Zagrebe« in mnoge manjše gostilne.

Prospekte pošilja na željo: Lječilišna povzetenstvo, Kraljevica, in vse pisarne »Putnikae«. 135

Najcenejše lepe posteljne odeje

prikladne zlasti za hotele, sanatorije, bolnice itd., kakor tudi raznovrstne karirate in gladke konjske odeje, dobite samo v tovarni sukna in odej

Lojze Kristan Zapuže, pošta Lesce (Gorenjsko) Zahtevajte vzorce! Zahtevajte vzorce!

Najpopolnejši STOEWER šivalni stroj

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledjte si to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana Šelenburgova ulica 6 Brezplačen pouk. — 15-letna garancija. Telefon št. 29-80.

„AVINAL“ OZDRAVI PIJANČEVANJA!

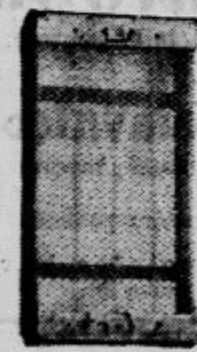
Izdelek berlinskega lekarnarja Francka, je edino sredstvo, ki pa je zdravju neškodljivo; z njim morete odvadiati pijance, ne da bi sami kaj vedeli za to. Polno zahvalnic ozdravljenih. Cena 220 Din. Razpošilja generalni zastopnik za Jugoslavijo:

N. Popović, Beograd, Kolarčeva 7

Prevozni triciklji

se izdelujejo za trgovce, peke in mesarje v različnih modelih. — Ceniki franco. Prodaja na obroke. »Tribuna« F. B. L., Ljubljana.

Izdelovanje žičnih izdelkov ŠIMEN S., Jesenice - Fužine 148

nudi najceneje mreže za ograje, za postelje, za presipanje peska, za okna itd.

v vseh velikostih.

Zahtevajte

v lastnem interesu ponudbe!

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Ulrestevanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predajni in kreditni vsake vrste, eskompt in inkaso menie ter nakupila v tu- in inozemstvo safe - deposits itd. itd. itd.

Brezjavko: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2906 87-L

